

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

**Bardak altlığı,
defter ve
poster
hediye**

BAVUL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun. Haziran 2018 Sayı: 33 Fiyatı: 8 TL

Şükrü Erbaş
Zülfü Livaneli
Ercan Kesal
Barış İnce
Umay Umay
İsmail Saymaz
Nevşin Mengü
Işık Öğütçü
küçük İskender
İrfan Değirmenci
Otisabi
Ayşen Aksakal
Sadık Gürbüz
Şermin Yaşar
Emre Kongar
Haydar Ergülen
Esin İris
Gökhan Horzum
Yasemin Sakallıoğlu

Ali Deniz Uslu
Orhan Aydın
Evrin Kuran
Pinar Ergün
Vardal Canış
Sedef Orman
Nevzat Can Ünsal
Y. Emre Ceren
Burak Ağdemir
Derya Aydoğan
Can Binali Aydın
Selin Kalkan
Alişer Delek
Onur Tuncay
Alpay Erdem
Önder Abay

'Yaşamaktır önemlisi güzel yaşatmak

Hazıranda ölmek zor'

Memmet Ali & Akşanlar PDF Kitap Arsivi - <https://ramciy.org>

Haziran 2018 Sayı: 33

***Ortadoğu'dan Latin Amerika'ya, Asya-Pasifik'ten Avrasya'ya
kartların yeniden dağıtıldığı egemenlik, paylaşım, nüfuz savaşları
bu yüzyıla damga vuracak gibi...***

ABD'nin mutlak gücünün azaldığı ve oyun kurmakta zorlandığı günümüzde öne çıkan Rusya ve Çin'in hamleleri ne gibi sonuçlar doğuruyor? Küresel kapitalist düzen çatırıyor mu? Safların yeniden belirlendiği bu siyasal iklimde yeni krizler yaşanacak mı?

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamserası

www.destekdukkon.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

www.destekmedya.com
destekmedya@gmail.com

DESTEK
MEDYA
GRUBU

Dağlara Gezi

"Bilmiyorum," diye bağırdım alçak sesle,
"bilmiyorum işte. Kimse gelmiyorsa,
gelmiyordur. Hiç kimseye kötülük yapmadım,
hiç kimse de bana kötülük yapmadı, fakat
kimse bana yardım etmek istemiyor. Gerçekten
hiç kimse. Fakat öyle de değil. Yalnızca bana
hiç kimsenin yardım etmemesi; aksi halde hiç
kimse hoş olmazdı. İçinde bir sürü hiç kim-
senin olduğu bir toplulukla bir gezi yapmayı çok
isterdim — neden olmasın. Tabii ki dağlara, başka
nereye olacak? O hiç kimseler birbirlerini nasıl
sıkıştırıyorlar, yanlara açılmış, birbirine geçmiş
bu bir sürü kol, küçücük adımlarla birbirinden
ayrılmış bir sürü ayak! Tabii ki hepsi frak giymiş.
Biz ise öylece gidiyoruz. Rüzgâr vücudumuzun
boşluklarından eriyor. Boyunlar dağlarda
özgürdür! Şarkı söylemememiz şaşılacak şey."

Franz Kafka

İSMAİL SAYMAZ

Aday adayı

“

Ben "Kıymetli hemşerilerim" der demez alkış tufanı koptu. Sandım ki, birazdan omuzlara alınacağım ve o vaziyette Ankara'ya götürüleceğim. Hâlâ daha düşünürüm; toplantıda projelerimden bahsetmemesem ikbalim farklı olabilirdi.

”

Her ne olduysa Kazdal Camisi'nin çay ocağında bir başıma çay içtiğim gün oldu. Eski il başkanı Necati, usulca yanımdaki tabureye oturup "Hayırlı olsun İsmet Aktaş" deyince, bizim oğlanın Çay-Kur'da işe girdiğini öğrendi de, bunu kutluyor sandım.

"Ne hayırlısı Necati, mevsimlik işçi olarak aldılar" dedim.

Necati, "Mevsimlik milletvekili mi olurmuş İsmet" diye güldü.

"Ne vekili?" diye sordum.

Necati:

- Ankara'da, partinin genel merkezinde başta Genel Başkan olmak üzere herkes senden söz ediyor. Milletvekilliğinde birinci sırada adın geçiyormuş. Genel Başkan, yardımcılara, "Türkiye'de İsmet Paşa, Rize'de İsmet Aktaş" demiş. "Ne yapın, edin; ayaklarına kapanın, İsmet'i vekillikle ikna edin" diye emir vermiş.

Bakmayın siz eski il başkanına "Bir düşünüyem. Hayırlısı..." dediğime. O andan sonra rüyalarım da milletvekili seçtiğim günü görür oldum. Misal, yemin günü çağırılmışım kürsüye, "Anayasa'ya sadakatten ayrılmışam" diyorum, "Büyük Türk milleti önünde" diyorum, "Anam avradım olsun!" Meclis'te bir velvedir, kopuyor. Say ki kıyamet günü! Meclis Başkanı, "İsmet Aktaş" diyor, "Yakıştı mı şimdi?"

Neşre ki hanım dürttü de bu kabustan uyandım.

Tahmin edersiniz ki artık her gün memuriyetten kalma takım elbiselerimi giyip evden çıkıyordum. Beni uğurlamak için kapı ağzına gelen hanımdan başlayarak, çarşıya inene dek karşıma kim çıksa elini sıkıyor, yanaklarını avuçluyor, saçlarını okşuyor ve "Kardeşim, huzurlu günler yakında..." diyordum. Coşkuya kapıldığım bir an, kendisini kamyon zanneden Mitsubishi Selim'in elini kavramışım. "Kornanı kırdın, Allahsız!" diye ağladı bir müddet. Güc bela sakinleştirdim deliyi.

Seçime sayılı günler kala aday adaylığımı açıklamak üzere parti binasında bir toplantı

düzenledim. O kadar çok sigara içilmişti ki, salona sis çöktü sandım. Uzun öksürüklerden sonra söz aldım. Ben "Kıymetli hemşerilerim" der demez alkış tufanı koptu. Sandım ki, birazdan omuzlara alınacağım ve o vaziyette Ankara'ya götürüleceğim. Hâlâ daha düşünürüm; toplantıda projelerimden bahsetmemesem ikbalim farklı olabilirdi. Çaydan rakı, karayemişden şarap, kividene likör üretme fikri bana cazip görünse de, Rize'ye biraz ağır gelmişti. İl Başkanı Salih Zeki "Rize'yi Vatikan'a bağlayalım, tam olsun, a..na koyayım!" diye söylendi hatta.

Derhal ikinci vaadime geçtim. Şehrimize kemence heykeli yakışır. Ayane Dağı'nın tepesine dikesek, kemence Trabzon ve Artvin'den görünebilir. Ziyadesiyle alkış aldım. İl Başkanı Salih Zeki, "Kemencenun yayı dikine mi duracak, yoksa enlemesine mi?" diye sorunca masaya yumruğumu vururdum. "Sayın Başkan" dedim, "Buna milli irade karar verecektir!" Alkıştan sesim duyulmuyordu.

Rize'ye çağ atlatılacak vaadimi sona saklamıştım. Askoroz Deresi'ne yumurta bırakmak suretiyle tatlı su hamsiciliğini geliştireceğimi açıkladım. Salonda sessizlik oldu. Bir partilimiz, "O ki buna gücün yeteyi, milletvekili olup ne yapacasun? Doğridan peygamber ol. Hem bizi kurtar, hem kendini!" dedi. Alkışlamadılar bu kez.

Toplantı biterken, başkanlık odasındaki telefon çaldı. İl Başkanı Salih Zeki, telefonu açar açmaz, kıyafetlerini düzeltip hazır ola geçti. "Tamam, Sayın Genel Başkan'um" dedi, "Emredersunuz!"

Meğer, İstanbul'da yaşayan bir müteahhit, Genel Başkan tarafından milletvekili adayı olarak atanmış. Müteahhitin hayli parası varmış. Partililerin de yüzünü güldürecekmiş. Yarın havalimanında pankartlarla karşılanmalı, omuzlara alınmalıymış. Genel Başkan, "Evladım Salih Zeki" demiş, "Ha ben, ha vekil adayı..."

Yeni vekil adayı partililer tarafından alkışlanırken, bir gölge gibi binadan çıktı. O günden beri kabustarla uyanıyorum. Misal, Meclis'teyim. Meclis'te derken, kapısındaayım yani. Üzerime benzin dökmüşüm, kibriti çıkıyorum. Bir polis, "İsmet Aktaş" diyor, "Yakıştı mı şimdi?"

Üç nokta beş harf – 3

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Kimsenin bir yere yetiemediği, durup iç sesini dinleyemediği, kendi acısını bile canında duymadığı, başkalarını hızla giden bir aracın camından geçen gölgeler halinde ancak fark ettiği, çağdaş ya da modern denilen bir dünyada yaşıyoruz nicedir; hızın, zamanın tanrısına döndüğü bir dünyada. Ne yazık ki şiir de, sakinleştirilmiş yavaşlatılmış, duygunun da, sözcüklerin de, aklın da birazcık demlendiği, durulduğu, bir güzellik hazzına döndüğü zamanlardan ve edebiyat beğenisinden uzaklara düşmüş durumda. Ayaküstü bir hayat sadece yeme-içme alışkanlıklarımızı değiştirmiyor ki, durup düşünme, konuşma, yazma, sevmeye alışkanlıklarımızı da bir başka hale sokuyor. Yazmak sözcük oyununa indirgenir bir hale getirildi. Zekâ gösterisine dönüştürüldü. Koşar adım, yanıp sönen bir dil; yapı kurmak yerine parçalı bir hayatın parçaları üstünde zıplayıp duran bir dil, doğayla neredeyse bütün bağlarını koparmış bir dil, insanı, varoluşun hazzını duyabileceği bir büyüklüğe, zenginliğe, yaşama bilincine, sevginin hazinelerine, zamanın sonsuzluğuna götüremez ki... lirizm, hiçbir kederi ve değeri kalmamış bir duyguculuk olarak algılanıyor ne yazık ki... insan ruhunu hallaç pamuğu gibi atacaksınız; aklın ve kalbin en ücra köşelerine kadar ineceksiniz; insanın acısını, mutsuzluğunun bütün karanlık noktalarını ışığa çıkaracaksınız; parçalanmış hayatının bütün halini duyumsatacaksınız; onun doğayla, çevresiyle, başka hayatlarla kurduğu ve kuramadığı bağları saygıyla göstereceksiniz, sevdireceksiniz... elinizle değil, dilinizle

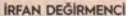
kalbine ve aklına dokunacaksınız. Ne diyordu Horkheimer, "evlerin pencerelerini tamamiyla açabilen tek bir rüzgâr biliyorum: Ortak keder."

...

Ben soruyla cevabı, bir ve aynı durumun iki yüzü, iki görünümü olarak düşünürüm. Her soru bir gizli cevaptır aslında. Her cevap da bir dizi açık soru. Şiir, verili olandan, bir başka ifadeyle açık olandan, hazır cevap olarak önümüzde durandan durmadan sorular üretir, sonra bu soruları açık yaralara çevirir, tutar tek tek her bir soruya, her bir yaraya merhem arar. Şiir, soruyla cevabın çengeline asılı bir yaşama manifestosudur.

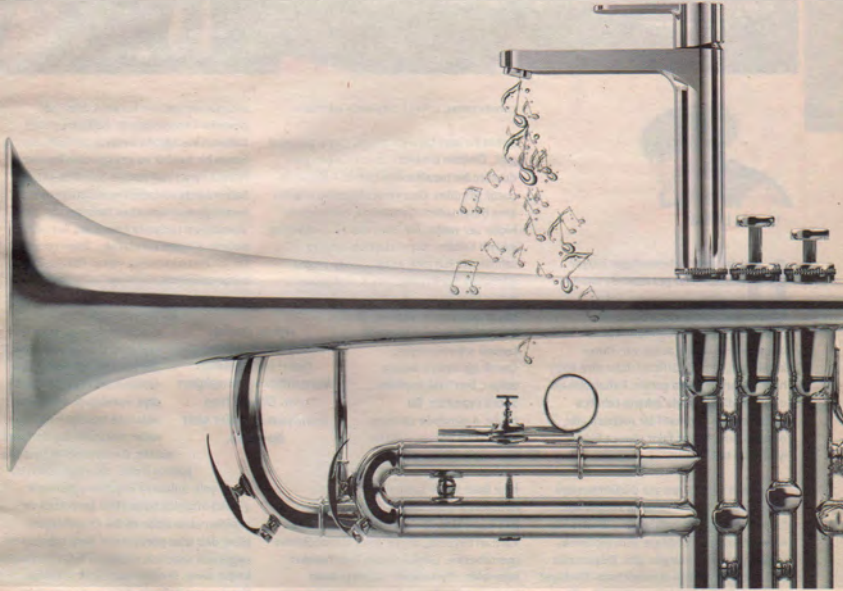
**Şiir, soruyla
cevabın çengeline
asılı bir yaşama
manifestosudur.**

Bir şiiri iyi ya da kötü yapan nedir... Önce, ne dile getirdiği acının büyüklüğüdür, ne insanın temel yaşama izleklerinden birisini dile getirmiş olmasıdır, ne bu acının bize yakınlığıdır bir şiiri şiir yapan, iyi yapan, büyük yapan. Onun, var olduğu gerçeklikten koparılıp, yazıldığı dil içinde yeniden ve gerçekte olduğundan çok daha yoğun bir acıyla, yüksek bir dil örgüsüyle, dilin ses-anlam-ritim-uyak-ölçü gibi bütün olanakları kullanarak yeniden var edilmesi. Kesinlemeden uzak, düz anlatımı dışlayarak, imgelerin o büyüyl çağrışımlarıyla yürüyen bir akılla, ortalama algıya ve duyguya yüz vermeden, Fuzuli'den ödünç alarak söyleyecek olursak "aklı incitmeden cana geçen olgun bir anlam" yaratarak ancak iyi şiire varılabilir. Bu, söylediğim kadar kolay ve söylediğim kadar zor değil ama bizden epeyce bir zaman ve emek isteyecektir.

Ruhundan Müzik Akanlara...

Evrensel bir ailenin parçası olan müzikseverleri,
aynı çatı altında buluşturan 46. İstanbul Müzik Festivali,
E.C.A.'nın katkılarıyla huzurlarınızda!

Sesten hızlı hareket eder izler

UMAY UMay

Hiçbir şeyin silinmediğini biliyor musun? Her şey izleri de dahil hayatta, yani kayıttı kalır. İşkencelerin, genç yaşta ölenlerin, adaletsizliklerin, boyundurlukların unutturamayacağı acılar var. Gurur kırıklıkları, erdemsizlik ve daha nice kötü hastalıkları peşi sıra getirir. Rahat olmayı unut şimdiden. Şöyle arkana rahatça yaslanacağın fikri hafif bir meltem gibi, okşasın seni. Hayat fakir olunca fikirler iyidir. Bol bol üretiriz.

Epvey uzun süredir ara ara düşünmemeye çalışıyorum. Sadece yaşama kaygısı var. Sağlıklı olabilmek, belki doğru diyaframla nefes alabilmek, caddeye yürüyebilmek, alışveriş yapabilmek gibi gibi. Düşünceler aşkla dolu olsa fena olmazdı hani. Edebiyat devam ederdi edepsiz sessizliğiyle... Bu yüzden ısrarcıyım. Aşkta yanlış anlaşılacak istemem. Çakıl taşlarından kumsallar yapmışlığım var. Dizleri hep kanayan bendim seni öperken. Artık sigarayı bırakmayı bıraktım. Biliyorsun. O yüzden

canım yanar, kolay kolay veda edemem.

Sonra bu izler beni yakalıyor. Kayıp gölgeler gibi. Önüme tuzaklar açıyor. Geçen gece düştim bu tuzaklardan birine. Ağlayan bir çocuk gördüm. Ona verecek hediye aradım ama bulamadım. Çantamda, ceplerimde hiçbir şey yoktu. Balıkları olmayan okyanus gibiydi kalbim. Kayalıklardan aşağıya salınan bir kuş gibi, aşağı sokağa doğru yürüdüm. Sanki unutulmuş hediyeler bulup koşturup verecektim. Sanki hayat ona sürpriz yapmış, sanki ben büyük oyunun küçücük temsilisi sebebiymişim. Çocuk ağlamaya devam ediyor, ben hâlâ kayıyım. Sonra uyanırsın. Bu böyle. Asansörde sıkışmış gibi... Hani herşey elektrik idaresinin elinde gibi.

İzler kalır sokak lambalarında, tren istasyonlarında. Gelmeyen e-mailer, PTT kuyrukları, büyük torbalarda telefon kartları birikmiş, ancak yeter o sözcüklerin mertebesine. Çünkü sestem hızlı hareket eder izler... Ve kalcıdır. Kumaş insan hamurundan dokunduğu için. Yorulmayan, yırtılmayan iplerle öreren gecenin saçlarını. Sokak kedisi sürünüyor, aranıp duruyor saklanan çocukların ayaklarında. En azından birisi aradığını bulacak. O vakte kadar yüzümü duvarlara çarpıyorum.

Avuçlarını onların karanlıklerinde duvarlara bastırıyorum. Şefkati unutan babanın kucığında kırılıyor sonbaharlarım. Sonra bir bardak su getiriyorum kendime. Naneli ayran yapıyorum. Kendimi astığım balkonlarda elbiselerimi kurutuyorum. insanoğlunun umuttan tarlaları olacak, alacaksin o tarlalara çocukları, her şey onların elinden tutulacak... İzleri çocuklar tanır. Onları kimsesiz yapan failileri, ancak onlar unutmaz.

Aşkta yanlış anlaşılacak istemem. Çakıl taşlarından kumsallar yapmışlığım var. Dizleri hep kanayan bendim seni öperken.

Bir mevsim daha bitiyor. Ağaç kabuklarına sığınip üşümeyi durdurduğumuz. Bir koca yıl, bir koca hayat. Üstüne devrilmeden kalk diye uyardığım. Her insan anlamak istediği kadarını anlatır. Anlatılabildiği kadarını anlatır. Gerisi evrenin sınırlarına kalmış üstat. Yani diyordum ki,

yolu bulmaya koyulmuş gencecik yürekli insanlar bulacaklar gerçekleri ve yeniden yazacaklar tarihi. O muhteşem güne dair izler görüyorum. Beni sabahın en uygunsuz saatinde yataktan fırlatan rüyalar kadar derin. Yeniden yazılacak sokaklar. Karalanmış defterlerdeki sayfalar yırtılıp atılacak. Boşluklar doldurulacak. Kanayan yaralar iyileşecek. Emin ol iyileşecek, kalbimin atışından hissediyorum. Tüm izler ona doğru kayboluyor. Umuda gülme, çok fena ağlatır seni...

ŞERMİN YAŞAR

HIÇ

Senden sonra neler oldu bilmek ister misin?

Eve girdiğimde göz altlarımda taşıdığım onar kiloluk torbaları kapının önüne bıraktım. Ellerimdeki yalnızlığı katlayıp montumun cebine sıkıştırdım. Prangalarımın sesini duyunca "Sen mi geldin?" dedi annem. Dedim "Bilmem ki anne, ben mi geldim?" Böyle zamanlarda annemin yakasına yapışıp "Anne bana söyle, ben gelmiş miyim, burada mıyım, sahiden var mıyım anne?" diye bağırarak istedim. "Kendimi hissetmiyorum anne, sanki yokum, sanki kanım çekildi, sanki kalbim söküldü, belim büküldü anne, anne bul beni" diye peşinden sürünmek istedim. İstedim ki annem beni, kaybolan yüzüğünü evde arayıp bulduğu gibi bulsun, beni parmağına taksın, elini hiç bırakmayayım...

Her saniyesi yerlerde sürünen beş koca yıl geçirdim. Filmi geri sarıdığım da, her gün aynı görüntü tekrar ediyor. Evden çıkan bir ölüyü, işte çalışan başka bir ölü ve tekrar eve dönen bir başka ölü izliyor, görüntüler mutlak devam ediyor. Bir yere gelince, bir sabah değişiyor her şey. Oraya kadar siyah beyaz olan görüntüler bir yerde renkli yayına geçiyor.

Renkli yayın nasıl kesildi bilmek ister misin?

Kuş gibi çıkıyorum o sabah evden. Saçlarım kanat olmuş, sana uçuşuyorum bir cumartesi sabahı. Bütün gecemi, uykumu, uyku arasındaki dönüşlerimi, rüyalarımı, yastığının soğuk yüzünü, bacaklarımla arasındaki yorgani, doğan güneşi, babamın kapıyı çekip gidişini, annemin çay kaşığı sesini, ekmeği, çayı hep sana yoruyorum. Seni hep oturduğumuz kafenin aynı masasında, pencere kenarında çakılı buluyorum. Kalkmıyorsun, bakmıyorsun. Garson "Bir şey ister miydiniz?" diye soruyor. Başını sallıyorum. Garson gidiince bir de ben soruyorum. "İstemedim misin bir şey?" deyip gözünün içine bakıyorum. Ne istesen yapacağım, öyle bakıyorum. En olmayacak şeyi, en yapamayacağım şeyi istiyorsun benden. Diyorsun ki: "Aynlmak istiyorum."

Aldığım nefesi verdim mi, yoksa hâlâ o iç çekişi mi taşıyorum ciğerlerimde biliyor muyun. Ben damarlarımdaki kanın "neden?" diye aktığını, kalbimin "neden?" diye attığını, şakaklarımla "neden?" diye zonkladığını duyarken; sen ağzımdan çıkan o cılız "Neden?" zor duyuyorsun. "Hiç" diyorsun. "Öyle gerekiyor." Sonra kalkıp ve öyle giretiğin yere gidiyorsun. Renkli yayın burada kesiliyor. Son renkli görüntü o sabaha ait.

Karanlık zamanlarda neler oldu onu da bilmek ister misin?

Hızlı adımlarla çıkıp gittin ve kapı üzerime dam diye örtüldü. Apartman girişinde yazan "Çıkarken Işıkları Söndürün" uyarısını bu kadar ciddiye aldığını biliyor muydum. Hayatımdan çıkarken bütün ışıkları söndürdün, üstüme XXL bir kadife karanlık örttün. Ayaklarıma dolandın,

kollarımı bağladın. Terk edilmiş evlerin koltukları gibi sarımdın yolluğuna. Gözlerim doğar mı gecelerime diye Zeki Müren dinledim. Ha bugün da yarın dinem, doğmadın.

Yemeden içmeden kesilmedim, bilakis iştahım açıldı. Akşam yemeklerinde beş yıl boyunca kum pişirdi annem, içine taş doğradım. Her aldığım kaşık öyle dolandı ağzımda, her lokmam öyle geçti boğazımdan. Babam her akşam, yılmadan, sıkışmış kavanoz kapaklarını açmaya zorlar gibi bıçakla zorladı ağzımı, açmadım. Kalp kırıklarım ekme kırıntılarının arasına karıştı sofrada. Babam ortalarına mevsimsel olarak, domates kabuğu, karpuz, zeytin çekirdiği falan çıkarıp bıraktı. Sarı bezle topladı annem avcunun içine hepsini. "Anne o attıkların benim kalbimin parçaları, eline batmasınlar" diye inledi gözlerim arkasından, duymadı. Bıraktığın karanlığı peşinden sürükleyerek odama çekildim. Her sabah yeniden doğup, her akşam yeniden ölen evladı için çok gözyaşı döktü annem. Açıkça söylemem gerekirse, resmen anamı ağlattın bir tanem.

Her sabah, bıkmadan, usanmadan her sabah penceremden girmeye çalışan güneşin ucundan tuttum nihayet bir sabah.

"Hiç" deyip gittiğin günden sonra çilehaneye çevirdik biz evi. Konuşmadan yemek yiyip, hepimiz kendi ibadetimize çekildik. Ben seni zikrettim, annem babam sabır çekti. Zifiri karanlık hücremde geçirdim günlerimi. Kaç kez öldüm sandım. Öldüm de, hayatımı kurgan yaptırıp; annemi, babamı, iş arkadaşlarımla falan benimle birlikte gömdüler, ondan anlamıyorum öldüğümü sandım. Öyle bir karanlık ki, öldüm diyorum yahu, daha ne diyeyim?

Gözlerimin karanlığa alışması biraz zaman aldı, kabul. Tutunacak bir dal aradım el yordamıyla. Ellerimden antidepresan kutuları tuttu, annemin duaları tuttu. Tutduğum ama attım üzerimdeki karanlığı. Günler boyu ölçtüm, biçtim, yolluğunu verene kestim binlerce makas darbesiyle. Kıralkı terziler tutup doğradım lime lime yolluğunu. Sana kara bir kefen, kendime bir neden diktim. Her sabah, bıkmadan, usanmadan her sabah penceremden girmeye çalışan güneşin ucundan tuttum nihayet bir sabah. Sensizliğin örekesinden geçirdim, bütün ışığını ellerimle eğirdim. Kırmızdan sarıya geçen sırma bir ip gibi doladım ışıklarını çile çile. Her gün bir yumak güneş attım evin bir köşesine. Beni terk ettiğin gün, gelip yığıldığım yatağın etrafını küçük güneş toparıyla doldurdum. Kollarımı şiş yapıp ilmek ilmek geçirdim her günü. Bir ters ördüm, bir yüz. Bir günüm ters gitti, bir günüm düz. Çok git gel yaptım. Ama başardım. Yeni bir hayat ördüm kendime güneşin ipliğinden. Ortasına bir motif kondurdum alfabemim nefret ettiğim harflerinden. Düştüğüm kuyudan çıkarken basamak niyetine kullandığım bir H dokudum, yannına sana atfen bir i kondurdum, çıktığım kuyuya seni göğüslediğin günü temsilen bir çelenk bıraktım C harfinden... Sonunda noktayı koydum. Her "neden" sorusuna verebilecek bir cevap işledim şimdi sana, kocaman bir "hiç" yazıyor yeni hayatımda.

küçük İSKENDER

Tek başına Safari

Acayip Sorular

Herkes herkesin, her şey her şeyin arkasından konuşabilir; bu gerçek bütündür: 2 x 2'de bile eşitliğin öte yanındaki 4 hakkında mutlaka dedikodu yapıyor; matematik engel olamaz. Dedikodu çömezlerin, çıkarların, yarıdakçaların beslenme kaynağıdır; cennetteki yılan ne melekler ne de peygamber. Onun peşine kimse düşmemiştir. Din sahnesinde sadece orada repliği vardır; sonra ortadan kayboluverir. Onu demonik kimliğiyle şeytana bağlamak için kolay yanadır. Tanrı'nın arkasından konuştuğu rivayet edilir; alet edildiği kovulma trajedisi bir bahanedir aslında: Bir elma insanlığı yaratmış olamaz. Elma yasaklanmalı. Elma ile aynı familyadan gelen soğan neden anılmaz acaba; soğanın kokusu mudur perileri kaçırtan?!

Tenhalarda Buluşuruz

Sonunda bu da oldu: Anadolu'nun bir köyünde düğünün basan ağa 22 yaşındaki damadı kaçırdı. "Onu seviyorum, deliler gibi aşışım, bundan kelli bizi ne arayın, ne sorun" diyerek kayıplara karıştı. Tüm aramalara rağmen ağaya ve delikanlıya ulaşılmadı. O gece düğün evinde çıkan arbedede 12 kişi yaralandı, gelin fenalaşarak hastaneye kaldırıldı. Şaka şaka - henüz bu aşamada delirmedik, ama yakın gibi.. sanki.. Ya da bu şey gerçekleşse fena mi olur - bilincin de çağları var; ortaçağ kapanır ve yeniçağa gireriz böylelikle.

Küfrün Mangalı

Hulki Aktunç, Argo Sözlüğü için yıllarını verdi; önce küçümsenen, sonra merak edilen, ardından da takdirle karşılanan bir inceleme, araştırma titizlikle imza attı. Ömrü yetseydi büyük olasılık küfür sözlüğüne de başlardı: Türkçe Küfürler Sözlüğü. Benim elimde iyi bir arşiv var bu konuda yöresel olarak. İçerisindeki en sağlam küfürlerden birini senaryom için saklarken yine de dayanamadım aktarayım istedim; "Sen ananın amında babana götünü dönmüşsün!" Bu küfürü yiyen ne dendini anlayana kadar oradan topraklayabilirsiniz.

Onur Günü

Transseksüel kardeşlerim, travesti dostlarım, inter arkadaşlarım, gay/lezbiyen ailem! Gerçekten özgürleşseniz ağzımıza sıcarsınız belki ama, ben yine de sizin kadar dürüstünü görmüdüm. Göğüsleriniz, kalçalarınız, çükünüz kadar bağımsız olduğumuz gün, bizi toptan aforoz ettikleri o gün, doğanın kucacı bizi bekliyor. Bir devlete ihtiyacımız yok. Bir dünyaya ihtiyacımız yok. Bizi asan, kesen, öldüren, aşağılayan düzeni aşık olduğumuz insanlar kurdu. Onurumuzu çalıp utanmadan bir de onur günümüzü kutlamamıza engel oldular. Utangaç bir sevgiliyi soyar gibi çıkartacağız bu bağnazlığı üzerlerinden. Savcı diyecek: "Suçlular! Çünkü seks yapıyorlar!" Hakim diyecek: "Bu ne ahlaksızlık!" Biz diyeceğiz ki: "Seviştik, çünkü seks bünyeye her zaman iyi gelir!" Onur günümüz her gün kutlu olsun.

Tuhaf Bir Haziran

Kartallar Yüksek Uçar! 1983 yılında TRT ekranlarına düştüğünde yer yerinden oynadı; önemli ve kudretli bir diziydi. Künyede eser sahibi ve senarist olarak Atilla İlhan'ın adı vardı. İlhan, öncesinde ve sonrasında birçok diziye, televizyon ve sinema filmine aynı unvanla imza attı. Şairliği, romancılığı ve araştırmacı kimliğinin yanı sıra görsel dünyaya, kurguya, diyalog yazırlığına yakınlığı, okur kadar izleyici de kazandırdı ona. Haziran sıcaklığında aklıma takılan çelme şu: Neden hiç tiyatro oyun yazmadı Atilla İlhan? Kız kardeşi, yetişen yeğeni ve duayan kayıncosu

Ergen Oğlanlar Festivali

Yabancı lisan öğrenmek, Türkçe düşünürken, Türkçe yaşarken gerçekten zor. Ama İngilizce ile ilk karşılaşan ergen oğlanların öğrenme aşkında başka bir telaş var: I am, I have got derken başka bir kafaya geçiyorlar. Beynin, hormon çamurunda çırpınması meselesi. İnternete yasak, görsel medyada sansür, ahlakın çöreklenmesi kasabalar, köyler, uzak şehirler derken İngilizce ders kitabında sözcüklere bakarak masturbasyon yapabilecek bir nesil yetişiyor. Özgürlüğün düdüğünü araklayan siyaset, İsrail'e İslami boru tasarısına geçmiş bile. Are you talking to me? Aynadaki bir gün gelir gırtlığını sıkır.

NEVŞİN MENGÜ

Çorum sıkıntısı

**Anadolu sıkılmış.
Alkolsüzleştirme,
kültürsüzleştirme,
sanattan arındırma
hamlelerinin
sonuçları bunlar.**

Çorum İl Mezarlığı şenlik yeri gibiydi kaç gündür. Konu komşu toplanmış, kimi çekirdeğini almış, yanına torunu torbayı katmış. Herkes mezarın etrafında hayalet kızın peşinde.

Kalabalığın büyük çoğunluğu gençlerden oluşuyor. Kalabalıktan biri "kızı gördüm" diye haykırıyor, gençler galeyana geliyor, çitlerin üzerinden atlayan, mezara dalıyor. Ortalık darma duman. Görevliler hoparlörden anons yapıyor "Mezarlığa zarar veriyorsunuz" diye, kimsenin umuru değil.

Televizyon kameralarının tek milî Çorum Mezarlığı'nda. Onlar açısından kaçırılmaz bir fırsat, çünkü kameraların görmemesi gereken nice şeyin olduğu bu dönemde, üzerinde tepinilebilecek, risksiz(!) malzeme bulmuş memleketimin TV'leri kaçırırlar mı hiç? Halbuki mesele son derece politik ve yürek parçalayan bir mesele, kimse farkında değil.

Bir genç kameralar önünde hüngür hüngür ağlıyor, sözde hayalet kızı görmüş, görünce de korkmuş. Başka bir teyzeme muhabir soruyor, "Kızı görse ne yaparsın" diyor? Teyzem "Kaçarım" diyor, gülüyor. Ah be teyzem madem kaçacaksın niye mezar başında bekliyorsun bütün gece,

hayalet kızı, ha geldi ha gelecek diye.

Hayalet kız meselesi şu, genç kızçağızın biri akşamları gelip bir mezarın başında hüngür hüngür ağlıyormuş, yetkililer gelince de kaçıyormuş. Olay gizem kazandıkça efsaneler de büyümüş, millet kendince yarı hayalet diye de tırtığı bu kızın peşine düşmüş.

Bütün Çorum geceler boyu mezar başında. Sırf Çorum olsa iyi, çevre illerden arabasına kap kakak, azık yüklenip hayalet kızı görmeye gelenler var.

Günümüz bürokratları da çok uyanık(!) tabii. Çorum İl Kültür Turizm Vekili Ömer Arslan, meseleye el atmış "Efsanelerin turizme katkısı var. Biz de ilimize tanıtımda kullanmak için bir efsane araştırırken bu konu gelişt" demiş. Kızla ilgili efsanelerden bir özet yapılacak ve kentin tanıtımında kullanılacakmış, bu hayalet kız meselesi turistleri Çorum'a çeken bir atraksiyon olacaktı.

Bu olay bize bir şey gösteriyor aslında. Anadolu sıkılmış. Anadolu'da gençler sıkılmış. 15 yıldır adım adım süren Anadolu kentlerini alkolsüzleştirme, kültürsüzleştirme, sanattan arındırma hamlelerinin sonuçları bunlar. Anadolu artık çorak. Çoğu Anadolu kentinde,

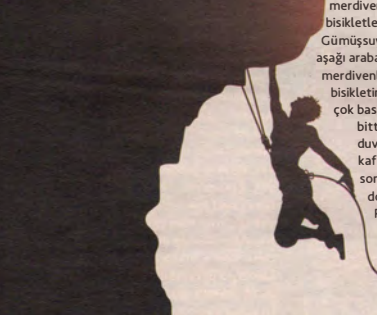
yemeğin yanında içecek şarap bulmak, akşamüstü bira eşliğinde sohbet edecek kafe bulmak imkânsız. "Medeniyet alkol mü arkadaş?" diyeniniz olacak. Valla evet, bir miktar öyledir. Bir araya gelistir bazen alkol, sohbettir, paylaşmaktır. Sofrada ağır olmayı, ağzından çıkana kulağının duymasını öğretir rakı sofrası insana. Büyümek, hem fiziken hem de ruhen, işte biraz da budur. Tadında bırakmayı öğrenmektir ve tat almayı bilmek.

Anadolu, daha da evlere kapatılmış, sokaklardan kopartılmış, renksizleştirilmiş durumda. Çorum'da Hitit Üniversitesi var, velakin gençlerin yapabileceği bir şey yok. Çorum'un sinemalarında eskimis, ikinci sınıf filmler; konser desen, o da yok. Tiyatro, bale zaten Anadolu'da hayattan silinsin diye 15 yıldır bütün çaba. Kadın, erkek anca ayrı ayrı hat sanatıyla uğraşabilir bu yeni rejimde; ya da ok atabilir arada bir, o da çoğunlukla İstanbul'da.

Bu rejim bütün Anadolu'yu dar muhafazakâr bir kalıba hapsedmeye çalışıyor. Bu kalıp Anadolu'yu sıkıyor. İranlı bir siyaset bilimci, 1979 devrimini anlatırken, "devrimler bazen sıkıntıdan olur" demişti. Çorum devrimi değil de hayaletini bekliyor.

1975

1 975'te doğdum. Ben doğduğumda Sovyetler hâlâ birlikteydi. 20'lerde başlamışlardı çıkmaya, 90'ların başında ayrıldılar. Nedense aldatıldığını düşünen ben oldum.

Karaman'da doğdum. Karaman o zaman Konya'nın ilçesiydi. Bütün ilçeleri Konya'ya bağlı olmaktan nefret eder. Karaman da ediyordu. En sonunda isyan etti ve il oldu zaten.

Bebekliğim Çatak köyünde geçmiş. Geçmiş diyorum orda olmadığım için değil, hiçbir şey hatırlamadığımdan daha çok. Yıllarca benim için bir Çatak oldu hep. Van'ın Çatak diye bir ilçesi olduğuna da hiçbir zaman inanmadım zaten. Bizim Çatak, arka arkaya söylendiği zaman anlamsızlaşmasıyla

ünlüdür, en azından benim için. Van'ın Çatak'ı ise patlamalarıyla tanınmıştır.

Ödemiş'te bir deprem atlattımış dört aylıkkın. Babam kapıldığı gibi kâğır evimizden çıkarmış beni, birkaç geceyi bahçede geçirmiş, ateşin etrafında. Belki o yüzden, bugün bile severim ateşin etrafında geçirilen geceleri. Yaşıtlarım başkonsolos oldu.

İzmir ilk sevgilimdir. İki kere intihar ettim onun için. Birincisinde merdivenlerden aşağı saldım kendimi bisikletle. Suçlu Cüneyt Arkin. O Gümüşsuyu Parkı'nın merdivenlerinden aşağı arabayla iniyor, ben kendi evimin merdivenlerinden üç tekerlekli bisikletimle niye inemeyeyim? Cevabı çok basit, çünkü merdivenlerin bittiği yerde duvar var. Ve duvar, benim beş yaşındaki kafamdan daha sert. Yıllar sonra birçok kereler köpeğimi dolaştırdım Gümüşsuyu Parkı'nın merdivenlerinde. Ama yüzlerine karşı "Sizin yüzünüzden ölüyordum pis köpekler!" demedim hiç.

Optalidon, pembe renkli bir ilaçtır çamaşır makinesinin üstünde duran. Bir ben içtim bir de

intihar eden kızlar. Benim niyetim şeker yemekti ama intihar etmek değil. Birincisini emdim, şekeri bitince attım, ikincisini doğrudan yemeye kalktım, acıydı tadı, tükürsene salak. Üçüncüsünü... üçüncüsünü hatırlamıyorum. Hastanede açtım gözlerimi, biraz büyük olsaydım duruma kendimi uydurup "Necla'yı getirin banal" diye bağıracaktım.

Magirus minibüslere âşık oldum sonra. Burunlarına ama, yanlış olmasın. Şoförün yanındaki vites kutusuna otururdum. Yeşilyurt'a her gidişimizde. Banattan Orhan Gencebay çalardı acı içinde, İzmir bile puslu ve çamurluydu o zamanlar. Arabeskin müzik değil bir ruh hali olduğunu yıllar sonra anladım.

İlk okulda süper kahraman oldum bir zaman. Sarı yağmurluğumu boynuma bağlayıp bahçede insanları kurtardım sürü sepet. İlk kavgamda iki oğlanı birden dövdüm. Cüneyt Arkin işe yaramıştı sonunda. Ama kavgaya etmekten hep kaçtım ondan sonra. Korkularım benden önce büyüdü galiba.

Seviz ayında bir gün okuldan döndüm,

daha eve girmeden kapılar beni hastaneye götürdüler. Kardeşin oldu dedikleri zaman anladım annemin karında dokuz aydır büyüyün şışlığını sebebini. Gene süper kahraman gibi hissetmişim kendimi, abiydim. O otuz santimlik buruşuk şey bugün benden uzun. Birlikte dinlediğimiz ilk maç Fener-Bordo maçıydı. O iki yaşındaydı, ben on. O gün bugündür ayrı şehirlerde, ayrı ülkelerde de olsak birlikte seyrederiz maçları.

Dokuz yaşındaydım sanırım, hayatımda ilk mektubumu babamdan aldım. "Ben yokken annene kardeşine sen bakacaksın, evimizin erkeği olacaksın" diyordu. Süper kahraman olmak gerçekten ne demekmiş o zaman anladım. Öyle bir ağırlık çöktü ki, omuzlarımı yıllarca kaldıramadım. Hâlâ üzerinde uğraşıyorum.

Çarşamba'yı sel aldı türküsünü ilk Ferhan Şensoy'dan duydum.

"Ulan bu Çarşamba'yı alsa alsa ne alır, lingilink lingilink, hah buldum! Sel alır!"

"Türküler böyle yazılmaz" demişti, hiç unutmam. Türkülerin öyle yazıldığını Çarşamba'yı sel aldığı sene öğrendim. O sene Çarşamba'yı sel aldı ve sevdiğim yarı el aldı. Gerçi el mi yarı aldı, yarı mı eli orası hâlâ tartışmalı. Bi' sıkıntı, bu el bana kendi elim kadar yakındı. O elim günden sonra hiç kimseyi elim kadar yakın tutmadım kendime.

Arabeskin müzik değil bir ruh hali olduğunu yıllar sonra anladım.

Bir Çarşambalıya sordum yıllar sonra, Çarşamba'yı ne zaman sel alsaydı gerçekten birisi yârinden ayrılmış. İşte bu son cümleyi ben uydurdum. Doğru olmasa da ne güzel değil mi?

Acılarının içinden komiklik çıkarmaya çalıştım hep, neşeli hallerimden hüzünlere dönüşüm de çok hızlı oldu.

28 yaşında ruh ikizimle tanıştım. İkimiz de ruh ikizi geyiğine inanmıyorduk, hâlâ da inanmıyoruz, ama o benim ruh ikizim. Ben bu dünyaya ben olarak gelmeseydim çok büyük ihtimalle o olarak gelecektim. Ben aynı eve çıkardım dedim. O evlenim anlamış, evlendik. O boş vakitlerinde roman yazıyor, ben hâlâ ona yazıyorum. Tavladığım gün boşanmam kendisinden.

28 yaşında bir sahne yazdım. Genç bir adam ölüm döşegindeki babasıyla konuşuyordu yatağının başucunda. 31 yaşında o sahneyi bizzat babamla yaşıdım. Uzun süren bir uykuya yattı babam, bir yıl kadar uyudu. Sonra toprağın altında uyumaya devam etti. Fenerbahçe formasıyla gönderdi kardeşim onu. Kardeşime ne kadar teşekkür etsem azdır.

KILIK DEĞİŞTÜRÜP YENİDEN PARA
İSTEYEN KIRKATLAR...BUNLARIN ALAYINI
ÇİTE KURMAKTAN,
SAVCILIĞA ŞİKAYET EDİP,
SUÇ DUYURUSUNDA BULUNMAK LAZIM!

HADI AMA VAHİTİM.
ONLAR ÇOCUK
BAVRAM EN ÇOK ONLARIN
HAKKI...

BU SEFER
KAYBOLDUK, HERALDE,
GALİBA, SANIRSAM,
RECEP...

MERAK ETME ENMOĞLU
İSTANBUL'U BEN
AVUĞUMUN İÇİ GİBİ BİLİRİM.
AKSARAY'A SIRTUMUZU
VERDİK MÜYDÜ?!

HEPİNİZZZ...
VEFAAAT
EDECENİZZ..
ASLANIIIIIMMM!!!

AVTEN...

HİKAYENE DURMADAN İNANDIRICILIK ARAYARAK BENCİL
MERAKLARINI TATMİN ETMEYE ÇALIŞACAĞINA BARI
BERAT'IN YARDIM İHTİVACINA CEVAP VERMEYE
ÇABALAYAN VE MALESEF SENİN GİBİ KENDİ EGOSUNUN
GÖLGESİNDE YAŞADIĞI HALDE ETRAFINI BENCİLLİKLE
SUÇLAYIP DURMAYAN İNSANLARIN YOLUNU TIKAMASAN,
AVRICA İSTELİK Bİ DE BENCİL HAVALARDA ORTALIKTA
DOLAĞMASAN DAHA İYİ OLMAZ MI RÜYA?

RÜYA
BAK! LEONARDO SENİ
ZİVARETE GELMİŞ.

YAAA!
ARMAĞAN YAA!
ŞU CANSU'YA
BİR ŞEV SÖYLE!!

NO
PORBLEM
VAHÜT EMMÜ!
HALLEDERÜK!

Yoksulluğun dükkânları

ÖNDER ABAY

Ülkemizin büyük sorunlarının başında işsizlik geliyor. İşsizlikle ilgili çalışma yapmayı bırakın, yanlış politikalar sayesinde işsizlik oranı günden güne artıyor. Ekonomik krizin

derinleştiği bu günlerde gittikçe yoksullaşan halk kendilerine alternatif alışveriş alanları icat ediyor. Hayatını idame ettirmek için gerekli şeyleri dükkânlardan, alışveriş merkezlerinden edinemeyenler, ikinci el dükkânlara yöneliyor. Son bir yıldır birçok mahallede açılmaya başlanan 'Yoksulluk Dükkânları'nın en yoğun olduğu Fikirtepe'de dükkânları sizin için gezdik.

Fikirtepe, Anadolu yakasının en merkezi semtine yalnızca beş dakika uzaklıkta bir gecekondu mahallesi olarak hayatına devam ederken aç gözlü inşaat sektörünün dikkatini çekti. Bin bir yalan ve sahtekârlıkla binlerce ev boşaltıldı ve onlarca kat uzunluğunda kuleler dikilmeye başlandı. Bu kule inşaatları devam ederken, boşaltılmış ama yıkımı durdurulmuş binaların alt katındaki depolara bu dükkânlar açılmaya başlandı. Yan yana onlarca dükkân her zaman kalabalık oluyor. Birçok ürün elli kuruş ile on lira gibi fiyatlara satıldığı için insanlar ihtiyaclarını burada karşılamaya çalışıyor.

Özetle bölgede çöplerden kağıt ve hurda toplanan insanlar kullanılabilir hemen her şeyi bu dükkânlarda satışa çıkarıyor. Ürün yelpazesi içerisinde yok yok. Dağınık tezgâhların içerisinde kullanılmış dış fırçasına da rastlayabiliyorsunuz, antika bir vazoya da.

Ürünlerin tamamına yakını çöplerden toplanıyor. Ülkemizde tüketim kültürü çok iyi anlaşılmadığı için bir ürün kısa kullanımdan sonra saklanmak yerine çöpe gönderiliyor. Bu sebepten çok zengin çöpe sahip ülkelerin başında geliyoruz. İnsanların çöpe atıldığı ürünler, başka insanlar için bir yaşam biçimi oluyor.

Bu dükkânlardan birinin sahibi olan Salih abi bu sektörü sorduğumuzda şunları anlatıyor: "Ben 20 senedir bu mahallede

yaşıyorum. Niğde'den hurdacılık yapmak için geldim. Ama beş yıl önce başlatılan kentsel dönüşüm için evlerimiz yıkıldı. Evlerimizin altında bulunan hurda depolarımız da yıkılınca bir geçede işsiz kaldık. Yeni işler aradım ama bizim işimiz çöp, biz, çöpten başka şey bilmiyiz. Sokaktan hurda toplamak kolay ama onu depolamak çok zordur. Çünkü yürüme mesafesinde bir depoya ihtiyacınız var. Fikirtepe bunun için çok iyi bir mahalleydi. Kadıköy ve Moda'nın hurdasını alıp yarım saate depoya getirebiliyorduk. Mahallede yalnızca evimizi değil işimizi de kaybetmiş olduk.

Sonra bir dükkân tutup çöpten çıkan elbise, ayakkabı, yiyecek, oyuncak gibi şeyleri satmaya başladık. Beş yıl önce bu işi yapamazdık çünkü insan, kazandığı parayla bir çift ayakkabı alabiliyordu, ikinci el ayakkabıya, elbiseye tenezzül etmiyordu. Artık paranın bir değeri yok. Burada bir ceketü üç beş liraya alabiliyorlar, bazen o bile pahalı geldiği için pazarlık yapanlar oluyor.

İlk zamanlar bir iki dükkânla başladık ama talep artınca dükkânlar da artmaya başladı. Şimdi otuza yakın dükkânız. Hepimizin de müşterisi var. Benim toptan müşterilerim de var. Mesela gelip depoyu kapatıyorlar, ne varsa alıp götürüyorlar. Bazen Anadolu'da tezgâh açmak için, bazen de bit pazarında satmak için alıyorlar. İnsanlar için bir ekmek

"Eskiden insan, kazandığı parayla bir çift ayakkabı alabiliyordu, ikinci el ayakkabıya, elbiseye tenezzül etmiyordu. Artık birilerinin attığı, bir başkası için iş kapısı oluyor."

teknesi, artık birilerinin attığı, bir başkası için iş kapısı oluyor."

Hemen her gün televizyonlara çıkıp ekonomi büyüyor diye açıklama yapan siyasilerin sözleri, bu dükkânların sayısı hızla artmasıyla çürüyor. İlk bakışta otantik, renkli bir dükkân olarak görünse de insanların bir başkasının vazgeçtiği ve çöpe atıldığı ürünlerle yaşamaya çalışması çok adaletsiz bir düzendir. Yaklaşan seçimlerde bu sistemi ortadan kaldırmak için mücadele eden bir aday seçilemezse bu düzenden daha vahşileşerek artacak. Kimse doğacağı hayati seçmede ama önümüzdeki günlerde doğru tercihle iyi bir seçim yapıp bu karanlığı dağıtabiliriz.

(bazen)

Ölün davetsiz gelmen. Kimse bilmez, ölen bilin.
Ruhu istenmiştir ya da dünyadan vazgeçmeye
konar vermiştir. Hostatelerden zindan kapığı
solar. İşte böyle kurollar. Üzinti yersizdir.
İnsanın kendisiyle bileceği işidir.

Artık bilirsin,
onunu merak edersin.
her zaman değişimetsin.

YASEMİN SAKALIOĞLU

Ben'ime selam

Kimin doğrusunun elinden
tutmuşuz?

Nereye gider bu yol?

Her ilişkide iki Ayşe iki Ali var

Nige herkes birbirine benziyor?

Farklı kenarlarımızı kim
törpülemiş

Çok mu inceldiler de hiçbiri
gözüküyor?

Yeter olmuş iki popüler söz

Acaba o gerçekliğinden uzamış
mesajları artık kimler okuyor?

Herkesin aynı gere baktığı
resimde birileri kendi resmini
oluşturuyor

O kadar az var ki onlardan

Diğerleri çok tanıdıkken onlar
gabancı geliyor

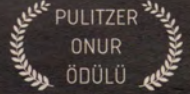
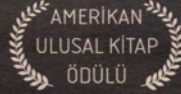
Risk alıp kendini yaşamaya inat
edenler sanırım uzaydan geliyor

Dil hep suçluyor seninki böyle,
onunki şöyle

Ah uzay; aynı gözlerin arasında
ben'im bulursan selam söyle...

"Yazılmış en iyi bilimkurgu romanı.
İlk okuduğumda, yarattığı dünyayla
kâbuslar görmeme sebep olmuştu."

— MARGARET ATWOOD

/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari

İnternet Satış: www.ithaki.com.tr

Genel Dağıtım: PUNT

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ERCAN KESAL

İnsanın 7 berber evresi

Amerikan alabrus tıraş, önde hafif bir perçem kalacak!

"Senin paran burada geçmez" cümlesinin çok sık duyulduğu mekânlara ancak kasabalarda rastlarırsınız. Paranın bir sermaye aracı olarak serbest dolaşımı, nevi şahsına münhasır özellikler taşıyor buralarda ve şehirlere pek benzemez.

Çocukluğumda, para vererek tıraş olduğum bir berber hatıram yok mesela.

"Babam sonra verecektim" ya da "dayımın selamı var, o uğrayacakmış bi ara", "Abim, 'içerde gazozdan alacağımız var, ona sayısın' dedi."

İşin esası, ödemeye kalksan da pek fırsat vermez esnaf, "Hadi git sen, ben bastanla hallederim!"

Şaşıma kestirmek için berbere ilk ne zaman gittim, tam olarak hatırlamıyorum. Ama, berberin oğlu ile kasabın oğlunun görüş hikâyesini iyi hatırlıyorum.

Kasabın oğlu, yediği pırzoları hiç inkâr etmeyen bir cüsseyle dolanmışsın ortalıkta. Berberin oğlu ise oltu bir çocuk tabii ki, ama kafa tıraşlı. Bunlar bir tutuşmuşlar görüşe, daha ne oluyor demeden, berberin oğlu çelik gibi bir bilekle kaldırmış kasabın şişman oğlunu ve çalmış yere! Berberin oğlu, kasabın oğlunu yemiş. Çünkü saç, "insanın gücünü, kuvvetini alır, onu halsiz bırakır."

Kasabın oğlunun yaşadığı trajedinin sebebi, kocaman kafasının kesilmeyen saçları!

Berberin oğluyla kasabın oğlu kıyasından sonra, zaten mümkün olmayacağı çok aşikâr olan "her gün pırzola yemek" yerine, sık sık tıraş olmaya karar vermiştim.

"Mirz'a git, tıraş etsin, babam sonra uğrayacakmış dersin" dedi babam o sabah. Mirz, adamın lakabı; asıl adını bilmiyorum. Orta mahallede berber. Tuhaf bir haykırışla, bağırır gibi gülen, ablak yüzlü, tombul bir abi. Uzun yıllar yaptığı berberlikten sonra, galiba Ziraat Odası'na kapıcı olarak girdi, oradan da emekli oldu. Ziraat Müdürü'ğünü denetlemeye gelen müfettişin arabasını garaja yerleştirmesi sırasında yardımcı olmak, biraz da yağ çekme gayretiyle verdiği komutlar kasabada hâlâ anlatılır: "Gel Müfettiş Bey gel, gel gorkma, götün götün gel..."

İçimde garip bir heyecanla, ilk berber deneyimini yaşayacağım yolculuğa çıkarken, babam her şeye rağmen estetik kaygılarından da vazgeçmeyen bir ses tonuyla arkamdan seslendi: "Söyle Mirz'a, Amerikan tıraşı yapısın, alabrus... Bilir o, önde hafif perçem kalacak..."

Allah'ım, hiçbir şey değişmiyor aslında yeryüzünde ve belki de her şey bir ezberin tekrarı. Üç-dört yaşlarında iken, annesiyle birlikte Poyraz'ı ağıt fğan Ataşehir'deki modern kuaföre(!) götürdüğümüzde, adama söylediğim ilk cümle: "Amerikan tıraşını bilir misiniz?.. Alabrus da derler... Şöyle, önde hafif bir perçem kalıyor, ondan olsun!"

Bir isyan merkezi olarak berber... "Kabak tıraşından kaçamazsın!"

Ortaokul 2. sınıfıyız, bak arkasına da yazmışım: "Sınıf öğretmenimiz Mine Hanım'la çektiğimiz hatıra fotoğrafı, 15 Mayıs 1972." Havalariye isimli bir artık ve tatile de pek bi şey kalmamıştır. Piknikler, fotoğraf çekirmeler, akrostişli şiirler çoğalır, biliyorsun. Fotoğrafta nerede miyim? İyice dikkatli bakarsan görürsün. Evet, önde soldan ikinci benim.

Bir detayı anlatmalıyım ama; fotoğrafa dikkatli bakarsan, kafamda arkaya, enseye doğru uzayan bir beyazlık görürsün, fotoğrafın kusuru değil o; hikâyesi var.

O zamanlar, müdür başmuavinimiz Rıza Bey. Kendisi Talat Aydemir'in yol arkadaşlarından olur. Rıza Bey, Harp Okulu son sınıf ta öğrenci iken ve iki ay sonra Üsteğmen rütbesiyle mezun olacaktın, 1459 arkadaşıyla birlikte emekli edilen askerlerden birisidir.

Rıza Bey, askerlikten bakiye kalan tüm heves ve hıncını bizim çelmisiz kollarımızdan ve haftada bir analarımızın, el büyüklüğündeki sert Hacı Şakir sabunlarıyla zaten yeterince didiklediği zavallı saçlarımızdan çıkarır.

Sabahları okulun kapısında elinde makasla bekler, uzun saçlı olduğuna karar verdiği tüm öğrencilerin saçlarını keserdi. Makasla, "eşek tıraş" denilen tarzda, saçın üzerinden, tren yolu gibi. Yeterince anlaşıldı değil mi? Öğrenci de mecburen berbere gider, "kabak tıraş" dediğimiz tıraşını olurdu. En dipten, ustura ya yakın, üç numara.

Okul birincisi, sürekli takdirnameler alan bir öğrenciydim. Fazlasıyla da gururlu. Babam okula başlarken Terzi Celal'e güzel bir kumaştan takım elbise yaptırmıştı. Bütün bir yaz provaya gittiğimi hatırlıyorum Celal abeye. Bütün derdim, paçalar hafif ıspanol olacak. İstedikim gibi de oldu, şükürler olsun. Gömlek yakaları tavşan kulağı, saçlar da uzarsa biraz, ne güzel işte!

Ama, kader utansın; o meşum sabah, Rıza Hoca çevirdi kapıda, dedi: "Saçların uzamış, tıraş ol!" Her zaman uyumlu bir öğrenciydim, ama neden o gün öyle davrandım, bilmiyorum: "Uzun değil saçlarım, normal bence!"

Rıza Bey, her zamanki gibi, gülüyor mu, kızıyor mu anlayamadığım bir tebesümle baktı yüzüme ve elindeki makasla önden arkaya doğru tıraş etti kafamı. Hiç sesimi çıkarmadım; gittim sınıfa oturdum. Sınıf takiler kıkır kıkır güliyorlar halime.

Berbera gitmedim ama, aylarca gezdim, "eşek tıraş"yla!

Kafamdaki beyazlık odur.

İnsan değişmiyor kolay kolay. Hâlâ geziyorum kafamdaki izlerle.

Bir ergenlik geçişi olarak berber dükkânı

O yıl parasız yatılı lise sınavlarına girmiş ve Niğde Lisesi'ni kazanmıştım. Okula kayıt yaptırdıktan sonra, hemen yakınlardaki bir tuhafiyeciden bir takım çizgili pijama, diş fırçası, sabun, havlu ve terliklerimi alan babam, kafamdan öperek, nedense kokusu 40 yıl sonra bile burnumdan gitmeyen okulun yanındaki yatakhanelere bıraktı gitti beni. Dayanırım sanmıştım, ama erkenden su koyverdim. Birkaç ay sonra da, çıktı geldi babam. Bu sefer dolabımı boşaltıp, kasabaya geri götürmek için. Senenin ortasında, biraz da yenik bir vaziyette Nevşehir Lisesi'ne gitmeye başladım. Ferdi Tayfur şarkılarının ilk çıktığı yıllardı ve bir öğle arası okulun kıdemli haytalarından Yusuf, arkadaki kurumuş dere yatağının kenarında, Fruko'yla karıştırdığı votkadan ikram etti. Ağızda koku yapmıyordu ve ayaklarım yerden kesiliyordu sanki.

Bir hafta sonra Avanos'ta, bir Hidrellez günü, "Balıklıova'nın envai çeşit mevye ağaçları arasına kurulmuş eğlenceli yer sofralarında ikram edilen ev yapımı kurma şarapların hepsini içtiğim yetmezmiş gibi; radyo tamircisi bir arkadaşımın dükkânında, bir keseğâdı fındık içiyle bir şişe votkayı hevesle bitirdim. Ondan sonrasını hatırlamıyorum. Ortamahalleden arkadaşım Uğur, okulu erkenden bırakmış, babası bir berberin yanına, "sanata vermişti." Babasına göre, "çocuğun berberliğe öteden beri istidadı vardı zaten."

İlk hatırladığım, Uğur kafamı çeşmenin altına tutmuş, yıkıyor. Su değdikçe köpüren, bir türlü tam olarak durulanamayan tuhaf bir şampuan refakatinde. Neden sonra ayrılmış, kafamda Uğur'un hatırlı müşterilerle sakladığı epimiş havluyla, aynada kendime bakıyorum.

Nerden aklına geldiyse, "Oğlum, senin sakal tıraşın da gelmiş artık!" dedi Uğur, "Hazır burdayken, dur bi' tıraş edeyim seni!"

Uzun uzun köpürttü yüzümü. Kemal Tahir'ın Yediçınar Yaylası'ndaki berberin, Kambur'a söylediği gibi: "Köpüğünü iyi yaparsan, tıraşın da iyi olur, perdaha gerek kalmaz."

Uğur perdah da yaptı: "Sakallar daha gür ve hızlı çıkmış." (bkz. İnebahtı'daki Sokollu'nun söyledikleri!)

Ergenliğe geçiş sürecimin tören şefidi Berber Uğur. Hiç unutmam...

Yüzümüzün bıyıkla imtihanı, berberdeki bıyık evresi

Siyasaldan ve Ankara'dan kaçır gibi gitmişim İzmir'e. Heyhat! Ege Üniversitesi'nde de boykot var. Sırtımda Deniz Gezmış parkası, ayağımda abimin askerlik dönüşü getirdiği botlar; "Küçük Kantine" e çadırlar kurmuşuz, yurtların önündeki bahçede yatıp kalkıyoruz. Aylarca sürdü galiba. Bornova'nın sonbaharı pek soğuk olur. Geceleri özellikle. Neyse, boykot bitti nihayet ve tekrar yurtlara yerleştik. Gündürdir ne banyo yapmışım ne de tıraş olmuşum! Mecsub gibiyim. Basmane'de çokça bulunan sıhhi banyolardan birine gittim. Hazır sıcak su, hem kirli çamaşırlarımı yıkayım hem de kendimi. Gıcır gıcır çıktım banyodan. Basmane Bulvarı'nı kesen sokakların birinde meşhur bir Bit Pazarı vardır. Yeni aldığım öğrenci kredisiyle, kendime ikinci el, orjinal 501 Levis alacağım, öyle bakınıyorum. İkinci el giysi satan dükkânın yanında bir berber dükkânı var. Nasıl davetkâr. Vitrin camından da zaten pek sevdim suretim. Girdim içeriye. Saçlarım temiz, yeni banyo yapmışım, yıkanmasına gerek yok. "Sadece sakal, bıyık" diyorum. Güzelce sabunluyor. Sağdan başlıyor kesmeye sakallarımı. Çeneme kadar gelip, bırakıyor. Kafamı yana yatırıyor tatlı bir bükme hareketiyle, geçiyor öbür yanağa. Ordan iniyor aşağıya. Tam bıyığa girecek, "Dur!" diyorum, "Bıyıklar kalsın!"

Kalış o kalış işte. Geceyarıları penceresine ufak taşlar atarak sabahlara kadar beklediğim sevgililerim oldu... Ağlayarak sabahladığım ve öleceğimi zannettiğim ayrıklıklar yaşadım... Kendime geri dönülmez yollar çizip gurbetlere, uzak ülkelere attım gövde... Boğazlı kazak ve parkamla dünyaya meydan okuyup, kucakımda arkadaşlarının öldüğü günler geçti başımdan... Büyüdüm, acı çektim, çok sevindim... Artık iflah olmam dedim... Ulan ne kadar şanslıymış diye kıpırdandım yerimde... Boşandım, evlendim, oğlum oldu, babam öldü, yaşlandım... Bıyığım hep vardı... Hâlâ var.

Bir meslektaş olarak berber, masaja ve kafayı kütürdetmek!

Doktor oldum. Mecburi hizmet yılları. Gezegezin ortasına atılmış yirmi üç yaşında bir çocuk. Acemi reçeteler. Sabahlara kadar korkuyla tutulan nöbetler. Sabah gün ağarır, Kasım Efendi'nin, kırık dökük çaydanlıkla nasıl devirip dökmekten hazırladığına şaşıp kaldığım çayından birkaç bardak çay ve ekmek arası kaşar peyniri. Ardından kasabanın tek caddesindeki "Berber Salih'in" dükkânı. Beyaz önlüğüyle ve hep bir meslektaş duygusu vermeye çalışan utangaç ses tonuyla, Berber Salih. En son, saç çıkarsın diye kafasının üzerine usturaıyla çizikler açıp, sarımsakla ovaladktan sonra ortaya çıkan yaraların tedavisi için hastaneye gelen Kel Naci'nin müsebbibi Berber Salih, namı diğer Doktor Salih.

Salih, sadece saç çıkartma ameliyesiyle yetinmez, tırnak çekmek, sigil yakmak, et benini koparma, apse boşaltma. İşlerine de girer. En yakıcı olanı da şu "sünnet" meselesi. Tartışmalı işlerini meşrulaştıracak korkusuyla çoğu zaman önünden geçmek için yolumu değiştirdiğim bir uğrakmış Berber Salih'in dükkânı. Ama, eninde sonunda yakanlarırdım ve Salih beni hiç kimselere çıkartıp sığmaya kıyamadığı parfümlerle, paketinden yeni çıkmış mis gibi havlularla, kendi çanağında köpürtmeli Arko sabunuyla değil, hazır tıraş köpükleriyle karşıladı. Bir müşteri olarak değil, bir meslektaş olarak kabul ederdi beni.

Koltuğa bir kez oturduktan sonra zaten tüm ipler Salih'tedir. Bir yandan tıraşını yapar, bir yandan da sessize, hiçbir şey yapmıyormuş gibi, algı çalışmasını sürdürür.

"Bir kere, sünnet yaptığır falan yalandır! Aslında, rahmetli ustası Müslüm abiden öğrenmiştir sünneti, almasını yapar ama niye yaparsın, o kadar doktoru, sağlık memuru varken. Ama, kimse kimsenin kismetine mani olamaz, herkes ekmeğini yiyecektir. Şimdi, adam gelmiştir, 'Salih abi, şu et beni elime takılıp duruyor, geçen hamamda kese yaptırırken, kenarından koptu, acayip kanadı, aliver şunu!' dediğinde ne yaparsın" dır.

Salih, bu arada, tıraşa ara verir, bir meslektaş sıcaklığı ve muhabbetiyle et beninin boynuna ipi nasıl geçirdiğini, iki günde bir onu nasıl sıkıştığını, onuncu günün sonunda kansız kalıp, nasıl kendiliğinden kopup düştüğünü uzun tariflerle anlatır. Tıraş biter, saçlar zorla yıkanır. Sobanın üzerindeki sıcak suyla dolu tencerenin içindeki bezlerle yüze buhar uygulaması yapılır, ardından da en tehlikeli şov başlar: Boyun kütürdetmek. Bir yandan korkarsınız, öte yandan alışmışsınızdır artık, Salih'in maharetli parmaklarının boynunuzu yavaş yavaş ovduktan sonra, aniden çevirmesine. Korksanız da o tuhaf rahatlamayı özersiniz.

"Sen korkma hocam, afedersin ama, biz de bu işin doktoruuz!"

Berbersiz hayat evresi... "Kendi tıraşımı kendim yaparım!"

Sondan bir önceki evredir burası. Artık berbere pek ihtiyacınızın kalmadığı, önünden geçtiğiniz berber dükkânlarına eski bir sahafa bakar gibi baktığınız dönemler gelip çatmıştır. Zamanınız yoktur zaten, grip bir berber dükkânına, usulünce ve hevesle bir saç kesimi tarifi yapmaya. Hadi açıkça söyleyelim o zaman, saçlarınız da yoktur zaten, dökülmüştür.

İlk seferinde, anatomi vezilerine çalışırken, uykusuz ve mezbul sigarayla yüzünüzü gömdüğünüz Sobotta Atlası'nın sayfalarına düşen saçlarınız; giderek, devlet korkusu, arkadaş ölümleri, ayrılık üzüntüleri, geçim sıkıntısı ve enva-i çeşit korkulara dayanamayıp, birer birer ya da tutam tutam terketmiştir başınızı. En sonunda, "zaten bizim sülalede kelliik mukadder, rahmetli babam da keldi, abilerim de öyle" cümlesine sığınıp,

birakırsınız ipin ucunu...

Yaşlandııkça hoşgörüsü azalıyor belki insanın. Bir türlü yetişkin olamayıp, kafasının tepesindeki üç beş tel saç atkuyruğu yaparak lastiklerle düğüm atan, inatla ergen kalmakta ısrar eden hemcinslerimi gördükçe, seviniyorum doğrusu. "Şükürler olsun, Allah'tan saçların yok!"

Son on yıldır, tıraşımı kendim oluyorum. Mutemet Sezaî, Sirkeci Tahtakale'den güzel bir tıraş makinası bulmuş, şarj cihazıyla birlikte, çok memnunuz.

Sadece arkalara ulaşamadığım için, enseye sıra geldiğinde karımı çağırıyorum. Sağ olsun, klozet kapısına oturtup eğiyor kafamı, ustaca topluyor ensemi.

Babama berber çağırın! Artık ölüyor...

Hikâyenin sonu...

Berber, Azrail olur gelir bir gün. "Mehmet, babam artık pek çıkamıyor dışarı, öğleden sonra bir ara gel de tıraş et!"

Berber Mehmet, ikindiye yakın mobilette gelir durur kapıya. Motorun arkasındaki sepette bir naylon poşet. Sakin ve yumuşak hareketlerle motoru bindirir ayaklarının üzerine ve poşet elinde girer içeriye. Mehmet, teyzemizin torunu zaten, akrabamız; sıradan öper büyüklerini ellerini.

"Maşallah çok iyi gözüküyorsun Mevlüt amca!" yalanlarıyla poşetin içinden havluya sarılı tıraş takımını çıkartarak, sohbetle karışık, tıraş başlar.

Sakin, sessiz, karıncaezmez Mehmet, yatağın başucunda, azrail olmuş çökmüştür babamın göğsüne.

Babam da bilir ki, şehir kulübünde prafa oynarken, "beni sıraya koysun, tıraş geleceğim" haberini gönderdiği berber, şimdi, gerçekten de onu sıraya koymuştur.

İşte böyle! İnsanoğlunun 7 berber evresi vardır. Hepsi de bihakkın yaşanır. Yatağın başucuna berber geldikten sonra da, ömür defterin tamam olur.

Kimseler fark etmez belki ama, "ölü defin raporunu" aslında berberler imzalar. Keskin bir ustura'nın ak köpük üzerinde bıraktığı iz gibi temiz, parlak ve dönüşüz...

EMRE KONGAR

Yaralı bir aşk çocuğu

Evet, ben de bir aşk çocuğuyum:
Ama yaralı bir aşk çocuğu!

Felsefe öğretmeni İhsan Kongar'la
Felsefe/Edebiyat öğretmeni Mesude
Kongar'ın aşkının, ağabeyinin ölümüyle
yaranlanan, ikinci çocuğu!

İhsan Kongar, Köprülü (Tito Veles) doğumlu,
Üsküp'te büyümüş Makedonya göçmeni bir
çocuktur.

Balkan Savaşı sırasında, sokağın bir
köşesinden düşman girenken, evdeki
çaydanlığı bile yanan sobanın üzerinde bırakıp
sokağın öbür ucundan kaçan bir ailenin, Mal
Müdürü Raşit Efendi ailesinin çocuğudur.

Raşit Efendi, eşi Arnavut Türkleri'nden Gül
Hanım, üç kızı ve iki oğluyla birlikte Kartal'a
yerleşir; yeniden Mal Müdürü olarak atanır.

Gençliğinde babasına vergi tahsilatında
yardım eden İhsan, barfiks çeken, sportmen
bir çocuktur. Kimlikleri milliyetten çok din
üzzerinden tanımlanan bütün Balkan Türkleri
gibi namazında niyazındadır.

Babası, vergi tahsilatında kendisine
yardım etmesini istediğinde, Kuran'a el
bastırarak, halkın malının tartışmasında hile
yapmayacağına dair ona yemin ettirir (Malum
vergi "ondalık" anlamına gelen "aşar": Halkın
ürettiği malın onda birinin tartılıp vergi
olarak alınmasıyla tahsil ediliyor).

İhsan Kongar, bu olayı, sonraları,
"Gençliğimde dindardık, beni hile yapmaktan
korumuştur" diye gülerek anlatırdı.

İhsan, öğretmen okulunda öğrenciyken, bir
İstanbul kızı olan Mesude ile tanışır ve büyük
aşk başlar.

Ne var ki, İhsan ilkökul öğretmenliği eğitimi
görmekte, Mesude ise Edebiyat Fakültesi'nde
yüksek tahsil yapmaktadır.

Medresetül Kuzat (Hukuk Mektebi)
müdürlislerinden Hasan Fehmi Efendi ile
Midilli göçmeni Cemile Hanım'ın kızı olan
İstanbul Mesude, "Ben ilkökul öğretmeni ile
evlenmek istemem, sen de yüksek öğretmen
okuluna gitmelisin" diyerek göçmen çocuğu
İhsan'ı lise öğretmenliği eğitime teşvik eder.

Aşk büyük, ilişki ciddi ve
derindir:

İhsan önce iki yıl Yüksek
Matematik okur, sonra
Felsefe bölümüne geçer.
Bütün hayatı boyunca da
"Yüksek matematik bilmeyen
iyi felsefeci olamaz" diye
övünür.

Sonunda iki sevgili ailelerinin de onayını
alarak nişanlanırlar.

Ama dönem, savaştan yeni çıkmış, yoksul
halkın verem, trahom ve sıtma pençesinde
kıvrandığı dönemdir.

Mesude'nin küçük erkek kardeşi Ziya'yı
İstanbul'daki Mülkiye Mektebi ikinci sınıfında
öğrenciyken öldüren dönemin belası, "İnce
hastalık" yeni nişanlanmış olan İhsan'ı da
yakalar.

Bu arada okul bitmiş, İhsan'ın tayini İzmir'e
çıkmıştır.

İhsan, verem olduğunu Mesude'ye bir
mektupla bildirir ve hasta olduğu için nişanı
bozmalarnı önerir.

Mesude cevaben yazdığı mektupta "Ben bir
defa severim ve gerçekten severim; gerekirse
seni sonsuza kadar beklerim" diye yanıt verir.

İki sevgilinin birbirlerinden ayrı olduğu
yıllarda İhsan'ın zamanını nasıl geçirdiğini,
İzmir'de onunla birlikte öğretmenlik yapan,

*Mesude,
"Ben bir defa
severim; gerekirse
seni sonsuza kadar
beklerim" der.*

sonradan Işık Lisesi Müdürü
olan Sacit Öncel, "Biz geceleri
çapkınlığa çıkardık, İhsan, 'Ah Mesude'
diyerek evde oturup ağlardı" diye anlatır.

Dört yıl nişanlı kalan sevgililer, sonunda,
İhsan'ın biraz iyileşmesi ve İstanbul'a tayin
olması ile evlenirler.

İhsan, Mesude'nin şimdi yerinde, cadde
üstündeki cami olan Haseki'deki ahşap
konasına iç güveysi gider.

Doktorlar, veremle zayıf düşen bünyesini
güçlendirmek için her gece bir bardak kırmızı
şarap içmesini önermişlerdir ama kayınpeder
ulemadan bir müderristir, onun sofrasında bu
nasıl olacaktır?

İhsan eczaneye gider, bir boş şişenin üzerine
"Kuvvet Şurubu" etiketi yapıştırır ve şarabı
içine koyup masaya getirir. Beş kızının
beşini de okutmuş ve öğretmen yapmış olan

müderis kayınpeder olayı fark etmişse bile hiç bozuntuya vermez, anlamazlıktan gelir; Kongar Ailesi, Mesude'nin hamile kalması üzerine Çarşıkapı'daki Pekit Evi'ne taşınana kadar bu düzen böyle devam eder.

1935 yılında ailenin birinci çocuğu Engin doğar.

İki Felsefe öğretmeninin ilk aşk ürünü Engin'dir; büyük bir özenle büyütülür.

Lise Fen Kolu mezunu olmasına karşın, babası tarafından özel olarak felsefe öğretilir.

Liseden sonra, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimar Mühendislik bölümüne girer.

Bir yandan şiir ve öykü yazmakta, öte yandan lisanslı sporcu olarak güreş, yüzme, boks, eskrim ve dağcılık yapmaktadır.

Arkadaşları tarafından sevilen ve sosyal olarak çok aktif olan Engin, fakültenin öğrenci derneğinde ikinci başkanlığa da seçilmiştir.

Annesi dağcılık yapmasından memnun değildir; Engin annesini "Anneciğim, dağcılıkta macera tehlike yoktur, spor için normal yürüyüş gibi tırmanış vardır" diye teselli eder...

Ve bir 1956 yılı Eylül ayında, Aladağlar'a gittiği bir dağcılık seferinden ölüm haberi gelir.

Engin'den altı yıl sonra doğan ailenin ikinci aşk çocuğu aslında kız beklenmiş, doğum sonrası için pembe takımlar hazırlanmıştır, ama ikinci evlat da erkek olur.

Annenin ikinci hamileliği sırasında Hitler'in orduları sınıra dayanmıştır. İstanbul'un boşaltılması konuşulmaktadır. Çocuğu doğurup doğurmamak bile tartışılır. Kongar Ailesi, sonunda, "Hitler Türkiye'ye girse, ha İstanbul ha Ankara, fark etmez" der ve İstanbul'dan ayrılmaz, çocuğun da doğurulmasına karar verilir.

Engin öldüğünde Emre 15 yaşındadır:

Anne babasının özenle yetiştirdiği 21 yaşındaki ağabeyinin ölümünün aileyi nasıl yıktığını görür ve "Keşke onun yerine ben ölsaydım, bu kadar üzülmezlerdi belki" der.

Evet ben de bir aşk çocuğuyum:

Yaralı bir aşk çocuğu!

BARİŞ İNCE

Öyle gibi

İşte öyle... Yerden kırıntıları toplarken kafasını sürekli kaldırıp indiren tedirgin kuşlar gibisin. İvedi. Bir yarışta fark atmış da hayat, sen geride kalmışsın sanki. Nereye gideceğinden habersiz... Bir yere varamadan koşar adım... Aceleci. Ahenksiz notalar, çalakalem sözcükler, git git sığ kalan denizler gibisin. Birine kavuşmayı hiç beklememişler gibi... Konuşmaktan susmayı unutmuşlar gibi... Sebatsız. Bedeni huzurda namaza durmuş, kafası başka yerde münafıklık gibisin. Verdiğin sözleri yutmuş, ettiğin yeminleri bozmuş... Duyulmasından korkmuş... Olduğundan cesur davranıp zayıflığını saklamış... Sesinin çok çıktığı anlarda boyun eğmiş... Aciz. Yalancı bahara kanıp açan zayıf çiçekler gibisin.

Her istediği hemen olsun isteyen çocuklar gibi. Acemi. Keşke söylemeyi değil, duymayı öğrenseydin. Kelimeyi değil, harf bilseydin. Başkasına yetemedin ya en azından kendine yetseydin. Kâfi. Sevdığını bağra çağırıp söyleyememiş gibisin. Haksızlık görünce dili tutulmuş gibi... Suskun. Şaşalı bir devrin ortasındasın, koşturmaktasın, yıldızlar dan ışık kapmak zorundasın. Sen de haklısın, atmadığın her adımda kalabalığın ayakları altında kalırsın. Yorgun. Kabına sığmamış gibisin, her gün kafese başını vurmuş serçeler gibi... Bıkmışsın, kararsızsın sanki. Anlık neşeler memnun etmiyor seni. Serap gördüğünü fark etmişsin. Zamanın dolmuş, giderayak gibisin. İşte öyle... Bilmem. Öyle gibi işte...

Ahenksiz notalar,
çalakalem sözcükler,
git git sığ kalan
denizler gibisin.
Birine kavuşmayı hiç
beklememişler gibi...
Konuşmaktan susmayı
unutmuşlar gibi...

BAVULUMDA SEVDA SÖZLERİ

ZÜLFÜ LİVANELİ

Nâzım Şarkıları

Sürgün olursun
Yurdundan

...
Şiir yazarın
Düşmana inat
Bir şair ölür
Durur dururken

Türkiye'deki konukluğum kısa sürdü, çünkü rahat bırakılacağıma inanmıyordum. Tedirgin yaşıyor, tedirgin doluşuyordum. Bir yandan da buradan ayrılmak istemiyordum canım. Tehlikelerle dolu bir cennet gibiydi ortalık. Çevreden haberler geliyor, plajımdan dolayı oç almak isteyenlerin varlığını haber veriyordu.

Sıkıyönetim mahkemeleri hâlâ sürmekteydi. Bu kuşuklar sonunda istemeye istemeye Stockholm'e dönmek üzere bilet aldım. Orada eşyaları toplayacak, bir süre bekleyecek ve kesin dönüş yapacaktım. Son gün öğlen yemeğinde Yaşar Kemal ve Thilda beni Kumkapı'ya balık yemekye götürdüler. SAS uçağı aksamüstü kalkacaktı. Thilda her zamanki gibi polislin beni bırakmayacağından korkuyordu. Gerçekten kumbara gibi bir ülkedydi Türkiye; girmesi kolaydı ama çıkması zordu.

Kumkapı'da Ali'nin lokantasında kırılganç balığı yedik şarap içtik. Bir süre sonra türküler söylemeye başladık. Yaşar Kemal çok üzüntülüydü; benim istemeye istemeye gitmem ona çok koymuştu.

"Seni yalnız bırakmayacağız. Söz veriyorum, biz de geleceğiz" dedi. İçkinin coşkusuyla verilmiş bir sözdü bu ama kulağa hoş geliyordu.

Aksamüstü uçağa bindim ve İsveç'e döndüm. Stockholm'de de çok anlaştığımız bir çevre vardı. Zaten onlar olmasaydı kuzey yaşamına dayanmak mümkün olmayacaktı. Türkler çoğalıyordu ama her yerde olduğu gibi burada da birbirini yiyordu bazı çevreler.

Sevgilimin hayali dile geldi aynanın üzerinde :
"- O yok, ben varım," - dedi bana günün birinde.
Vurdum, düştü parçalandı ayna, kayboldu hayal
ve lakin çok şükür sevgilim duruyor yerli yerinde...

NÂZİM HİKMET

Sen tane tanesin
sevgilim
Denizim ben batık
aşklarla dolu
MELİH CEVDET ANDAY

İçmek,
Gözlerinde içmek ayışığı.
Varmak,
Gözlerinde varmak can
tılsımına.
Gözlerin hani?
AHMED ARİF

Dün için özür dilerim
Şimdi işten çıktın Beşiktaş'tasın
Kim istemez mutlu olmayı
Mutsuzluğa da var mısın?
CEMAL SÜREYA

Sen aklıma gelince her şey gülümserdi
Ağaçlar şarkı söyler, rüzgâr tatlı eserdi.
SABAHATTİN ALİ

Bir seferinde Yaşar Kemal, Nobel Ödülü'ne çok yaklaştı. En güçlü aday olarak adı geçiyordu ve sonradan öğrendiğimize göre, ödülü kazanmaması için hiçbir neden yoktu. Tam o sırada bazı Türkler ve Türkiyeli Kürtler devreye girerek Yaşar Kemal aleyhine bir dedikodu çarkı çevirdiler. İsveç akademisine, Türk Edebiyatı'nı iyi bilmediklerini, aslında Yaşar Kemal'in Türkiye'de beşinci sınıf bir yazar olduğunu, sadece o çevrilmiş olduğu için ödülü ona vermenin haksızlık olacağını söylemişler.

Bu arada bazı Kürtler de Yaşar Kemal'in Kürt olduğu halde Türkçe yazmasının, Kürt kimliğini inkâr etme anlamına geldiğini öne süren bir kampanya başlattı. Onlara göre Yaşar Kemal, Kürt halkının masallarını aldıkları mal etmekle görevli bir devlet yazarıydı.

Lars Gustafson adlı İsveçli romancı, Avusturya'da tanıştığı Diana Canetti adlı Türkiyeli bir yazarın Türkiye'de Yaşar Kemal'den daha ünlü olduğunu yazınca dayanamadım ve yazının yayımlandığı Expressen gazetesine bir açıklama gönderdim. Yıllardır edebiyat dünyasını içinde olduğumu, yayıncılık yaptığımı anlatıp böyle bir Türk yazarı duymadığımı söyledim.

Lars Gustafson bana alçakça bir cevap verdi ve "Bay Livaneli, Diana Canetti'yi Türk yazarı saymıyor ama o büyük şehir, Türkler gelmeden önce Canetti'lerindii" diyerek benim ırkçılık yapmakla suçladı. Oysa gerçekten de böyle bir Türk yazar duymamışım, hâlâ da bilmiyorum. Herhalde suçma şaşım bir ırkçılıkla suçlandığım ilk ve son tartışma bu olmuştur.

Bu tartışmalar sırasında ilginç bir şey oldu ve Kumkapı'da verilen söz gerçekleşti. Yaşar Kemal söz verdiği gibi Thilda'yı da alarak geldi. Çok mutluyduk. Birlikte yemekler yiyor, uzun yürüyüşlere çıkıyor ve durmadan edebiyat konuşuyorduk. Yaşar Kemal'e Nobel aldırma görevini üstlenmiş çevreler bu gelişti de kötüye yorarak, "Yaşar Kemal Nobel jürisini etkilemek için Stockholm'e geldi" dediler. Oysa bir tek yazar bile gördüğümüz yoktu. Kendi âlemimizdeydik.

Bu tartışmalar, zaten kıl payı dengeler üstünde duran İsveç akademisini örktüttü, Yaşar Kemal'e verecekleri ödülü ertelemeyi uygun görüp Patrick White'a verdiler. Böylece

"Türk Türk'ün kurdudur!" kuralı gereği, küçük kıskançlıklar ve çapsiz hesaplar yüzünden Yaşar Kemal'in Nobel alması engellendi. Yalnız bu durumda bir öge daha vardı. O da yalnız Türklerin değil, "Kürtlerin de Kürtlerin kurdur" olduğu gerçeğiydi.

O yıllarda müzik yaşamımdaki önemli olay, Maria Farandouri'nin benden besteler istemesiydi. Atina'da bir Noel gecesi plajımı dinlemişti ve iki şarkımı repertuvarına alarak konserlerde seslendirmeye başlamıştı. Şimdi de Nâzım Hikmet'ten bestem olup olmadığını soruyordum.

Türkiye'de kendi dilinde Nâzım şarkılarından oluşan bir albüm yoktu. Bu bana ayıp geliyordu.

Uzun zamandır Nâzım'dan besteler yapmakt istiyordum. Çünkü Yves Montand'ın, Pete Seeger'in, Paul Robson'ın Nâzım şiirleri üzerine yaptığı şarkıları dinlemiş, Finlandiya'da onun şiirleri üzerine yapılmış bir uzunçalar bulmuştum. Türkiye'de kendi dilinde ise Nâzım şarkılarından oluşan bir albüm yoktu. Bu bana ayıp geliyordu. Ruhü Su, Nâzım üzerinde çalışmış ama onun söylediği parçaların çoğu şarkı formunda değil, müzik üzerine okunan şiir niteliğindeydi.

Müthiş bir coşkuyla Nâzım şiirleri üzerine çalışmaya koyuldum. Bir süre sonra anladım ki çok zor bir işe girişmişim. Çünkü Nâzım'ın şiirleri halk formunda yazılmamıştı. Hatta çoğu, şarkı biçiminde de değildi ve serbest ölçülü şiirlerdi. Ayrıca duygusal olarak da ne halk müziğiyle çakışıyortardı ne de alaturkayla. Yine de bütün bu dallardan etkiler vardı.

Sonunda kafamdaki bütün etkileri silerek sadece şiirin müziğini duymaya çalıştım. En doğrusu balad kalıpları kullanmaktı. Her

gün evin yanındaki karlı ormana gidiyor ve saatlerce düşünüyordum. Kafamda uçan melodileri kâğıda geçirdikçe, beğenmeyip yırtıyordum. Neredeyse geceleri rüyalarım girmeye başlamıştı. Sabaha kadar ölçülerle, makamlarla uğraşıyor ve şiirlere yakışacak motifleri seçmeye çalışıyordum.

En önemlisi bir tarz yakalamaktı. Gereken raylar bir döşesem, tren rahatça akıp gidecekti üstünden. Bir tek şarkı bestelemekle, yirmi şarkı yapmak arasında çok büyük fark yoktu. Biçimi bulmam gerekiyordu.

Bir gece sabaha kadar melodilerle boğuştum. Yatakta oradan oraya attım kendimi, gözümü kırpmadım. Sabah kalkar kalkmaz sazi aldım, birkaç kez kendi kendime araştırdım. Sonra Ülker'e, "Bak, sana bir şey çalacağım" dedim. Sabahın köründe bu istek tuhafına gitti ama benim bu tip garipliklerime alışmış olduğum için bir şey demedi, dinlemeye başladı.

Bitirince, "Gerçekten çok güzel" dedi. "Hadi bir daha çal." Ve ben tekrar söylemeye koyuldum:

Karlı kayın ormanında
Yürüyorum geceleğin
Efkârlıyım efkârlıyım
Elini ver nerde elin

Bu ilk şarkıdan sonrası çorap söküğü gibi geldi ve her yaptığım şarkıyı Maria Farandouri'ye gönderdim. Ben de Nâzım Türküsü adını vereceğim uzunçalar için şarkı biriktiriyordum. Bir yandan da bir kitap oluşturacak kadar hikâyem birikişti. Yaşar Kemal hikâyelerini çok beğeniyor, Thilda dilimi göklere çıkarıyordu.

Verimli ve yaratıcı bir dönemdeydim.

HAYDAR ERGÜLEN

İlk sivil şairimiz Nâzım Hikmet

"Nâzım Hikmet memleket/ memleket Nâzım Hikmet."
Daha buraya gelmedik ama, en azından Nâzım Hikmet'in Türkçenin en büyük şairi olduğu (Türkmen kocası Yunus Emre'den sonra), büyük hasret, gurbet, memleket, aşk, özgürlük, eşitlik kavga ve barış ve 'büyük insanlığın' şairi olduğu,

siyasal olarak devrimci olmakla kalmayıp şiirde de devrim yarattığı, devrimci, öncü, yenilikçi ve çağının ötesinde bir şair olarak Türk şiirine yepyeni bir yol açtığı, ve elbette ödünsüz, eğilip bükülmeden yaşayan, yazan, eyleyen bir komünist olduğu da artık kabul ediliyor. Herkesin komünist olması şart değil tabii, anlaşılar, saygı duysunlar yeter. Nâzım Hikmet sağcılar ve muhafazakâr şairler üzerinde de bu saygıyı uyandırmış şairdir.

Şair komünist olur, sosyalist olur, Kemalist olur, inançlı olur, ulusalcı olur, olur ama ne bir sınıfın ne bir halkın ne de bir inancın, mezhebin, milliyetin şairi olur. Olmaz yani! Düşüncesiyle, inancıyla, yazdıklarıyla o artık herkesin şairidir. Fikrine, inancına en karşıt olanların bile. Aslanan da bir bakıma budur. Şiirin sonsuzluğudur.

Hem çağında hem çağlar ötesinde, yeryüzü eşitlikçi, özgürlükçü, adaletli bir toplum yaratıncaya, yani sosyalizm ütopyası gerçekleşinceye ve ideolojiler sönmüştikten sonra da sürece, yaşayacak olan şeydir şiir. 200. doğum yılını kutladığımız sakallının 'öğleye kadar balık tutan, öğleden sonra resim yapan' kişisi, şiir de yazsa, okusa fena mı olur? Gayet iyi olmakla kalmaz, böylece şiirin sınıflar, toplumlar ötesi olup insanın varoluşundan geleceğine dek her aşamada ve koşulda onun yanında olduğunun, yoldaşlık ettiğinin bir kez daha anlaşılması da olur. Diyeceğim şiir herkes içindir, kim yatarsa yazsın.

Gezi Direnişi'ni Türk şiirinin, Garip ve İkinci Yeni'den sonraki üçüncü ve büyük kalkışması olarak görüyorum. Bunu da şurda

burda söyleyip duruyorum. Gezi belki kısa vadede politik bir hareket olmadı ama poetik bir hareket olduğu muhakkak. Ve öyle sonuçlar üretti ki işte bunlar hep şiir, işte bunlar hep direniş demek için onlarca sebebiniz oldu ve artık var. Ne oldu peki? Çoğunu çoğumuzun bildiği şeyler. Turgut Uyar, Metin Altıok, Gülten Akın dizelerinin yanında, Cezi kitlesinin pek yakından tanımadığı bir şair de duvarlardaki yerini aldı. Cahit Zarifoğlu'yu o şair. Benim 'avare bilge' diye tanımladığım, özgün, öncesiz ve sıkı şair. Şiirimizin önde gelenlerinden. Müslüman şair. Cezi kitlesi onda da bir isyan, bir itiraz damarı buldu ve belki oradan sevdi.

Düşüncesiyle, inancıyla, yazdıklarıyla o artık herkesin şairidir. Fikrine, inancına en karşıt olanların bile.

Sonra sosyal medyaya taşdı, sonra dergi kapaklarına, instagram paylaşımlarına, vs...

Diyeceğim aslanan şairin sınıfı, fikri, inancı değil, onun okunma biçimidir. Sabahattin Ali de bir komünist, ama kitapları herkesin elinde ya da Yaşar Kemal... Önemli, hatta değerli olan karşıtlarınca da okunmak, sevilmek, beğenilmek, benimsenmek, önerilmek, sayılmak.

Nâzım Hikmet'in başardığı şeylerden biri de budur. Elbette kendi tarafında, solda en çok okunan, beğenilen şair de odur. Peki Nâzım Hikmet'in kendi tarafıyla, partisiyle, yoldaşlarıyla ilişkileri nasıldır? Hep el üstünde mi tutulmuştur, 'yoldaş şair' olarak dokunulmaz mı sayılmıştır, partinin isteklerini emir telakki edip bunlara koşulsuz uymuş mudur?

Nâzım Hikmet son yıllarda Necip Fazıl muadili olarak da çok anılıyor. Aslında doğrusu cümleyi tersten kurmak ama, günümüz İslamcılar, kadroları filan diyelim 'Üstad'ı yere göğe konduramadıklarından onu Nâzım Hikmet'le karşılaştırmıyorlar bile! Allah'tan aralarında tevazu sahibi

met

olanlar var da, Nâzım Hikmet'i Necip Fazıl'la eşdeğer saymaya tenezzül ediyorlar. Sağ olsunlar! İşte Nâzım Hikmet'in şair olarak karşılaştırılmaz üstünlüğünün yanında yine şair olarak devletten, iktidardan, sistemden hiçbir şey beklemeden, hem şîrsel hem de siyasal mücadelesini sürdürmesi de o şiirlerin nasıl yüksek bir ruh ve kararlılıkla yazıldığının da göstergesi. Peki Nâzım Hikmet bunu yalnızca Kemalist yönetime karşı mı yapıyor? Yani tek derdi Ankara mı? Değil elbette. Atatürk'e yazdığı bir mektupta 'rejimine saygı duyduğunu, ama kendisinin komünist olduğunu' belirtiyor. Ne izzet ne ikbal kaygısı! Ve benimsediği düşüncenin iktidara geldiği ilk örnek olan Sovyetler Birliği'ndeki öğrencilik günlerinden şairliğe, oyun yazarlığına ve partisi TKP'nin çeşitli kademelerindeki görevlerine, tam bir özgürlüğü ve eleştirel düşüncenin temsilcisi, yani 'serazat' bir şair olarak karşımıza çıkıyor.

Moskova'daki Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'nde (KUTV) öğrenciyken, arkadaşları Va-Nu'nun Bu Dünyadan Nâzım Geçti kitabında da anlattığı olay çok anlamlıdır. Nâzım Hikmet'in, Ece Ayhan'ın deyimiyle gerçek bir 'sivil şair' olduğunu delildir. Stalin yanlısı öğrencilerin protestosuna karşın, anfiide konuşan Troçki'yi sonuna dek dinleyen tek öğrencidir. Sonradan parti(TKP) içinde Troçkist olarak suçlanmasına yol açan gelişmelerin ilki budur belki de. Daha sonra Stalin'i eleştiren bir oyun yazması, ve ölümünden sonra da o dönemin ağırlığını ve zorluluğunu belirten bir şiir yayımlaması, TKP içinde iktidar kavgasına girmeyişi, elbette bütün bunların doğal bir sonucu olarak da Sovyet yönetimi tarafından pek de haz edilmeyen bir adam olması... ve bunları, onun onurla taşıdığı komünizm düşüncesinin yanlış uygulamasını eleştirdiği, üstelik 1917 Bolşevik Devrimi'ni gerçekleştiren ve bu nedenle 'sosyalizmin

Nâzım'dan Orhan Kemal'e mektup

Nâzım Hikmet'ten Orhan Kemal'e
6 Kasım 1949 tarihli mektup

...Senin bazı hikâyelerin, yalnız kederli değil, aynı zamanda ümitsiz. Zaten bilhassa son yıllarda, gayet malum sebeplerle, bilhassa da hikayecilerimizde, bir temayül çoğalmaktadır. Realite, bizzat tarifi aklıyla realite, ümitsiz değildir, kederli, mahzun, acı, alacakaranlık, korkunç, iğrenç, rezil, hepaze filan filan tarafları vardır, bu tarafları aksettirmekte en ufak bir ihmal, insanlığı tek taraflı, toz pembe bir ışıkla vermek olur ve realiteden uzaklaşılır, fakat bütün bunlara rağmen bu realite yine insanların eliyle daha iyiye, daha güzele doğru

avanatanı' olarak anılan bir ülkede yapıyor olması, Nâzım Hikmet'in ne denli bağımsızlığına düşkün, özgür bir şair olduğunu gösterir. Elbette bu politik bağımsızlığın poetik özgürlüğünü de 'sivil şair' olarak yapıtlarıyla ortaya koymuştur.

Sovyetler Birliği'ne gittikten sonra da, bürokratik sosyalizm uygulaması nedeniyle, pek rahat ettiği söylenemez Nâzım Hikmet'in. "Praž 21 Temmuz 1957'de yazdığı "Son Otobüsü" şiiri, SSCB'deki yanlış uygulamalara, iktidar hırsı ve kavgalarının komünistler arasında bile ne yıkımlara, kıyımlara yol açtığını, ama dünya görüşünün ve ona olan inancının pırıl pırıl olduğunu anlatır: "Iyice yaklaştı bana büyük karanlık./Dünyayı telaşız, rahat/

gelişme yolundadır. Gelişen şey ise ümitsiz değildir, sevinçsiz değildir. Bu bahsin üzerinde bilhassa duruyorum, çünkü fert olarak bir insanın ümitsizliğe kapılması, kapılmaması yalnız kendini ilgilendirir, fakat mesela insanların hastalıklara karşı mücadelelerinin boş bir gayret olduğuna inanana bir doktorun doktorluk etmeye nasıl hakkı yoksa, bir muharriirin de muharriirlik etmeye hakkı yoktur. Kimse onlardan bu hakkı zorla alamaz, ama realite içinde sonunda onları yok eder. Şekspir, Servantes, Balzak, Tolstoy, Çehov, Gorki gibi büyük muharriirler, zaman zaman dehşetli acı, korkunç, kederli muharriirlerdir,

fakat her zaman ümitlidirler. Hamlet piyesini düşün. Don Kişot'u düşün. Harp ve Sulh'u düşün, Üniversitelerim'i düşün. Bunlara karşılık, ferdan onlar arasında olan Dostoyevski içinde sonunda yok olup gitmektedir. Kederli, mahzun, acılı olmak için sebepler mevcuttur, fakat ümitsiz olmak için tek bir sebep mevcut değildir.

Aman evladım, kendini bundan sakın, daha acı, daha mahzun ol, fakat sevincin ve ümidin pırıl pırıl parlansın. İşte bu kadar. Bir daha tekrar ederim, seni ve Türk edebiyatını tebrik ederim. Çoluk çocuk hepimizi hasretle bağrıma basarım.

seyredabiliyorum artık./ Artık şaşırtmıyor beni dostun kahpeliği,/ elimi sıkarken sapladığı bıçak./ Na file, artık kıskırtamıyor beni düşman./ Geçtim putların ormanından/ baltalayarak/ ne de kolay yıkılıyorlardı./ Yeriden vurdum mihenge inandığım şeyleri,/ çoğu katkısız çıktı çok şükür./ Ne böylesine pırıl pırıl olmuşluğum vardı,/ ne böylesine hür."

"Putları Yıkıyoruz!" kampanyasıyla şair-i azam Abdilhak Hamit Tarhan'a meydan okumuş bir şair, elbette politik putları da yıkmaktan, en azından buna teşebbüsten çekinmeyecekti. Üstelik bunlar sosyalizmi putlaştırılan, onu bir dogma haline getirenlerse! O hep sivildi çünkü, şiirde de siyasette de!

Orhan Kemal'in oğlu Işık Özgütçü

Orhan Kemal'in oğlu olmak...

BURAK ABATAY

Yıldız'ın, Nâzım'ın ve Kemal'in erkek kardeşleri Işık, Özgütçü Ailesi'nin, dört çocuklu bir evin en küçük çocuğu. Babası Orhan Kemal'in ölümünün 30. yılında İstanbul Cihangir'de açtığı Orhan Kemal Müzesi'ni yaşatmak için verdiği mücadelenin yanı sıra Orhan Kemal'in eserleri için de canla başla çalışıyor Işık Özgütçü. 13 yaşında kaybettiği Türk Edebiyatı'nın

en önemli romancılarından birisi olan babasının ölümünün 48. yılında Işık Özgütçü ile babasına olan tanıklığını konuştu.

Günlük yaşantılarımız toplumcu edebiyatı nereye götürdü?

Bu çok derin bir konu. Bunun hakkında edebiyat eleştirmenleri ya da bu konu üzerine çalışma yapan sosyologlar daha sağlam bir analiz yapabilirler. Orhan Kemal Müzesi'ni açtığım dan beri tüm yoğunluğumu Orhan Kemal üzerine verdiğim için güncel edebiyattan biraz koştum. Ama yıllar içinde edebiyatın toplumcu gerçekçilikten uzaklaştığını sadece ben değil, bu işin içinde olan herkes görüyor. Toplumcu gerçekçi eserlere bu toplumda hâlâ ihtiyaç var. Bunu yazacak olan kim? Günümüzün popüler yazarlarının yazması çok önemli. Onlar yazarsa toplumcu romanlara da bir ilgi olur. Sendikali oranının azaldığı, grevlerin olmadığı, hak arayışlarının ve çelişkilerinin ortada görünmediği bir süreçte hangi yazar oradaki sıkıntıyı konusu olarak seçecek ve bunu yazacak? Bunu da yazarların tercihi ne belirlemek lazım.

Niye, sorunlar bitti mi gerçekten?

Bir ara tersanelerde çok büyük kayıplar veriliyordu. Bir işçiytle yapılan bir röportaj vardı. İşçiyenereede kaldığı soruldu. İşçi de, "İmkânımız kısıtlı, bu sebeple 10-15 arkadaş bir bodrum katını kiraladık" diyordu

cevap olarak. Bu sahne 1930'ların, Bereketli Topraklar'ın bir sahnesi. Çukurova'ya çalışmaya gelen işçiler ahırdan bozma bir yerde para kazanma mücadelesini bir arada veriyordu. Günümüzde ise aynı bu dertleri bir romanda ne yazık ki görmedim. Belki de 21. yüzyılın bir hastalığı olacak bu. Yazarlarımızın toplumsal çözüm üretmek gibi bir kaygıları yok çoğu zaman. Sabahattin Ali, Orhan Kemal ve Sait Faik gerçekçiliği ve düzeyinde yeni bir yazar kuşağının olmadığını görüyoruz. İddialı değilim bu sözlerimde ama gözlemlediğim de bu.

Babam bir röportajında "Nâzım Hikmet bana bakmayı öğretti" diyor.

Orhan Kemal'in metinleri günümüzde güncelliğini koruyor. Sizce babanız metinlerin güncelliğini kuşaklardan kuşağa aktarabilme noktasında nasıl bir yol izledi?

Babam bir röportajında Nâzım Hikmet'le üç buçuk yıl süresince Bursa Cezaevi'nde kaldığı zaman için "Nâzım Hikmet bana bakmayı öğretti" diyor. Bakın bu çok önemli bir şey. Bir soruna hangi cepheden bacakaksınız? İşçinin, ezilenin, sömürülenin tarafından mı bacakaksın? Yoksa yönetici sınıfların tarafından mı bacakaksın? Orhan Kemal'in bakışı bu. Hayatta mücadele veren o insanların hayatına bakarak yaşıyor. O sorunlar hâlâ devam ediyor. Mekânlar değişiyor. Bazı şeylerin daha modern zamanlarını yaşıyoruz ama evine almak istediği bir şeyi insan hâlâ alamıyorsa bu bir sorun. Bu sorun 1950'lerde de aynı şekilde vardı. Üstadın ne kadar ileri görüşlü ve evrensel olduğunu görüyoruz. Babam hiçbir zaman 'fakirlikle birleşelim, fakirlik güzel bir şeydir' demiyor. Herkesin mutlu ve eşit olmasını istiyor. Herkesin sömürülmeden emeğinin hakkını almasını istiyor. Bu mücadeleyi verirken içeri atılıyor. Ona pek çok bedeller ödetiliyor. En azından yaşamı 56 yılda bitti. O sıkıntıları, kaygıları çekme -başkaları için yaşıyorsunuz, başkaları için mücadele veriyorsunuz ve bu mücadelenin sonunda ömrünüzü tüketiyorsunuz - ömrü daha başka türlü olurdu. O açıdan Orhan Kemal'in bakışının doğru yer olduğunu, halkın bizi bitti kendisi olduğu, halkın içinden çıkıp halka

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

ihanet etmediğini yazdığı satırlardan görüyorsunuz. Bu da hem Türkiye'de ölümünden 48 yıl sonra okunmasını sağlıyor hem de dünyada pek çok farklı dile çevrildiğinde o dili konuşanlar, kendilerinden bir parça buluyor. O çok önemli bir şey. Babam röportajında şöyle söylüyor: "Önce yerel olmak lazım. Yereli iyi anlamak ve iyi anlatabilmek lazım. O ne kadar iyi olursa, o kadar evrensele ulaşılır. Yazar önce kendi halkını ve kendi sorunlarını tanıyacak." Orhan Kemal'in eğitimine baktığımda orta sonda terk. Ama o, o süreyi hem çok kitap okuyarak hem de en büyük üniversitenden mezun olarak sağlıyor: Nâzım Hikmet Üniversitesi. Orada bir kâğıt kalem yok ama Nâzım Hikmet, babama açık çek veriyor. "Bana her şeyi sor" diyor. Yazdığı herhangi bir metindeki bir cümlenin bile Nâzım Hikmet tarafından eleştirilebilmesi kaç tane diploma almaya bedel bir şey.

Nâzım Hikmet'in yön vermesiyle babanızın şairlikten vazgeçtiğini biliyoruz. İyi bir şair miydi sizce babanız?

Sunay Akın'la yaptığımız bir programda da benzer bir şey söyledim. O da şair olduğu için babamdan yana çıktı. Ben dedim ki, "Kötü şiirler yazıyordu." Sunay Akın hemen itiraz etti, "Öyle söyleme, Orhan Kemal o" dedi. Bunun üzerine, "İyi ki de kötü şiirler yazmış ki, biz bugün hikâyelerini, romanlarını okuyoruz. Ya Nâzım Hikmet, 'Çok güzel şiirler yazdın, devam et' deseydi? Bugün hikâyeci, romancı Orhan Kemal olmayacaktı." Bunlar çok enteresan kesime noktaları. İbrahim Balaban'la da konuştuk bunları. Balaban'a da Nâzım Hikmet'in çok emeği var. Mutlaka akıllarına takmışlarsa Balaban da ressam olurdu, babam da yazar olurdu. Ama Nâzım Hikmet bu süreyi hızlandırıyor. Babam da, Balaban da zeki adamlar. Nâzım Hikmet'in o sohbetleri Balaban'da resme, babamda da yazıya dönüşüyor. Bugün hayran olduğumuz birçok yazar var. O yazarlar bizim karşı komşumuz olsa, devamlı görüp ilişkide bulunsak, emin olun 10 yılda varacağımız yere çok daha kısa sürede varırız.

Bir etkilenme, yörüngesine girme durumu olmaz mı peki?

Olmaz. Bir arkadaşının, "Hocam yazmak istiyorum ne tavsiye edersiniz?" sorusuna Vedat Türkali şu yanıtı vermişti: "Taklit et. Sevdığın yazarı, mesela Gorki'yi, taklit ederek yaz. Zaman içinde kendi üslubunu bulursun." Günümüzde birtakim eserler okuyoruz, değil mi? Babam diyor ki, "Anlatacak bir şeyin varsa, dümdüz anlat git. Anlatacak bir şeyin yoksa anca şekil vıdıvıdıcılığıyla sayfayı doldurursun." Sonra da Stendhal'ın konuşmasından örnek veriyor, "En iyi metnin zabıt katiplerinin tuttuğu kuru metindir."

Sadece roman ve hikâye değil üstelik.

Babam 50'lerde, 60'larda İstanbul'dan Çizgiler adlı kitabında "bindirme röportaj" diye bir şey söylüyor. Röportaj zaten diyaloga bağlı bir şeydir. Ama babam ona biraz hikâye katıyor, anlatım katıyor. Bundan dolayı eli öyle bir alışkanlık haline geliyor ki, senaryo yazıyor. Bir röportajında üç yüze yakın senaryo yazdığını söylüyor. Olağanüstü bir şey bu. Diyalog yazmak, bir olay örgülemek hiç kolay bir şey değil. Ve bu senaryoculuğu da bilmez. Yeşilçam filmlerinin senaryolarında 'Ahmet-Mehmet' yazar ama çoğunun altından babam çıkar.

Orhan Kemal'in eserlerinin dizi-filmlerde kullanılması babanıza zarar veriyor mu?

Ben başka şekilde bakıyorum. Toplumsal hafızada tekrar gündeme gelmesi için bunlar çok önemli. Hanımın Çiftliği dizisi esasında bir hesap kitap yaptığımızda her hafta bir yirmi milyona yakın kişi Hanımın Çiftliği'ni izliyordu. Bu müthiş bir hatırlatma. Türkiye'nin her yerinde insanların kitaplara ulaşma imkânı yok. Bir köyde de seyrediliyor. Orada da Orhan Kemal isminde bir yazar olduğunu duyuyor. Onun için Orhan Kemal'in bu yönlü hatırlatılması faydalı.

'Baban ne iş yapıyor' diye sorulunca 'Dıgıdık dıgıdık yapıyor' derdim

Orhan Kemal'in yaşadığı evde çocuk olmak, sözcüklerin seslerini duymak, onun konuşu olmak... Nasılsı ev? Ben 13 yaşına kadar babama tamlık ettim. En bilinci zamanları 6 veya 7 yaşımdan itibaren. Babam çağırırken konsantrasyonu bozulmasını diye bilhassa evin en küçükü olarak anmem beni tembillerdi. Benim hoşuma gidiyordu, dalyırdım odasına. Bayılıyordum masaya, daktiloya. Daktilonun şeritlerinin konduğu yuvanın kapakları vardır. Topağ gibi çevirdim onları, hoşuma giderdi. Odaya giremediğim zaman da odanın önünde babamın müthiş bir temposuna şahit olurum. Müthiş bir konsantrasyon. Bence o odada o eserleri yazmıyordu. O eserlerin içindeydi. Hangi kahramanı yazıyorsa o kahramanı. Bilhassa savaş filmlerinde vardır. Bozkrda koğan atlar yavaş yavaş hareket geçerek ve sonradan hızlanır. 'Dıgıdık dıgıdık' diye ses çıkarır. Aynı o şekilde iki parmakla, müthiş bir 'dıgıdık dıgıdık' sesi çıkarırdı. Bakın yıllar geçmesine rağmen o ses, 'tık tık', 'mık mık' değil; 'dıgıdık dıgıdık'. Bana "Baban ne iş yapıyor?" dediklerinde ben hep, "Babam 'dıgıdık dıgıdık' yapıyor" derdim. Çocuğum, ne bileceğim. Abime bir mektup yazmış. Mektupta, "Işık tepeme çıkmış. Bana bakıyor, nasıl yazıyorum diye" diyor. Bu kadar çocukları da seven birisiydi. Etrafında dolmuşlarında rahatsız olan biri de değildi. Annenim işleri di. O tembiller. Doğan Hızlan'ın 'çok çoktu evde roman yazmak' üzerine bir yazısı vardır. Bizim ev de öyleydi. Bir gün bir

ilkokul çocuğu geldi müzeye. Tek kişilik yatağı görünce, "Atı Orhan Kemal'in eşi nerede yatıyordu?" diye sordu. Oysa babam, annemi rahatsız etmek için odasını filan ayırmıştı. Adam 4'te, 5'te kalkar yazardı. 5 kopya ile yazardı. Pelur kağıdının arasında dört karbon kağıdı koyar, daktiloya yerleştirir de öyle yazardı. A4 kağıt biter, hepsini aynı yere koyar. Ve sonra yine aynı ritüeli yapar. Kardeşim hiç mi kopmaz, hiç mi atlamaz? Devam ediyordu. Bu kadar eserin bir bütünlük halinde olmasını da buna bağlıyorum. Müthiş bir hafıza ve konsantrasyon. Onu herkes her yerde görürdü. Kahvede otururdu, yolda yürürdü. Yanında ufak defterine devamlı bir şeyler not ederdi. Ama daktilonun başına oturduğunda her şey çoktan bitmiş olurdu. Orhan Kemal'i daktilonun karşısında görmemiştir çok isterdim. Babamın bir huyu vardı. Yazdığı 5 sayfayı alır ev ahalisine okurdu. 1970'in ilk ayları, Marttaze 11'yi yazıyor. Bir pazar sabahı aldi kağıtları eline. Gözlük gözünde. Pijaması üzerinde. Hepimiz dizilirdi dinliyoruz. Marttaze'yı o yazmamıştı. Marttaze oradaydı ve onu oynuyordu. Hiç unutmuyordum, "Yağar idi yağmur, çakar idi şimşek" derken aynı o göğemen ağzıyla konuşmasını. Bu kadar mı canlı olurdu? Karşımda Orhan Kemal yoktu; Marttaze vardı, kendi olayını anlatıyordu. Bunu hissediyordum. Orhan Kemal, bir sosyolog, bir tarihçi ve bir psikolog gibi; sayfalar dolusu analiz yapmadan o kısa cümlelerle, iki diyaloga anlatması olağan üstü bir şeydi.

Şiirlerindeki gibi bir şair: Hasan Hüseyin Korkmazgil

MUSTAFA KÖMÜŞ

Hasan Hüseyin Korkmazgil, Türk şiirinin önemli isimlerinden. Protest şiir konusunda ilk akla gelen kişilerden olan Hasan Hüseyin Korkmazgil'i hem dostu hem onun şiirlerini besteleyen sanatçılardan olan Sadık Gürbüz'e sorduk. Sadık Gürbüz hem şiirlerin bestelenme öykülerini hem de Hasan Hüseyin Korkmazgil'in şiir açısından önemini anlattı bize. Gürbüz'e göre Hasan

Hüseyin Korkmazgil'in şiirleri gür sesle okunması gereken ve sevdayı, kavgayı anlatan eserler. Gürbüz, onu anlatırken şöyle diyor: "Hasan Hüseyin, sevdasının kavgasını verdi şiirlerinde. Gelecek güzel günlerin, 'ak günlerin' kavgasını..."

Hasan Hüseyin Korkmazgil'in şiirlerini besteleyen sanatçılardan birisiniz. Kendisiyle bu şiirlerin bestelenmesi esnasında bir anınız oldu mu?

Senesini anımsamıyorum. 6'ncı albümün çıktığı zamanlardı. Hasan Hüseyin Korkmazgil'in iki şiirini bestelemiştim. Albümde de kullanacaktım. İzin almak gerekti. Davul ve Keklikçe şiirini albüme koymak için ulaştık kendisine. İrtibat sağlandı, stüdyoda buluştuk. Yaptığımız kayıtları ona dinlettim. Yalnız Keklikçe'de geçen "Ak günlere" sözü Bülent Ecevit'in o günlerde kullandığı sloganlardandı. Ben bu yüzden onu "Ol günlere" diye değiştirdim. Onu da kendisine söyledim. "Hasan ağabey, bu sözü bir parti, slogan haline getirdi. Türkü bir partinin türküsüymüş gibi algılasın istemedim" dedim. Tabii o da beni haklı buldu ama şöyle dedi: "Ol günleri ilk kullanan benim fakat benden sonra da kullananlar oldu. Onlara da atfedildi bu sözcük. Onu değiştirelim." Sonra stüdyonun sağına soluna, altına üstüne bir gitti geldi ve "O kısmı kavgalara olarak değiştirelim" dedi. Benim de hoşuma gitti bu. Sonraki gün de kayda girip bu şekilde okudum. Hasan Hüseyin'le ilgili böyle güzel bir anımız oldu. Tevazu sahibiydi, "Ben böyle yazdım, böyle olacak" demedi. Önerilere açıldı, öneri güzelse değerlendirdiyordu. Çok sevdiğim bir şairdi. Bu yaşadığım olay üstüne sevgim daha da katmerleşti tabii. Onun bir de Aşî şiirini besteledim ama bunun kaydını yok. Onu konserlerde söylerim.

Bazı şairlerin şiirlerini okuduktan sonra tanırız ve bakarsınız ki şiirlerindeki gibi değildir. Ama Hasan Hüseyin öyle değildir. Onu iyi ki tanımışım derisiz. Sima olarak da benzetirler bizi onunla. Geçenlerde bir arkadaş resmimizi yapmış. Baktım resimdeki kişi Hasan Hüseyin'e benziyor.

Hasan Hüseyin Korkmazgil, Türk şiiri için ne anlam ifade ediyor size?

Hasan Hüseyin'in şiirlerinde 'devrim' vardır. Bikkın, bezgin, umutsuz

Sadık Gürbüz, şair Hasan Hüseyin Korkmazgil ile buluştuğunda arkadaşları sima olarak da ikisini benzetirlermiş.

değildir. Kesinlikle kavgacıdır. İnanıldığı şeylerin kavgasını yapan, sevdasının kavgasını yapan bir kavgacıdır. Belki bundandır ki Hasan Hüseyin en sevdiğim şairlerdendir. Nâzım Hikmet, Enver Gökçe, Ahmed Arif gibi sevd ve kavgacıdır. Hasan Hüseyin, sevdasının kavgasını verdi şiirlerinde. Gelecek güzel günlerin, "ak günlerin" kavgasını... Onun şiirlerini okurken onu görürüm ben hep.

Hasan Hüseyin'in şiirlerinde gelecek güzel günlere olan inanç vardır. Bütün şiirlerinde bunu görürsünüz. Onun sevdası vardır.

Bestelenen şiirleri arasında Haziran'da Ölmek Zor da vardır. Bu şiirin edebiyat için önemi nedir sizce?

Ben de yaptığım bir türküde onun o mısrasına yer verdim. "Mayıs'ta sevdam kor, Haziran'da ölmek zor" diye kullandım bunu.

Ama bir şairi bir tek şiire sığdırmak bence doğru olmaz. Hasan Hüseyin için de aynı şeyi düşünüyorum. Tek bir şiirle değerlendirmek yerine bütün şiirleriyle konuşmak lazım. Diğer şiirlerine haksızlık etmiş oluruz bu şekilde. Tabii bu söylem çok güçtür. Bu sözden etkilene de olmuştur. Ben de bunlardan biriyim tabii ki. Bu sebeple de "Mayıs'ta sevdam kor, Haziran'da ölmek zor" diye kullandım. Bu etkileşimdir. Hasan Hüseyin de etkilenebilecek bir şair değildir.

Hasan Hüseyin Korkmazgil'in şiirlerini bestelerken ve okurken neler hissettiniz?

Ben şiiri bestelerken şiirini düşünmem aslında. Daha çok şiiri düşünürüm. Ben İsmet Özel'in şiirini de kullandım daha önce. "Ben sana susmanın dilini öğretmedim" şiirini kullandım.

Hasan Hüseyin'in şiirleri enerjik ve güçlüdür. Onun şiirleri kısık sesle okunmaz. Gür sesle okunur. Şiirlerine yansıyan da odur. Zafere yakın olmak vardır. Kazanmaya inanç vardır. Onun için yüksek sesle okunur şiirleri. Benim yaptığım türküler de yüksek sesli oldu. Dedğim gibi şiiri düşünerek yapıyorum.

ALİŞER DELEK

Vurun, ben kolay ölmem

Yığıtlık inkâr gelinmez,
Teke tek doğuşta yenilmediler...

Ne açlık ne kara kış ne İran'ın eşkiyaları...
Bir kere yenilmediler. Bazen ekmeği böldüler, aynı evde 3-4 aile yattılar ama yenilmediler. İkinci Cihan Harbi en zoruydu. Elde avuçta ne varsa son kiş bitmişti. Kalan hayvanların hali perişan. Bir de İran'ın bitmek bilmeyen çeteleri. Her seferinde köylere dalıp hayvanları kaçırıyor, kaçıramadıklarını telef ediyordu. Ardında açlık, kahır. Ankara duvar olmuştu da sessiz kalmıştı İran karşısında. Komutan "Ne yapalım ilk koyun için İran'a savaş mı açalım?" dediğinde çocuklar aç bekliyordu evde.

Kirveyiz, kardeşiz, kanla bağılıyız
Karşıyaka köyleri, obalarıyla
Kız alıp vermiş yüz yıllar boyu,
Komşunuz yakayakaya
Birbirine karışır tavuklarımız

Çete dediğin, uzak da değil. Bir yerden akraba, ya kız almış ya kız vermiş. Ama bu bebeler de doycak. Açlık bu, pasaporta mı bacak? Önce tek tük küçükbaş hayvanla başladı çaldıkları, sonra sürüler gitmeye başladı İran tarafına. Köylülere kime gittiye hep aynı cevabı aldı: İran'a girip koyun mu arayalım? Cihan harbinin devam ettiği yıllarda bölgede eşkiyalık, kaçakçılık, çetecilik her şey birbirine girmişti. Mengene de, Nemrut da, neredeyse evlerin içinden geçen hudut çizgileri de hepsine müsaitti. Devletin bölgedeki eli Kaymakam Hilmi Tuncer İran çeteleriyle gayri resmi yollardan geçiş çıkarmak için bir çete kurdurdu. Amaç çalınan hayvanlara karşı, girip İran'dan hayvanları geri almak ya da yenilerini çalmaktı.

Gayri eşkiyaya çıkar adımız
Kaçakçıya
Soyguncuya
Hayına...

1943'ün sıcaklığında koca bir sürüyle kaçırıldı Kaymakam'ın adamları. İran'dan karşılık çekildim, sınıır 15 kilometre kadar içine girildi, devlete meydan okundu ve 500 koyunu İran'a götürdüler. Kaymakam Ankara'ya haber aldı: Rus askerleri Özalp merkeze kadar geldi! Olay üzerine sınır köylerden, İran tarafıyla akrabalıkları bulunan 40 kişi gözaltına alındı.

Ne açlık ne çalınan koyunlar... Rus askerlerinin bu küstahlığı, Genelkurmay'ı harekete geçirdi.

3. Ordu Komutanı Mustafa Muğlalı görevlendirdi. Eşkiyaya göz açtırmayacak, bu vatanın koyununu İran çetesine yedirmeyecekti. İlk işi, mahkemenin serbest bıraktığı 40 kişiyi tekrar gözaltına aldırmak oldu. Gelsinlerdi bir bakalım hele...

Bilmezlikten değil,
Fıkarakıtan
Pasaporta ısınmamış
içimiz
Budur katlimize sebep
suçumuz

Komutan, Vali, Kaymakam, Yargıç... Hepsi birden devlet, toplandı kararı verdi, bu olaylara bir dur denmelidir. Emri Muğlalı verdi: İcabına bakılıp temizlensin...

Temmuz 1943... Resmi kaynaklara göre 32, köylülere göre 33 kişi cezaevinden alındı, İran sınırındaki Seyfo Deresi'ne götürüldü.

Şimdi, böyle çaresiz ve bağlı,
Böyle arkasında bir soğuk namlu
Bulunmaydaydı,
Sığınabilirdi yüceltilere...

Harapsorik Köy'nden 15, Milangeniz Köyü'nden de 17 kişi... Aralarında gençler de var, yaşlılar da. İkiisi askerden izne gelmiş. Günlerden cuma... Başlarında iki asteğmen...

Emir açık; icabına bakılıp, temizlensin...

Bıyıkları yeni terlemiş daha
Benim küçük dayım Nazif
Yakışıklı,
Hafif,
İyi süvari

33 kurşun iki ayrı makineden 33 canın üstüne yağdı, devlet dosta güven, düşmana korku saldı... Sıkıyısı bir daha birileri koyunlara el uzatsındı. Mala geleceğine cana gelsindi. Bu topraklarda candan daha ucuz zaten ne vardı? Katlâmın emrini veren Muğlalı ne yaptıysa devleti için yaptı. Vakurdu, pişman değildi. 20 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Karar bozuldu, yeniden yargılanırken 71 yaşında 1951'de cezaevinde öldü.

Devlette süreklilik esasır ilkesi 33 kurşun olayında da es geçilmedi. Mustafa Muğlalı'nın adı 2004 yılında Van'ın Özalp ilçesindeki jandarma sınırındaki kışlaya verildi. Mahkeme kararı olmadan, elde delil bile olmadan bir seferde 33 kişinin ölüm emrini veren katlin adı yıllarca bir tabelada yazılı durdu. Ancak 7 yıl sonra 4 Kasım 2011'de o tabela silindi. Ancak devletin bekası süreklilik arz etti yine. Tam bir buçuk ay sonra 28 Aralık 2011'de bu

**'Bilmezlikten değil,
Fıkarakıtan
Pasaporta
ısınmamış içimiz
Budur katlimize
sebep suçumuz'
Ahmed Arif**

sefer sınır hattı kurşun değil bomba sesleriyle yankılandı. Roboski'de kaçakçılık yapan 34 sivil, askeri uçaklarla bombalandı. Beraberinde gelen "kaçakçılık teröre hizmettir, onlar zaten teröristti, ölen Kürt bir şey olmaz" sözleri 3 gün sonra yapılan yılbaşy kutlamaları, olayla ilgili bir kişinin bile yargılanması, davanın önce AYM sonra AİHM'den dönmesi, avukatlarının bile davaya sahip çıkmaması... İşte bunların hepsi devlette sürekliliğin esasr ilkesi. İşte bunların hepsi Muğlalı'nın sadece bir tabela değil, sadece bir komutan değil, bir devlet değil, bir zihniyet ve hatta kusura bakmayn ama bir kader olduğunun göstergesi...

Vurun ulan,
Vurun,
Ben kolay ölmem.

Ocakta küllenmiş közüm,
Karnımda sözüm var
Haldan bilene.

Gitme dürtüsünün peşinde bir yazar:

Tezer Özlü

"Nereden geldiğim sorusunu yanıtlamak istemiyorum. Hiçbir yerden gelmiyorum. Kendimden başka."

10 Eylül 1943'te Simav'da doğan Tezer Özlü, çocukluğunu bölgenin ufak şehirlerinde geçirdikten sonra ailesiyle İstanbul'a gelerek Avusturya Kız Lisesi'ne girer. Bu dönemde yaptığı Viyana seyahatinden sonra da Avrupa'da yaklaşık bir senesini otostopla gezerek geçirir. Gitmek, yolda olmak daha sonra anlatacağı gibi onunla çocukluğundan beri birlikte olan bir histir. İlk evliliğini de bu yolculuk esnasında Paris'te bulunduğu sırada tanıştığı Güner Sümer'le yapar. Daha sonra Ankara'ya yerleşerek çevirmenlikle uğraşmaya başlar. Birkaç yıl sonra Güner Sümer'den ayrılarak İstanbul'a yerleşen Tezer Özlü, bu dönemde psikolojik rahatsızlıkları sebebiyle tedavi görür ve 1980'de çıkan ilk romanı *Çocukluğun Soğuk Geceleri*'nde bu dönemi de ayrıntılarıyla anlatır.

"Bu kitapta bir şoku anlatmak istedim. On bir yaşındaki, bir Türk küçük burjuva ailesinin çocuğunun, 20 yaşına dek okumak için gönderildiği İstanbul kentindeki çeşitli yabancı okullardan biri olan Avusturya okulunda karşılaştığı Batı kültür ve eğitiminin yarattığı şoku."

1968'de İse Erden Kiral'la evlenir ve 1973 yılında kızı Deniz dünyaya gelir. 1981 yılında İse Berlin'e taşınır ve bu evliliği de sona erer. Sonrasında Erden Kiral'dan severek ayrılmasını başından geçen en garip şeylerden biri olarak anar. Almanya'dayken 1983'te *Auf den Spuren eines*

Selbstmords (Bir İntiharın İzinde) adıyla ikinci romanını yazar ve Marburg Edebiyat Ödülü'nü kazanır. Daha sonra bu kitabı çevirerek, bir anlamda tekrar yazarak Yaşamın Ucuna Yolculuk adıyla Türkçe yayımlar. Yine burada 1984 yılında evlendiği Hans Peter Marti'yle ölümüne dek yaşayacağı Zürih'e taşınır.

Cesare Pavese, Italo Svevo ve Franz Kafka'dan oldukça etkilenmiştir. Hayranı olduğu bu yazarların izlerini kitaplarında olduğu kadar Avrupa'nın çeşitli yerlerinde de sürmüştür. Yazılarında çoğunlukla yaşam ve ölüm konularını ele alır.

"Türk Edebiyatının Lirik Prensesi" diye anılarak romantize edilen Tezer Özlü yansıtıldığı gibi bir prenses değil, hayatı, ölümü, kadınlığı, aşkı başkaldırıyla, cesaretiyle ele alan, gitme dürtüsünün peşinde düşen bir yazardır. Yaşamın Ucuna Yolculuk kitabında şöyle deri: "Sizin düzeninizle, akl anlayışınızla, namus anlayışınızla, başarı anlayışınızla hiç bağdaşan yönüm yok. Aranızda dolaşmak için gilyiniyorum. Hem de iyi gilyiniyorum. İyi gilyine iyi yer verdiğiniz için. Aranızda dolaşmak için çalışıyorum. İstedikimi çalışmama izin vermediğiniz için. İçgüdülerimi hiçbir işte uygulamama izin vermediğiniz için. Hiçbir çaba harcamadan bunları yapabiliyorum, bir şey yapıldı sanıyorsunuz. Yaşamım boyunca içimi kemittiniz. Evlerinizle. Okullarınızla. İş yerilerinizle. Özel ya da resmi kuruluşlarınızla içimi kemittiniz. Ölmek istedim, deriltiltiniz. Yazı yazmak istedim, aç kalırsınız, dediniz. Aç kalmayı denedim, serum verdiniz. Delirdim, kafama elektrik verdiniz. Hiç aile olmayacak insanla bir araya geldim, gene ule olduk. Ben bütün bunların dışındayım."

Belki de bu sebeplerle, Can Yücel'in Tezer Özlü için yazdığı şiir çok sevilmiştir.

"Aşağıda yatıyorum
Sokağa bakan pencerenin yanındaki divanda
Bir ses birden bir olay oluyor
Kulağımın dibinde
Bir dal cama vuruyor
Tezer"

Dönüşümün dönüşümü

CAN BINALI AYDIN

Kadıköy. Dilim pizza, filtre kahve, craft bira ve elbette ki kedilerin başkenti. Öğleden sonra atılan küçük Moda turunun ardından bir yerlerde soluklanmak, bir şeyler yedikten sonra bir kahve içeyim diye oturlan tasarım kafede kahveyle gelen alet edevatla birden laborant olmak... Yerlisinin kediyi, köpeği bağrına bastığı, İstanbul'un her yerinde hissedilen kuşatılmışlık hissini biraz olsun hafiflediği, nefes alabildiğimiz bu seküler gettoda merkeze yürüme mesafesinde başka dünyaların merkezleri de var.

Kadıköy'ün hemen sırtında; yıllarca süren pazarlıkları, kavgaları, yıkıma tek başına direnen evleriyle gülerce haberlere konu olan Fikirtepe, kentsel dönüşümün ve rezidans sitelerin merkezi. Kentsel dönüşümle başlayan yıkım ve çevrede yaşamayı imkânsız hale getiren devasa inşaatlar kendi içinde başka kentsel dönüşümlere neden oldu. Koca bir şantiye haline gelen Fikirtepe'de evlerini büyük inşaat firmalarına veren Fikirtepeliler müteahhit firmaların teşvikleriyle inşaatlar bitene kadar civar semtlere taşındı. Ünalın, Örnek Mahallesi gibi semtlere kayan nüfusun geride bıraktığı boş binalar çöpün geri dönüşümü için gerekli depoların burada toplanmasına imkân verdi. Rant, anlaşmazlıklar ve prosedürler nedeniyle gittikçe uzayan süreç proje alanlarındaki evlerini yollarca

boş kalmasına, bu da Fikirtepe'nin çöpün istifi olup ayrıştırılabileceği bir alana dönüşmesine neden oldu. Çünkü lüks siteler için pazarlamada büyük avantaj sağlayan "Her yere beş dakika" mesafedeki bu lokasyon, çöp için de mükemmel konumda.

Evsel atıktan farklı olarak geri dönüştürülebilir değerli çöp yani ambalaj, çoğunlukla dükkânların ve mağazaların sık bulunduğu kent merkezlerinde birikir. Örneğin mağazaların olmadığı salt yerleşim yerlerinde çöp değersizdir. Çoğunlukla evsel atığın biriktiği bu çöplerde tek tük kağıtçı görebilirsiniz. Fakat endüstriyel tüketimin olduğu kent merkezleri ambalajın ve dolayısıyla değerli çöpün merkezleridir. Atıklar çöplerden çekek arabalarıyla toplandıktan sonra materyaline göre ayrıştırılır, dönüşüme gideceği fabrikalar için hazırlanır. Yani hamburger ya da bira kutunuz buralara geliyor. Çöpü merkezden toplayabildirsiniz fakat burada istifleyemezsiniz çünkü kiralara çok pahalıdır. Öyleyse yakınlarda konuşlanacak depolar bulmalısınız. Depolar yakınlarda olmalı çünkü tika basa dolu olduğunda iki yüz kiloyu aşan çekcek arabasıyla kilometrelerce yol gidemezsiniz. Fikirtepe'nin her sokakında ultra lüks bir rezidansla bir çöp deposunu yan yana görmek mümkün. Yüksek güvenlikli şaşıllı sitelerle bitişik nizam bu çöp depolarının yarattığı ironinin yanında durum bir o kadar trajik. Çünkü yaşayabilmek için çöp toplayan bu güvensiz işçi ordusu, her gün kesikler ve batıklarla birlikte gelebilecek

binbir türlü enfeksiyon riskiyle karşı karşıya.

Başlayan her yeni inşaatla sayıları giderek azalan bu çöp depolarının sayısı halen otuza yakın. Onlarca kağıtçı gün içinde Caferağa, Osmanağa, Yeldeğirmeni gibi mahallelerden topladığı çöpleri bu depolara satıyor. Kağıdın kilosu on sekiz, plastiğin yirmi beş kuruş. Tika basa dolu bir araba, iki yüz kiloya yakın yük alabiliyor; bir kağıtçı günde ortalama on beş saat mesaiyle arabasını günde bir ya da iki kez doldurabiliyor. Yılbaşı, bayramlar, haftasonları bereket demek.

Tüketime artması atığı da artırıyor. Atığı satın alan depocu fabrikaya göndermeden önce kağıdı ve plastiği ayrıştırıyor. Doksanlardaki zorunlu iç göçle Kürtlerin başını çektiği meslekte şimdi göçmenler hakim.

Ortadoğu'da bitmek tükenmek bilmeyen savaşlar ve milyona dayanan göç dalgalarıyla önce Suriyelilerin çoğunluk sağladığı mesleğe şimdi Afganlar hakim. Sahayı sığınmacılara bırakan çoğunluğu Hakkarilerden oluşan Kürtler, şimdi depoculuk yapıyor. İnşaatlar tamamıyla bitince bu depolar ne olacak, nereye taşınacak bilinmez. Belki kentsel dönüşüm yapılacak başka bir yere, oradan da bir başkasına.

Yani artık Kadıköy sadece büyük orta sınıf, hipster'lar, entelektüeller ve alternatif hayat tarzı benimseyenler için değil; savaş mağdurları, sığınmacılar, kıscacası işçi sınıfının görünmez enformel ordusu için de bir merkez.

Yaşayabilmek için çöp toplayan bu güvensiz işçi ordusu, her gün binbir türlü enfeksiyon riskiyle karşı karşıya

ESİN İRİS

Klişeler için ilişkiye başlammama rehberi

Bana bakarken göz bebeklerin büyüyor. Belli ki senin nazarda, oldukça ilginç ve bir o kadar parlak bir şeyim.

Bence, bana öyle bakma.

Çünkü sen şimdi, bana öyle bakarken, kendinin en muhteşem, en harika halini bulup, sırta onu giyineceksin. En çekiçi gülümsemi ve en yakışıklı ses tonunu bulacak, seçebileceğin en doğru sözcükleri ve en ince ayrılmış davranışları tam da benim görebileceğim yerlere bırakacaksın. Aslında en sevmediğin sen'leri tutup en gözden irak yerlere saklayacaksın. Bilhassa benim gözümde, yegâne benim gözümde irak yerlere.

Sen, sana oldukça egzotik ve parlak gelen bu şeye bakıp, senin olsun isteyeceksin.

Burada sana "Ben, hem hayatı ve kafası oldukça yoğun biriyim. Bir ilişkinin duygusal yükünü üstlenecek mecalim ve istegim yok" diyeceğin.

Sen, belki de sırf bu yüzden, beni elde etmeyi, fethetmeyi, kendine ait bir şey olarak işaretlemeyi daha da çok isteyeceksin.

Ya başlayalım. Aslında hiç olmadığın, yakınından bile geçmediğin ama hep olmak istediğin o adam gibi davranmaya başlayacaksın. Yalnızca senin olmam için, bana ince hediyeler alacak, her ihtiyacında yanımda olacak, beni hiç yormayacak, mutluluğum için çırpınacak, benden gelmesini dilediğin bir avuç şefkat için bana olmayacak mesajlar yağdıracağını. Sen, sana ilgi yağdıran kadınlara âşık olamayan birisin, bildim mi? Vay! Şunu da sorayım o halde! Sen, "o"nu aramak için bir bahane uydurmaya çalışacağın, seni elde etmek ve ilgini kazanmak için savaş vermeyen kadınlara âşık olursun, bildim mi?

Sen, bir de bana âşık olacaksın.

Ben de bana böyle âşık âşık bakan gözlerle dayanamayacağım. Senin o yumuşacık gülüşüne, benimle olmak için dağlar tepeler aşmana, en çok da inceliğine ve istikrarına dayanamayacağım.

Yavaş yavaş ben de sana "öyle" bakmaya başlayacağım.

O şey, yani ben, senin olana dek, incelikle seçilmiş hediyeler, günaydın mesajları, imalı şarkılar ve benzeri jestleri üzerine yağdıracağsın. Ama aslında benim bunlarla değil, "reddedemeyeceğim" şeylerle sinayacağsın.

Mesela, yanında değilsem beni özleyeceksin, benimle beş dakika konuşabileceğin bir fırsat yaratmak çırpınacaksın. Mesela, benim uykumda sarmalayacak, öpücüksüz uyandırmayacak, biraz kırık giybişem zencefilli çayımı başucuma koyacaksın. Elimi tuttuğunda omuzların dikleşecek, sırtın gümünecek.

Mesela, alenen belime dokunacaksın, benim belim ince olacak, senin elin ise büyük ve kuvvetli. Tamamlanmış bir yapboz gibi hissedeceğim kendimizi bir an. İşte bu yüzden sen beni "senin" sayacaksın, ben de ister istemez "benim" olmana hazır hissedeceğim kendimi.

Öyle rahat bırakmayacağsın ki beni, sevgiyle, şofkatla sarmalayarak... Olmadığın ama olmayı çok isteyebileceğin bir adamın yapabileceği her şeyi yaparak... Benim seninle olmaktan başka alternatifim kalmayacak. Ve herhangi bir ilişkiyi hiç istemeyen ben, kendimi senin kollarında bulacağım.

Sonra sen, bu fethin verdiği rahatlıkla sakar davranmaya başlayacaksın.

Sırta giydiğin en harika, en muhteşem halinin boşluklarından diğer hallerin taşıp görünmeye başlayacak.

Sen sakarlaştıkça, o "olmak istediğin ama aslında olmadığın adam" gıysisinin altından, "gerçekten olduğun adam" görünmeye başlayacak.

Birden değil ancak zamanla, üzerinden düşüreceksin

"olmak istediğin ama aslında olmadığın adam" gıysisini.

Bense hiç tanımadığım, tanışam hiç

hoşlanmayacağım biriyile baş başa kalacağım.

Ne kadar özgüvensiz olduğumu görecekim, yavaş yavaş.

İltifatlar, hayran bakışlar ve romantik anlar bittiginde ne kadar

güçsüz, kaygılı ve iç hesaplaşmalarında boğulmuş biri olduğumu öğrenecekim.

Yaptığın tüm güzel şeyleri birileri bakarken yapmaya özen gösterdiğini fark edeceğim.

Bazen samimiyetsiz, fırsatçı, savaşçı, kazanmacci bir adam olabildiğini, bu adamdan başka biri gibi görünmek için

büyük çaba sarfettiğini görecekim.

Bazen ne kadar yalnız, ne kadar kendini sevmeyen, ne kadar

bençil bir adam olduğumu fark edeceğim.

Beni bir insan gibi

sevmeyişini, sahip olma isteğini, yenme, yönetme arzunu, rahatına düşkünlüğünü ve işine gelmeyince "Ben böyleyim!" deyip sıyrılmayı keşfedeceğim.

Sen benim yanımda rahatlayıp daha fazla kendin oldukça, ben sana dair, senin belki de hiç farkında olmadan gösterdiğin şeyleri öğrenmeye başlayacağım.

Ve sen, fethedildiğinden emin olduğunda, beni zaten etrafında olmam gereken, tüm düşüncesizliklerine rağmen seni sevmekle mükellef göreceksin.

Beni, istediğinden bana dokunma izin vermekle, sınırlarına saygı göstermesen de ses çıkarmamakla, senin planlarına tabii olmakla, senin isteklerini benimkilerin önüne koymakla mükellef göreceksin.

Beni, gözünün içine bakmayabileceğin, geçiştirilebileceğin, bazen orada olduğumu bile unutup bir başkasına yazarken satarken seni bekleyeceğinden emin olacağın biri olarak göreceksin.

En fenası ise, bu hallerinden sana her bahsettdiğinde bana savaş tamtamlarını göstereceksin.

Her cümlemin narin ve eksik özgüvenine bir saldırı olarak göreceğim, her ricamı bir defansa karşılayacak, bana kulaklarını tıkayacağını.

Bir noktada, narin özgüvenin yerle bir olacak. İşte tam olarak o noktada, sen, gülüşünü merak eden, gıysisin ılıtısını çekici bulan başka kadınlardan biri veya birkaçıyla konuşmaya başlayacaksın.

Çünkü bir insanı memnun edilemek zordur, oysa birçok insanı küçük etkileşimlerle rol keserek memnun etmek çok daha kolay.

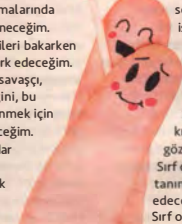
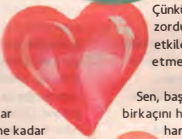
Sen, başka kadınlardan birini veya birkaçını hep bir mesaj ötede tutarken, harika gülümsemen ve birkaç sevimli iltifat ile "olmayı çok istediğin o adam olduğuna" inandıracağını.

Başkalarının sana olan düşkünlüklerini görüp şişenecek, kendini güçlü hissedeceksin.

Sonra dönüp benim hayal kırıklığına uğramış, kırgın kadın gözlerime bakacaksın.

Sırf onlar senin sığ kelimelerini tanımlıyor diye, benden nefret edeceksin.

Sırf onlar çizdiğin tablodan etkileniyor

diye, benden nefret edeceksin.
Sırf onlar senin aslında kim olduğunu
bilmiyor diye, benden nefret edeceksin.
Çünkü ben senin kim olduğunu bileceğim.
Çünkü ben onların görmediğine şahidim.
Çünkü ben, kanlı canlı bir kanıt olarak, tam
karşında duracağım,
olmak istediğin ama olmadığın o adam
olmadığına dair.

Terk edeceğim seni, yavaş yavaş, içimde.
Önce olmadığın ama olmayı çok istediğin,
işin garibi benim de "senin olabilmen!"
çok istediğim o adamı sevmeyi sessizce
bırakacağım.

Bu süreç ben biraz acıtacak. Sen farkına
varmayacaksın.

Sonra, sıra gerçekten olduğun adama
gelecek.

Her hareketin, her gülüşün, altında yatanı
bildiğim her sözcüğün ve her sözcüğünün
altında yatan her niyet, beni çok rahatsız
edecek.

Bu kez seni, sertçe terk edeceğim.
Sana kötü şeyler söyleyeceğim.

Çirkin yanlarını hiç törpülemeyecek; iyi
yanlarından hiç bahsetmeyeceğim.

Senden ayrılıp o kapıdan çıktığım dakika,
omuzlarımdan dünyanın yükü kalkacak.
Hem seni ve hem de olmak isteyip de bir
türlü olmayı beceremediğin adama sırtımdan
atacağım. Kalbim kırık olacak, ruhum biraz
daha yaşlanmış olacak, hayal kırıklığım
boğazımda bir yumru olacak.

Amma beni en çok üzen şey, kendimi "Bunu
daha önce yapmalıydım." derken yakalamak
olacak.
Seninle yaşadığım onca güzel şeyin hiçbir
önemi kalmadığını, benim için hiçbir şey ifade
etmediğini anlamak olacak.
Kendimi, sana ayırdığım zamanda kendim
için yapabileceğim onca güzel şey için "Tüh
be." derken yakalamak olacak.
Yani başkalarına, "Yaşandı, bitti işte. Olmadı,
yürümedi" gibi şeyler gevelerken, içimden
"Keşke hiç başlamasaydı, ne gerek vardı!"
demek üzecek beni, seninle geçirdiğim
koscoca aylar, belki de yıllar için.

Bana bakarken göz bebeklerin büyüyor.
İnsan, gördüğü bir şeyi istiyorsa, göz
bebekleri büyür.
Belli ki beni bütün yanlışlarım,
kusurlarım, bütün sakarlıklarım
ve problemlerimle oldukça ilginç,
egzotik ve ziyadesiyle parlak bir şey
olarak görüyorsun.
Bence, bana öyle bakma.
Zira şu göğşe baktığında da aslında,
ışığı milyonlarca yıl önce sönmüş,
soğumuş ve belki de parçalanmış
kendi varlığını yalnızca kendisi
için kullanmış, milyarlarca
yıldız görüyorsun.
Kaldı ki biz seninle, o kadar
uzun etmeyiz.

BAVULUMDA KELİMELER

PERVİN BAĞDAT

İstanbul'da yaşamak bir romanın içinde yaşamak gibi,
bir roman kahramanmışsınız gibi uyandığınız günlerle dolu
bir yaşamı vaat ediyor sürekli.

Benim hikâyem 12 Eylül 1981'de İstanbul'da, ihtilalin yıl
dönümünde, sokağa çıkma yasağının olduğu bir günde, bana
yaşamımın mücadelelerle dolu olacak mesajını verircesine
başladı

Öğrencilik yıllarım her an kendi dünyamı, kendimi nasıl
yaratırım sorularıyla dolu geçti. Nitekim var olduğum her
yere dünyamı taşıdığımı sanıyorum. Bazı anlarımlı hapsedtim,
hiç büyümek; ordaki asi, cesur Pervin'i hiç unutmamak
için.

İlk sahneye çıktığım an ilkokul birinci sınıfta,
1. dönem sonunda okuma bayramında özel bir gösteri
hazırlamıştık; herkes çilek, elma, karpuz falan olmuştu ama
bana Peri rolünü verdiler.

En sevdiğim karakterim kürklü Venüs'teki Vanda
çünkü... en son çıkardığım rolüm, bütün bildiklerimi, hikâyemi
eklediğim, sezon bitmesine rağmen hâlâ içimde oynadığım
bir oyun...

Yıllar sonra geriye dönüp baktığımda yaşamadığım
işin pişman olduğum hiçbir şey olmasın istiyorum... Hayatı
sonuna, dibine kadar yaşamak...

Türkiye'de mizah en tehlikeli şey sanki.

**Kafamı yastığa her
koyduğumda** günün en güzel
cümlelerini tekrar ederim zihnimde, en
güzel anları...

**Bugünlerde en sık
kullandığım kelime** yoo!
(beklenmeyen bir cevap olarak
ve pes bir tondan... Ardından bir
gülme)

Belki bir gün beni anlar
dediğim herkes anladı şimdiye
kadar; o yüzden bu duyguya
kapıldığımda içim hep çok
rahat olur.

En utandığım anlar
küçükken babamdan para
isteyeceğim zamanlardı.

İstanbul'da en sevdiğim
Sokak Galata'da Serdar-ı
Ekrem'de merdivenli bir
apartman boşluğu çünkü
renge renk, çiçekli, kedili,
duvarları resimli.. Haa bir de
delisi...

**Şimdiye kadar yaptığım
en çılgınca şey** tekrar aşık
olmak.

Bir başkası olabilirdik, olmadık

AYŞEN AKSAKAL

Dünya ne büyük yer. İzlanda'da doğaysa belki balkondan Kuzey Işıkları'nı izleyecektik.

Kişi başına düşen 410 metrekare yeşil

alanla dünyanın en yeşil şehirlerinden birinde Reykjavik'te yaşayabilirdik ve derdik ki "dünyanın seçilmiş ilk eşcinsel cumhurbaşkanına sahip ülkesinin vatandaşıyım."

Venedik'te yaşayan üç yüz bin kişiden biri olmak da vardı hayatta; sabahları babadan kalma kayığın ipini sökmek evin önünden, kürek çekmek kanallarda.

Düşünsenize altı yüz yıldır değişmeyen bir mimariye uyanaçaktık. Ne taşınmaz ihalesi duyduk ki ne toplu konut lafı.

Çocukluğumuzdan beri aynı küçük kırtasiyeden alacaklı kalemlerimizi, mektup kağıtlarımızı. Motorlu taşıt olmayan bu şehirde, hiç umurumuzda olmayacaktı başkasının bindiği çok beygiri spor arabaların yıllık vergisi.

Sri Lanka'lı olsak sabahları bir Komodo Ejderi keseketi belki yolumuzu, çocukluğumuzu birlikte geçirdiğimiz bir maymun olabilirdi evimizin evcil hayvanı. Yağmur ormanlarında binlerce kere yürüyüşe çıkmış olacaktık. Hint

Okyanusu'nun sesi ile uyuyacaktık geceleri. Hinduyu da da Budist olabilirdik. Belki de

tapınırken Tanrı'mıza hediye edebilemek için çiçek yetiştirecektik. Kapıları hep açık tek oda evimizde her gece demleme seylan çağı içerken bilmezdik Türkiye denen ülkenin hangi kıtaya ait olduğunu ve çaya bizim kadar düşkün olduklarını.

Moskova'da olsak kim bilir kaçları 1 Mayıs'ı yaşayacaktık Kızıl Meydan'da. Ne farklı bir tarih okuyacaktık ve ne farklı sözler duyduk ülkenin yakın geçmişinde. Dünyanın "klasikler" diye bildiği kitapların çoğu kendi toprağımızdan çıktığı için büyük ihtimal hepsini okutacakları ilk okuldan itibaren. Ne çok okumak olacaktık daha ilseye geçmeden.

Bir Parizyen olmak da vardı. Sabahları kruvan ve mis kokan bir kahve ile, yüzü meydana bakan, sırtı kafeye dönük bistro masalarında ufak bir kahvaltı alışkanlığına sahip olmak. Gidip Marais'te bir çatı katında ufaklık balkonda ev yapımı şarabı yudumlar, o evin kirasını

ödeyebildiğimiz için minnet duyacaktık. Ya da belki Provence'te doğardık. Gordes ya da Sault'ta lavanta tarlamları olurdu. Yastıklarımız, elbiselerimiz ve hatta saçlarımız hep mis kokardı.

200 yıllık taş evimizde mahzenimiz olur, geceleri yıldızlar altında müzik dinleyerek ve havayı koklayarak yaşar, bilmezdik trafik stresinin ne anlama geldiğini.

Küba'da doğsak azla yetinmeyi bilecektik. Kendi puromuzu sararken evde, birinin gelip elimizden alıp "bırakacaksin bu meret!" diye el koymayacağadın emin olacaktık. Elbiselerimiz bu kadar çeşitli, kariyer planlarımız karmaşık olmayacaktı. Tüketmeden

yaşamak bir seçim ve diyet değil, bir yaşam biçimi olacaktı. Düşünsenize sabahları kocaman bir Che Guevara resmi karşılayacaktı bizi işe giderken. İyi kahve, iyi tütün kokacak, iyi müzik ile beslenecektik.

Arjantinli olsak, belki bunca tutuk olmayacaktık karşı cinsle

karşı. Tangonun anavatanında tutkunun dans ile büyümiş olsaydık; sevdiğimiz dokunmayı, dans ederken kendimizi onun adımlarının ritmine bırakmayı bilecektik. Plaza de Mayo meydanında cumartesi anneleri ile birlikte gündüz eylemde, gece sokak şarkıcıları ile dansa olacaktık.

Kızıl sakallı iri bir İskoç denizcisi de olabilirdik. Ya da belki kendi damithanesinde meşe fiçilerde viski dinlendiren bir aileye de doğabilirdik. Düşün derneğiyle gaydalara ve kiltler olurdu.

Yemyeşil vadilerin üzerinden belki Atlantik Okyanusu'na belki de Kuzey Deniz'i'ne bakardı verandamız. Fringe Festivali'nde on binlerce kültür sanat etkinliğinde kaybolabilemek için izin alırdık isimizden. Lakin burada doğmuşuz işte. Kimimiz salonunda kuyruklu piyano olan evlerde, kimimiz kanaviçeli sert yastıklarla bezi derilerde büyümüşüz, kimimizin eline çamur değmemiş, kimimiz bütün yazı güneş altında tarlada geçirmiş ama işte hepimiz kahvaltıda tam yağlı beyaz peyniri sevmişiz. Duyduk mu 9-8'lik ritmi, hepimizin kıpırdıyor içi.

Asma davula indi miydi tokmak,

omuzlarımıza yerleşiyor bir kıpırtı.

Bazı seslere fark etmeden gönül vermişiz, çay kaşığı sadece ince belli bardakta öyle nameli şıkırdıyor, zırh bıçak ancak içkembe ve kokoreçte öyle tıkırdıyor.

Sokaktan "pattizz sovaan", "eskileeeeer aliyommmmm" sesleri gelmeyince insan yaşadığı yer mahalle bilemiyor. Vapurun düdüğü, şehrin en kalabalık caddesindeki uğultu, tramvayın zili, pazarcı çığlıkları, meyhanelerden taşan kahkaha, kahveden gelen okey taşları, mahallenin delisinin azarları, meraklı teyzelerin tez sesi soruları, otobüslerin dururken fısılaması, kalan tüm araçların seri kornası,

aniden bir yerlerden duyulan Ahmet Kaya şarkısı, alışmışız.

Dilimizde tat olmuş burası, sabahları çitir simidin yanık susamı, Ayvalık'ın yeşil zeytini, Gemlik'in siyahı. Tansiyonun mu düştü hemen yetişir tuzlu

ayranı, akşamda lakerda yanı hamısı, istavrit, midye dolma, yanında şalgamla buz gibi rakı. Üzerine okkalı bir kahve.

Kokusuz kızıymış hafızamızda, lyotud deniz, kekikli rüzgâr, zaman zaman egzoz, evlerden süzen kızarmış biber ya da bazen kavruvlmuş soğan, alışılmış ince bir rutubet, yanık duy, asfaltta erimiş lastik, fırından yayılan sıcak ekme, manavda dalından taze nane, maydanoz ya da ortadan çatlatılmış bir karpuz.

İkamesi yok, özlersin. Burada doğmuşuz, burada büyümüş, burada olmuşuz. Fiziksel bir acı gibi sıkıştırır yüreği memleket hasreti.

Ölümünün 55'nci yıldönümünde, hasretiyile analım Nâzım Hikmet'i,

"İki şey var ancak ölümle unutulur / Anamızın yüzüyle şehrimizin yüzü" diyor.

"İçimde acısı var yemişi koparılmış bir dalın / Gitzme gözünden hayali Halic'e inen yolun / İki gözlü bir bıçaklır yüreğine saplanmış / Evlat hasretiyile hasreti İstanbul'un"

O! sebepten dostlar: Hasret çekmekte dense dişi sıkmak yeğim.

Bu hüzünlü memleketi eline kuvvet, ruhuna feralhık, kalbine dirayet dilerim. Bu memleket bizim.

İkamesi yok, özlersin. Fiziksel bir acı gibi sıkıştırır yüreği memleket hasreti.

VARDAL CANIŞ

Mehmet Ali & Akşamsat

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

XV

İlkin son olacağı bir gece bekliyor beni.
Havada öfke var, epeyce kavga...
Kendine rağmen yaşayanlar yola koyulmuş,
Nereye gideceğini bilmeseler de kalplerinde yanıyor o ateş.
Benim de biraz ateşim var gözlerimde,
Ve sigaramı siper hattında söndürüyorum,
Vaadedilmiş bir umuttan derin derin çekiyorum içime.
Köşe başlarında mezar taşları yazılıyor,
Gün perdelerini indirirken,
Hava nem grisi, deniz yağmur bekliyor.
Uzlaşan ölüyor, düşüyor kendi dizleri üstüne.
Kendini duymaman için tüm kaos!
Bedelini ödeyemeceğin hayallerini taksitlendiriyor hayat,
Bakiyende kalan, kalandan düşen.
Mayıs biterken Haziran selamlıyor.
İşgal edilmiş aşkların şehrinde,
Geride kalanların izleri siliniyor
Telefonda birikirken çılgıllar
Sancıları kırıyor.
Havada öfke var, epeyce kavga...
Cevaplarımın toplamı yanlışlarım kadar
İlkin son olacağı bir gece bekliyor beni

ALİ DENİZ USLU

Y. EMRE CEREN

Olymposluların yükselişi

Kronos ilkin en son yuttuğu şeyi, taşı, ardından da sırasıyla en gençten en yaşlıya bütün çocuklarını kustu ve böylece Titanların Savaşı başladı.

Kronos, kendisine ve kardeşlerine gün yüzü göstermeyen babası **Uranos**'u, annesi **Gaia**'nın verdiği keskin dişli bir tırpanla devirdiğinde, ona oğlu tarafından yenileceği bildirilmisti. Bu yüzden Kronos, doğan çocuklarını yemekteydi, anne ve babasının kehanetinden korktuğundan. **Rheia** ise yakarmaktaydı Toprak'a ve Yıldızlı Gök'e, doğacak son oğlunu kurtarmak için. Yakarışı karşılık buldu. Yıldızlı Gök ve Toprak, Kader'in ne hazırladığını bildirdi Rheia'ya. Rheia, doğuracağı sırada coşkuyla son oğlu **Zeus**'u, onu Girit'in Lyktos kentine götürdüler. Zeus doğunca da onu yerleştirdiler kentin etrafındaki İda Dağı'nın eteklerindeki bir mağaraya. Kronos'a da beze sarılı bir taş verdiler oğlu yerine, Kronos ise bakmadan yuttu taşı. Girit'te babasını devireceği çağa kadar büyürken Zeus, onun ağlamaları duyulmasını diye kalkanlarını birbirine vuran kutsal rahiplerden, **Korybantes**'ten yardım aldı Rheia. Böylece duyamadı dışarıdaki tek oğlunun ağlamalarını Kronos.

Çok hızlı büyüdü Zeus, Titan **Metis**'in akıltıya, annesi Rheia'nın elleriyle babası Kronos'a kusturucu bir ilaç verdi. Kronos ilkin en son yuttuğu şeyi, taşı, ardından da sırasıyla

en gençten en yaşlıya bütün çocuklarını kustu ve böylece Titanların Savaşı başladı. Bir yanda Toprak ve Yıldızlı Gök'ün oğulları, diğer yanda Olymposlular... Yıllarca sürdü savaş, yenilemedi iki taraf da, ta ki Zeus, Kronos'un yerin altına hapsettigi tek gözülü devleri, Kyklopları kurtarmayı akıl edene kadar. Gün ışığına çıkınca Kykloplar, minnetle bağışladılar sonradan simgesi haline gelecek şimşegi ve gök gürlütüsünü Zeus'a. **Prometheus**'u da yanlarına alan Olymposlular, yüz kollu Kykloplarla birlikte var güçleriyle saldırdılar Kronos ve kardeşlerine. Zincire vurdular

devirdiklerini ve "gökler ne kadar uzaksa topraktan, toprağın o kadar altına gömdüler onları."

Savaşın ardından Olympus'un en tepesine oturan, tanrıların ve insanların, yerin ve göğün babası Zeus, ayrıcalıkları kurayla pay etmiştir kardeşlerine. Ege Denizi'nin derinlerinde, imroz'da bir sarayda yaşamak olmuştur yeri sarsan **Poseidon**'a düşen. Olympus'ta çekilen kuran, denizlerin, suların ve depremlerin tanrısı olmak payına düşmüştür, hükmeder suda ne varsa. Rheia ile Kronos'un üç kızı ve üç oğlu vardır, Poseidon bu çocukların

dördüncüsüdür. Zeus'tan daha önce doğdu, beraber devirdiler babalarını ve her ne kadar kral olsa da Zeus, her zaman denk görür kendisini ve sık sık boy ölçüşür onunla. O kapattı güçlü kollarıyla Tartaros'un kapılarını ve o inşa etti dillere destan Truva Surları'nı. Atina'nın kurulumunda tuzlu bir göl vaat etti, kendisi yerine **Athena**'nın zeytin ağacını seçen Atinalılara. Hile evlidir ancak hiç çocukları olmadı. Fakat çok sayıda ilişkisi ve bunlardan pek çok çocuğu olmuştur, bunlardan yalnızca bir kaçı sureti düzgün tanrılarıdır. Geri kalanları ya devdir ya yamyam ya da hayvan.

Hayatı boyunca rahatlığından ödün vermeyen Poseidon, bir tek **Odysseus**'a kin güttü, o da dev oğlu **Polyphemos**'u kör ettiği için. Truva'dan İthake'deki evine dönmek isterken Odysseus, hükmü altındaki deniz rüzgârlarına emreder Poseidon, dört bir yandan esmelerini.

Böylelikle karıştırır yolu Odysseus, ve seyahat eder bilinmez diyarlara, ta ki Zeus'un müdahalesiyle evine geri dönene kadar.

Rheia ile Kronos'un en büyük erkek evladı **Hades**'in payına ise kuranın Yeraltı düşer. Hades'ten çok öncesinde kurulmuş olan, bir yılda dibine varılamayan Tartaros, **Okeanos** ile **Tethis**'in kızı, yerin altından akan ölümler nehrini Styx, Hades'in simgesi olacak üç başlı köpek **Kerberos**, Gece ile **Gündüz**'ün konağı, devlerin koruduğu asılamaz bir kapısı ve güçlü kudretli surlar burada bulunur. Ölümler diyarında bulunan tüm her şeyin kralıdır Hades, boşlanmaz kuranın payına düşenden ama ses etmez yaşar gölgelerin içinde. Hades günün birinde yarar yeri, kaçırır Bereket Tanrıçası **Demeter** ile Tanrıların Tanrısı Zeus'un baharı ve hasadı simgeleyen genç kızları **Kore**'yi. Nar yedirerek büyüler ve ismini de **Persephone**'ye çevirir, Yeraltı'nın kraliçesi yapar onu. Böylelikle solar yer yüzündeki çiçekler, kıtlık başlar, annesi Demeter'in kızına duyduğu üzüntüyle. Karar verir Yücelerin Yücesi Zeus, Persephone'yı yılın üçte ikisinde Demeter'in yanında kalacaktır, kısınası Yeraltına inecektir Hades'in yanına. Böylece düzenli tekrar dünyadaki bereketler.

EVRİM KURAN

Küçük konuşma

başvurumda dizeler

Günlük yaşam diyaloglarının otomatik viteste olanlarını sevmem. İngiliz dilinde buna "small talk" deniyor. Türkçeye sözlük anlamıyla "küçük konuşma" şeklinde çevirebiliriz ama bu deyimim dilimizdeki tam karşılığı havadan sudan konuşmak. Havadan sudan konuşmalar gerçekten de küçük konuşmalardır. Derinlikleri yoktur. Boyutları yoktur. Dumdüzdür. Sıkıcıdır. Kaygandır. Naylondandır. Hoşbeş ederek biriyile yakınlaşacağınızı, zamanla muhabbetinizi derinleştirceğinizi sanırsınız. Yanılırsınız. Küçük konuşmalar, insanları birbirine bağlamaz. Aksine, aralarına kin, camdan tuğlalar örer. Karşdakini görürsünüz belki; ama yüreğin sesini duyamazsınız.

Taylan Biraderler'in 2009 yılında çektikleri ve senaryosu, başrol oyuncusu Engin Günaydın'ın elinden çıkan Vavien bu küçük konuşmaların bir büyük örneğidir. Karısı ve oğluyla dümdüz bir hayat süren Celal'in (Engin Günaydın) abisi Cemal'le (Settar Tanrıöğen) ortak olduğu elektrik dükkânında kurduğu diyalog insanın küçük konuşmaların sığ sularında nasıl boğulduğunu anlatır:

Cemal: İçine atıyon, bu hiç iyi bi' şey değil. İçine atma...

Celal: İçime atmıyom abi.

Cemal: Bak içine atıyon. Hiç iyi bi' şey değil. Atma... Dünyadaki bütün büyük hastalıkların ana sebebi bu: İçine atmak. Atma... Konuşmak mı istiyon? Konuş... Ağlamak mı istiyon? Abi ben bi' dışarı çıkayım dolaşayım, artık neyse o artık... Ne yapmak istiyosan onu yap ama içine atma...

Celal: Yok içime atmıyom...

Cemal: İçine atıyon... Atma... Oldu mu gözüm? Ben senin ağabeyimin, bazı şeyleri anlarım. Atma...

Celal: Tamam

Cemal: Gel eve gidelim, bi' rakı içelim.

Celal: Yok ben gelmiyim.

Cemal: Kıрма şimdi abini canım. Hadi.

Celal: İyi hadi...

Bu ikonik replik, küçük konuşmalarda en sığındığımız sözcüğe yaslanır: İyi... Havadan sudan sohbetlerin her daim başrolündeki bu üç harf, kanımca Türkçenin en çok değerinden eksikliğine bozulan sözcüğüdür. Halin, keyfin nasıl diyen olursa ezberden iyi deriz. Bize birini sorarlar, nasıl bir insandır diye, kısayoldan yapıştırırız cevabı: İyi çocuktur. İyi kızdır. Kimseye bir zararı yoktur. Muhabbeti yidir. Sanki iyilik bir eylemlilik hali değilmiş gibi. Derinlikless hayatların en beş payesidir iyi. Kötlük yapmaya fırsatı ya da gücü olmadığı için iyi olmaz insan. İyilik bir eylemlilik halidir. Cesaret ister. Korkaklar bilmez.

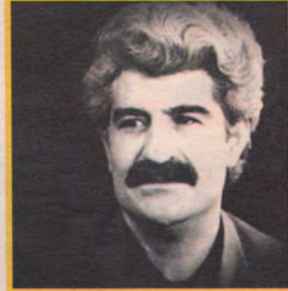
Filozof Agnes Heller "Korkaklık ahlaki bir kusur değildir" der ve ekler: "Ama, bilmeliyiz ki, hayatımızdaki en büyük kötülüklerden basit cesaret denemeleriyle kurtulabiliriz. Diktatör ve tiranlar güçlerini kötülüğe veya bayağılığa değil, açıkça korkaklığa borçludur. Ve bu, uygar toplumun gündelik hayatındaki tiranlar için de geçerlidir. Medeni cesaret, yüreklilik, tüm diğer erdemlerin yürüyüşe geçeceği yolu temizler."

İyiliğin bir eylemlilik hali olduğunu unuttuğumuzdan beri kötülük sıradanlaştı. Endonezya'da kırbaç cezası alan kadının infaz anını izleyip fotoğraflamak için ön sırada yer tutan kadınların yarattığı izdihamda, Filistin'de masum halkın üzerine bombalar yağarken Kudüs'te "Barış için harika bir gün" diyerek yapılan açlıta, insan kaçakçılığı tarafından bindirildikleri küçükük botlardan taşp Akdeniz'in sularında yüzen Suriyeli mültecilerin cansız bedenlerinde, Soma'da yaşanan maden faciası sonrası yoksul bir madenciye savrulan tekmelerde sıradanlaştı kötülük.

Küçük konuşmalar, insanları birbirine bağlamaz. Aksine, aralarına camdan tuğlalar örer.

Endonezya'da kırbaç, Filistin'de bombay, Akdeniz'de zodyakı, Soma'da tekmeyle atanın yaptığı değildir sadece kötülük. Akli ve vicdani dondurmak, susmak, sessiz kalmak, onamak, kötülüğe devam demek tir.

Bu yaz, küçük konuşmaları bırakalım mı? Elimizi vicdanımıza koyalım mı? Üç maymunu koyalım mı? Cesaretin dilini çözelim mi? İyiliğin hakkını verelim mi? Tamam. Verelim.

**bir kırmızı gül dalı
şimdi
uzakta
bir kırmızı gül dalı
iğilmiş
üzerine
yattıyor oralarda
bir eski gömütlükte
yattıyor usta
bir kırmızı gül dalı
iğilmiş üzerine
okşar yanan alnını
bir kırmızı gül dalı
nâzım
ustanın**

**gece leylâk
ve tomurcuk
kokuyor
bir basın işçisiyim
elim yüzüm üstümbaşım
gazete
geçsem de gölgesinden
tankların tomsonların
şuramda bir
çalıkuşu ötüyor
uy anam anam
haziranda ölmek zor!**

Hasan Hüseyin Korkmazgil

Dostluğumuza üç kürek darbesi

"Kaç defa yağmurda,
yabancı bir çatının
altında yatıp evi
düşünmüşümdür."

-William Faulkner

ONUR TUNCAY

Kurşun bulutlara örtülü soğuk bir kış günü, muhabir arkadaşım Umut Yiğit ile Bakırköy sahilinde haber ararken Ataköy Marina'nın yanındaki balıkçı barınağına uğradık. Oradaki küçük lokalde çay ıçın ısınmaya çalışırken birbirlerini uzun yıllardır tanıyan ve dostluklarından bir an dahi şüpheye düşmediğimiz balıkçılara sohbet etme şansı yakaladık.

Orada kâğıt oynayan, çay ıçın tost yiyen, sohbet eden, şakalaşan ya da aylak aylak televizyon seyreden bir sürü adamdan ziyade iki kişiyle daha uzun süre sohbet ettik.

Birinin adı Nazar Benliyan, diğerini ise Selahattin Soydoğan'dı. Nazar abi, İstanbullu Ermeni bir aileden geliyor. Bize babasının fotoğrafı olduğundan ancak kendisine bu mesleği öğretmediğinden bahsetti. "Eğer fotoğrafı öğreseydim belki hiç gitmemiş olurum..." dedi. Böylelikle Nazar abinin Almanya'da yaşadığını öğreniyoruz. Yirmili yaşlarında Almanya serüveni başlamış ve yaklaşık otuz yıldır orada yaşıyor. Orada uzun yıllar otomobil fabrikasında çalıştıktan sonra TIR şoförlüğüne başlamış. Artık emekli olmak istediğinden bahsediyor bize. Türkiye'ye dönmek istediğini anlatıyor. Zaten TIR şoförü olarak uluslararası yollarda çalıştığı için bulduğu her fırsatta Türkiye'ye gelip bu balıkçı barınağında zaman geçirdiğinden bahsediyor. Nazar abi, doğma büyüme Bakırköylü. Bize Bakırköy'ün eski hallerini biraz hüzünlenecek anlatıyor.

Selahattin Reis ise Nazar abiyi göre daha yaşlı. Fakat yaşına göre epey enerjik. Samsun 216'sından art arda nefes çekiyor ve bir yandan da ağlarını onarıyor. Selahattin Reis bu barınakta yaşıyor. Balıkçı depolarından

birini kendisine ev olarak tahsis etmiş. Bir yatak, bir buzdolabı, bir de televizyonu var. "Yetiyor bana burası," diyor ve ekliyor, "fazlasında gözüm yok." Yaşadığı yer yaklaşık dört metre kadar. Ufak bir elektrik sobasıyla ısıyor. Zaten gününün çoğunu barınakta arkadaşlarıyla sohbet ederek ya da teknesiyle uğraşarak geçiriyor.

Yedi-sekiz sene evvel Yunanistan'dan Carlos isimli bir adamın gelip üç sene boyunca onlarla bu barınakta yaşadığını söylüyor Selahattin Reis. Biraz garipsiyorum Carlos'u açıkçası. Hiç tanımadıkları bir insana nasıl güvenip aralarına aldıklarını soruyorum. "İnsan sarrafsılığı," diyerek cevaplıyor sorumu. "Yıllar bana insanların içini görmeyi başışladı."

Çokluk çocuk olayını soruyorum, Nazar abi bu soruyu geçiriyor. Selahattin Reis ise "Kızım var, iyidir aramız. Ara sıra görüşüyoruz işte..." diyor. Bunları söylerken ömrünü geçirdiği denize doğru bakıyor ve olan yine bir Samsun 216'ya oluyor.

Nazar abinin biraz kilo sorunu var. Kantara vurduğunuzda yüz yirmi kiloya buluyor libre. "Şoför olduğum için hep oturuyorum. Kilo alıyorum o

Kalanlar ölenlerin mezarını toprakla örttüktan sonra mezara üç kere kürekle vurur.

yüzden," diyor. Selahattin Reis gülüyor, "Hadi oradan!" diye muzip bir ifadeyle yalanlıyor Nazar abiyi. Bu sefer doğrusunu anlatıyor Nazar abi, "Çok abur cubur yiyorum. Çikolata, çips, kuru yemiş... Alkolü bırakınca yemeğeverdim kendimi, sonra çok kilo aldım," diyor.

Nazar abi, Almanya'ya göç ettiğinden bekarmış. Orada evlenmiş. Uzun süre de eşiyile evli kalmışlar ama sonra anlaşmazlıklar başlamış ve medeni bir şekilde evliliklerini sonlandırmışlar. Boşanmanın ardından Nazar abinin alkolle olan münasebeti günden güne artmaya başlamış. "Bir gün üçüncü büyük votkanın kapağını açmış ve açarken yere düşmüşüm. Sonra hastaneye götürmüşler. Tedavi falan filan işte..." diyor. Şahsen ikinci büyük votkanın kapağını açamayacak bir insan olarak kendisini tebrik ediyor. Nazar abi anlatmaya devam ediyor, "Eşim gündüz çalışıyordu ben ise gece. Aynı fabrikada çalışıyorduk ama birbirimizi hiç görmüyorduk. Almanya medeni diyorlar. Doğru da diyorlar ama her şeyin bir bedeli var. Medeniyet yalnızlığı da beraberinde getirir," diyor. Nazar abi tecrübeyle sabitlediği birikimini bile aktarmaya devam ederken biz bu gerçeklerin altında ufak ufak eziliyoruz.

Bir çay içmek için girdiğimiz lokalden gecenin kör bir vaktinde çıkıyoruz. Sohbetleri ve misafirperverlikleri için öncelikle Nazar abi ve Selahattin Reis'e, ardından da barınak müdâvimlerine teşekkür edip oradan

ayrılıyoruz. Üç beş gün sonra tekrar gelip daha uzun sohbet etmeye söz veriyorum. Hem Selahattin Reis bize beyaz şarap ısmarlayacak. Bir de tavada karides yapacak. O da bunlar için bize söz veriyor.

İnsan baya nankör bir yaratıkmiş. Kendimden öğrendim bunu, kimseyi suçlamıyorum. Çünkü haftaya bir şişe beyaz şarap alıp Selahattin Reis'in fakirhanesine gitmeyi planlamıştım o barınaktan çıkarken fakat yapmadım. Çuvalla boş vaktim olmasına rağmen gözleri her an dostlukla parlayan o insanları yanına gitmedim. Nazar abi ve Selahattin Reis'le tanıştığımızda tarih 31 Ocak 2016'ydı. Gerçi tekrar gittim oraya ama artık bazı şeyler için çok geçti.

Çantama bir şişe beyaz şarap sokup o balıkcı barınağına tekrar gittiğimde takvim 20 Mayıs 2018'i gösteriyordu. Neredeyse iki buçuk yıl sonra aynı lokale gidip oturdum. Bir çay söyledim kendime, lokal sakinleri eskisi gibi hoş sohbet. Çantamda şarabım, gözlerim Nazar abiyle Selahattin Reis'i arıyor. Bir çay bitiyor, ikincisi geliyor sonra bir diğeri... Arkadaşlarımı bir türlü göremiyorum. Kalkıp masadan çay ocağına gidiyorum. Tanıştığımız gün Nazar abi ve Selahattin Reis'le bir fotoğraf çekti miştik. Kahveciye fotoğrafı gösterip bu adamların nerede olduğunu soruyorum. Kaşları çatlıyor kahvecinin. "Sen hayırdır brader?" gibisinden bir şeyler diyor bana. Durumu anlatıyorum. Kahveci iç çekiyor.

"Nazar gelmeye bayı oldu Almanya'dan. Haber alamıyoruz epeydir. Selahattin de gelmez artık," diyor. Sebebini soruyorum.

"Selahattin öldü" diyor. "Bir ay ya oldu ya olmadı..."

Lokalin garsonu geliyor bu arada. "Üç tane kürek vurdum Selahattin Reis'e," diyor. Kürek vurmanın ne olduğunu anlayamıyorum. Garson izah ediyor, "Bizim aramızda bir şey bu. Kalkanlar ölenlerin mezarını toprakla örttükten sonra mezara üç kere kürekle vurur. 'Buradayım, geldim' der yani. Aşağıda yatan da bunu duyar. Rahat uyar yani. Eğer arkadaşınsa sen de git mezarına üç kürek de sen vur," diyor.

Çıkıyorum lokalden. Selahattin'in kaldığı depoya gidiyorum. Bom boş duruyor. Şarabı hafifçe üç kez yere vuruyorum ve şeyeyi depoya bırakıp barınaktan çıkıyorum. Şeref Selahattin Reis! Bu gece tüm kadehleri yitirdiğim dostluklara kaldrıyorum.

Tamam da gerçekte hangi takımlısın?

"Takım tutmak akıl-mantıkla ilişkisi zayıf bir bağılıktır" diye söze başlar Tanıl Bora, nasıl Gençlerli olduğunu anlattığı o meşhur yazısında. Ardından Galatasaraylıyken kendi deyimiyle *zayıfla hemdert olmak için her şartın mevcut olduğu bir maçta* "Gençler-Gençler" tezahüratına nasıl kapıldığını bahseder. Gençlerbirliği taraftarı olan herkesin bu güzel takıma kapılmasının kendince bir hikâyesi, temel bir motivasyonu vardır elbet; ama zannediyorum en çok da "zayıfla hemdert olabilmek" iğvedüsüdür bizi Gençlerbirliği taraftarı yapan. '

Türk Dil Kurumu oligarşi terimini "Siyasal gücün birkaç kişilik bir grubun elinde toplandığı yönetim sistemi" olarak tanımlıyor. Gençlerbirliği tribünleri için oligarşi, temel anlamından pek de uzaklaşmayarak, "3 büyük" olarak bilinen malum İstanbul takımlarını işaret eder. Oligarşi dışı bir takım tutan hemen herkes "hangi takımlısın?" sorusuna karşısındakini tatmin edecek cevabı veremez ve o klişe soruyla karşılaşır: "Tamam da gerçekte hangi takımlısın?" Soruyu sürekli duymuş olmanın vermiş olduğu bıkınlıkla ama bir yandan da karşı tarafı incitmek için yapılan hafif bir sahte tebessümle tekrar ederiz gerçekte takımlarımız: "Gençlerbirliği, Ankaragücü, Göztepe, Adana Demir, Akhisar, Diyarbakır..."

İlkokula Kırşehir'de başlayıp ortaokul ve liseyi Nevşehir'de okudum. Ortaokuldan liseye geçtiğim seneye kadar bana hiç de yakın olmayan, hiç gitmediğim ve yakın gelecekte de gitmeyeceğim bir şehrin takımları, Galatasaray'ı destekliyordum. O sıralar bir türlü oligarşi içine sızamayan ama kendince büyük başarılar elde eden

yakın bir memleket takımının ismini duymaya başlamıştım. Ersun Yanal'ın yönettiği, El Saka'lı, Filip Daems'li, Youla'lı, Ahmed Hassan'lı Gençlerbirliği. 2002-2003 sezonunda ligi 3'ncü bitiren bir sene sonra UEFA'da çeyrek finalin kapısından dönen bu takıma dikkat kesildim. Zaten Ankara'ya aşinaydım. Yazları çoğunlukla akrabaların yanına gidiyordum. Gördüğüm ilk büyükhirdi Ankara. Türkiye'nin en büyük şehri değildi; kişi ayazdı, denizi yoktu ama aynı bitki örtüsünü paylaştığımız toprakların ortasında koca bir şehirdi, başkentti Ankara. Seviyordum. Sonra Ankaragücü'ü hala oğlunun evinde fazladan duran Gençlerbirliği atkısını alınca, artık "resmen" Gençlerli olmuştum. Benim pek de gösterişli olmayan taraftarlık hikâyemin özeti de böyle işte.

Bir türlü dolmayan Gençlerbirliği tribünlerindeki abilerle, maç öncesi Kızılay'da kaçamak bakışlarla selam vermeye çalıştığımız kırmızı kara atkılı dostlarla, Behzat Ç.'yle, Tanıl Bora'yla, İlhan Cavcav'la, hep hemderttik; öyle de olacağız. 30 yıl aradan sonra Gençlerbirliği ilk kez Süper Lig'e veda ediyor. Ankara'dan bir renk eksiliyor şimdilik. Kara şehrin kırmızısına bir sürü veda ediyoruz. Gençler Süper Lig'e tekrar dönecek, bundan eminiz. Stada zorunda olmadıkça pek uğramayan ama hemdert olmayı iyi bilen taraftarı, bu güzel takımın her zaman yanında olacak, "gerçekte" her Gençlerbirliği tutmaya devam edecek.

NEVZAT CAN ÜNSAL

Kayıp bir pedal sesi

Çocukluğunuzun sokaklarına dönün şimdi... Sekiz ,dokuz yaşlarındayken hayalinizdeki karne hediyesinin ne olduğunu hatırlayın, gözünüzü diktığınız ilk büyük oyuncak hede finizi düşünün: Bisiklet! Kimimizin kırmızı, kimimizin masmavi bisikleti olmuş ve o bisikletler mutluluktan gözlerimizin içini parlatmıştır. En az bir yaz boyu tepesinden inmemiş deli gibi pedal çevirmişizdir. Sonra ne oldu o bisikletler hatırlıyor musunuz? Hangi evin bodrum katında çürümeye bıraktık kim bilir. Peki ya şimdiki çocuklardan kaçının hayali bisiklet, kaç çocuğu sokaklarda bisiklet tepesinde yarışırken görebiliyoruz? Göremiyoruz, çünkü artık hem sokaklarında bisiklet sürebileceğimiz mahalle sayısı azaldı hem de sokağa çıkıp oyun oynamayı tercih eden çocuklar. Atari, bilgisayar, internet ve tabletler derken son yirmi yılda yaşamımız gerçeklikten uzaklaştı ve hayata temas etmekten kaçınır olduk her birimiz. Teknolojinin bizi tembellleştiriyor olması bizi bu sanal ve sahte dünyaya hapsetti. Tüm bu değişimlere rağmen yolum Küçükpazar'a düştüğünde ve orada Ahmet Altıok'la tanıştımda değişmeyen bir şeylerin olduğunu görüyorum. Küçükpazar, son otuz yılı sanki hiç yaşamamış bir mahalle. Adem abide zamanı bu mahallede ve kendi dükkânında durdurmuş bir bisiklet tamircisi. Adem abiyle hem Küçükpazar'ı hem tamircilik hayatını hem de değişen insan yaşamını konuşmaya başlıyoruz.

Ne zamandır Küçükpazar'dasın Adem abi?
1980'den beri Küçükpazar'dayım. İlk yıllarda bisiklet parçaları üretim satışı yapıyordum. Piyasaya Çin malı girmeye başladıktan sonra bizim ürettiğimiz malın bir kıymeti kalmamaya başladı. Çin, bizim ürettiğimiz malı öldürdü. Para kazanmaya ve iş yapmaya devam edebilmek için de kendime yeni bir yol bulmam gerekiyordu. O yol da bisiklet tamir etmek oldu. Bisiklet tamirciliğine bu şekilde başladım. Yıllar sonra bu işin de öleceğini bilemezdim tabii.

Ne oldu da bu iş öldü?

Hem çocukların hem de biz yetişkinlerin düştüğü bir bataklık var, teknoloji. Ben bu işe başladıkdan yaklaşık on sene sonra atar dalgası çıktı. Onun etkileri azalmaya başlarken bilgisayar ve internet kafeler çıktı. O da yetmedi bu sefer herkes evine bilgisayar aldı, çocuklar evden çıkmaz oldu. Eskiden saat beşle on arasında mahalle için cıvı cıvı olurdu. Pedal sesleri, çocuk gülmeleri, bütün çocuklar bisiklete binerdi şimdi ne çocuk görebiliyorsun ne bisiklet. Şimdilerde çocuklar evde bilgisayarı karşısında ya da ellerindeki telefonda sürüyorlar bisikleti.

Yıllardır buradayımşın Adem abi, neden Küçükpazar'ı tercih ettin?

İstanbul, surun içinden ibarettir. Eski İstanbul'a gelen herkesin yolu mutlaka Küçükpazar'a düşmüştür. Şehrin gerçekliği burası. Küçükpazar, Beyazıt, Eminönü, Aksaray varken geri kalan hiçbir yer İstanbul değil. Çocukluğumuzdan beri buradayız. Buranın en güzel yıllarına da gördüm, günden güne kötüye gitmesine de tanık oldum. Eskiden çokgüzel bir mahalleydi burası, sonradan Küçükpazar'a bekar hayatı hâkim olmaya başladı. Ucuz oteller, ucuz evler, yoğun mülteci göçü derken mahallenin tüm yapısı değişmeye başladı. Mahallenin yerleşik hayattaki düzeni ve kültürü yok oldu.

Bu durumun sizin işlerinizi, mahallenin esnafına etkisi nasıl oldu peki?

Kötü bir etkilenecekti tabii ama bir şekilde herkes ayakta durmaya çalışıyor. Yıllardır burada olduğum için eski esnaf ve mahallenin eski ev sahipleri tanyoları beni. O yüzden artık burada olmasalar da yine işleri düştüğünde bisikletleri alıp bana getiriyorlar. Beylikdüzü'nden gelen müşterim bile var. Onun dışında da para kazanabilmek için yelpazemizi genişletmeye çalışıyoruz. Son beş yıldır el arabası da üretip satmaya başladım. Seyyar mısırcı, simitçi, kestane... Ne gelirse işler aklınıza, onların arabalarını satıyorum bir yandan da.

Bir gün o iş de biterse, kaygılarınız var mı?

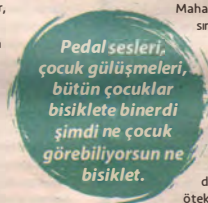
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Kaygılarım olmasın diye gayret ediyorum. Düşünmek, çalışmak ve kazanmak gerekiyor. Bir iş olmadı mı yerine yenisini bulmak lazım. Bugüne kadar bir şekilde geldik. Baktık bundan sonra olmuyor memlekete, Giresun'a döneceğiz kızım.

Mahalle yapısının son değişimden sonra mahalleye yoksulluğunda hâkim olduğunu söyleyebiliriz. Buradaki insanların ve çocukların bisikletinin olmamasını buna da bağlayabilir miyiz?

Mahallenin girişinde sıra sıra dizilmiş bisikletler görmüşsünüzdür. Yaklaşık bir ay sonra daha da fazla olacak. Onların hepsi çalındır. Sahil hattında bisikleti olan insanlara, çocuklara yavaşlar, bir tur atayım derler ya da biri yaklaşır bana bir su alır mısın diye bisiklet sahibini oyalar öteki de bisikleti çalar gelir. Sonra da burada satarlar. 3000 liraya bile bisiklet bulabilirsin burada. Mahallenin bisikleti var anlayacağınız.

Adem abiyle sohbetimizin üzerine mahalleden çıkmadan önce girişteki bisikletlere doğru gidiyorum. Bir iki tanesinin fiyatını soruyorum. 500 liraya da var, 1500 liraya da bisiklet var. Fiyat sorduğum adam, kararsız kaldığını düşündüğünden Adem abiye doğrularcasına bir iki hafta sonra gelin yeni ve yazlık modellerimiz gelecek, diyor. Kim bilir yeni modeller kimlerin elinden kayıp giderek gelecek. Bunun da bir döngüsü olduğunu düşünerek ayrılıyorum mahalleden.

Seçim yapmaktan sıkılanlar klübü

SEVED ORMAN

Aha da dayandı kapağı bir seçim daha...

Hayatımız seçimlerimizin toplama olduğuna göre, layığımızı bulmak için bir kez daha sandığa gideceğiz.

Seçim yapmamak da bir seçimdir, ona da saygımız yok değil ama az. Oy vererek değil, seçim akşamı oy sayarak televizyon başına kurulanlara ayrı bir gıcığı var, onlar iktidara yakın, bana uzak olsun!

Uzak olsun dediğim niceleri de benden fersah fersah öteye yine bir seçimle gitmedi mi? Bazen en iyi seçim vazgeçmektir diyip üzerine pulu yapıştırmayı postaya verdiklerim alınmasın ama gerçek bu!

Vazgeçip, vazgeçtiğinden pişman olduğum da olmadı değil gerçi ne yalan söyleyeyim ama tüm seçimlerine rağmen yola devam etmeyi bilmeli insan. Yine seçim yine vazgeçeriz önemli değil yeter ki ileri olsun yönümüz, pusulamız. . Bu hayat benim olduğu sürece bu yollar da benim olmaya devam edecek. Her yeni yol yeni bir başlangıç, yeni bir seçim bazen de yeni bir vazgeçiş olabilir. Çünkü geriye baktığı sürece ileriye yürümüyor insan. Haliyle görmediği yöne yürüyemiyor da. Halbuki hepimizin önüne bakmaya ve daha ileriye yürümeye ihtiyacı var. Ve hayat her önüne bakana bir şekilde mucizelerini sunmak konusunda pek bir cömert, merak etmeyen ben şahidim.

Bu arada hayatımızın nasıl şekilleneceğini sadece seçimlerimiz de belirlemedi. Seçim yaptın diye her şey bitmedi. Hayatta seçtiğin her yolun karşısına getirdikleri var. O yolda karşılaştığın olaylara gösterdiğin refleksler de hayatın geri kalanını şekillendiriyor. Seçim yapana kadar

süreci biz yönetiyoruz sanki, sonrasında ise seçimlerimiz bizi yönetiyor.

Kalbi kas yapmış nice tanıdıklarım var mesela. Yaşamlarının içinde çoğunu kendileri yarattığı, bitmek bilmeyen kaotik olaylar zincirine bağlı refleksleri öyle gelişmiş ki, ipin üzerindeki cambaz halt etmiş onların yanında. İşte bazen de ipin üzerindeki cambaz olmayı seçiyor bazıları.

Her zaman mı böyleydi yoksa tespit ettiğim kadarıyla son on yılda mı elimizde olmayan sebeplerden dolayı daha sık seçim yapmak zorunda bırakıldık, bilemiyorum. Ama şunun farkındayım ki her şeyin hızla değiştiği ve bizim bir türlü hiçbir şeyi yetiştiremediğimiz bu süreçte, yeni seçmek istediğimizden emin dahi olmadan karar vermek zorunda bırakılıyor. Ee haliyle yaptığımız seçimlerde seçici de olamıyoruz maalesef.

Kim bilir pervasızca içine ettiğimiz evren böyle cezalandırıyor durur belki bizi.

Eğer gerçekten evrenin oyunusu bu, tebrikler! Çünkü bir şekilde bunun ceza olduğuna her yol ayrımında daha fazla inanmaya başladım ben. Yok ben seçim yapmak istemiyorum deyip kaçılmıyor, daha önce yaptığımız seçimler tarafından bağlanıp, hatta mihlanıp kalıyoruz.

Ez cümle, ben önüme sunulan iki sıkıtan birini seçmekten çok yoruldum. Siz de yorulmadınız mı başka tercihinizin olmadığınızı düşünmekten?

İşte o yüzden her şeyden önce tek bir isteğim var, mahkûm olmayı seçmiyorum alalım.

O zaman göreceğiz kendimize sunabilecek daha çok seçeneğimizi, daha çok hakkımız ve daha çok güzelliğimizin olduğunu. Açtığımız bütün yollar bizim.

Gösterilen tek bir yoldan yürümek en basiti ve sonunda hep en kötüsü olur. O yola tek bir alternatif sunulduğuna görmek de içimizi rahatlatmasın lütfen. Hiç şüpheniz olmasın ki bir yolunuz daha var, bir tane daha da olabilir...

"Başkasının çizdiği çizgiden gitmek özgürlüğüme dokunuyor" demiş, Halıkarnas Balıkcısı... Çizgili kâğıda yazı yazmayı reddederken bile. Hangi ara bu kısıtlı seçimlere mahkûm olduk biz?

Kaybetmekten korktuğu hiç bir şeyi kazanamıyor insan. Demokrasiyi yitirmekten sadece bu sebeple bile korkmamalıyız!

Göreceğiz kendimize sunabilecek daha çok seçeneğimizi, daha çok hakkımız ve daha çok güzelliğimizin olduğunu.

Benim inandığım en önemli seçimim demokrat ve adil olmak. Ki bence demokrat olmak bir refleks; duruma, kişiye, şartlara, menfaatlere göre değişmeden, ölçüp tartmadan, kendi çıkarını göz önünde bulundurmadan adaletli, eşitlikçi, özgürlükçü, vicdanlı olanlar buyursun hayatımıza. Geri kalanını buyur edemeyeceğim hiçbir yere. Çünkü insani duygularını yaşatabilen insanın refleksidir demokrat olmak.

Sözün özü demokrat okurlar...

Seçtiğimiz yolda mutlu olma umuduyla... Yürüdüğümüz yolun güzelliklerle dolu olması umuduyla... O yollarda beraber ve birlik içinde olmanın umuduyla... Demokrasiyi daha da yeşertmek umuduyla...

Biraz da siz düşünün

DERYA AYDOĞAN

Fransız heykeltıraş Rodin ve heykeltıraş sevgilisi Camille'in tüm eserleri 1919'dan itibaren Rodin'in müzeye dönüştürülen

evinde, Paris'te sergileniyor. Rodin'in "Düşünen Adam" heykeli ile Paris'te yaşadığı evde buluştuk. Düşünen Adam'a Camille'i, Rodin'i ve tüm merak ettiklerimi sordum.

Kendini bir 'ucube' olarak görüyor musun?
Tam olarak ne demek istiyorsun?
Anlayamadım.

Buraya neden geldiğini biliyorsun. Ne düşünüyorsun?
Her şey. Geceyi ve gündüzü, sonbaharı ve kışı. Sevdığım kadınları... Ve adını bile hatırlamadıklarımı... Ama en çok sokakları düşünüyorum. Şarabın lezzetini ve bir yandan da karnını doyuramayınları... Hiçbir şey düşünmüyorum diyelim...

Neden?
Senin gibileri de düşünüyorum bazen. Neden merak edersiniz her şeyi...

Rodin ile aranız nasıldı? Sever miydin onu?
Sevmenin bir anlamı olduğuna düşünüyorsunuz... Aramız iyildi diyelim.

Biraz kendini anlatır mısın?
Rodin beni 1880 yılında Paris'te alçıdan yaptı. 1904'te ise bronzdan tekrar yaptım. Bana özellikle felsefi bir isim koydu. Herkes merak etti ne düşündüğümü ve böylelikle ünlü oldum. Çok akıllı adamdı Rodin. Biraz kurnazdı da... Birileri birleşip beni 'ilah' kabul ettiler. Kendimle ilgili konuşmaktan hoşlanan biri değilim o yüzden sen merak ettiğin ne varsa sor.

Aşkta bahsetsene, neler düşünüyorsun bu konuyla ilgili?
Aşk deyince aklıma Camille gelir. Rodin, güzel bir kadın görünce hep çocuk gibi davranırdı. Kocaman adam çocuk gibi davranırdı... Ait olmanın aşka bir ilgisi olmadığını söylerdi hep. 'İnsan kendine ait olmalı sadece' diye tekrarlardı çalışırken... Kadınlar Rodin gibi bir adamda ne bulabilir? Hiç anlayamadım bunu... Rodin'in bazı ilişkileri uzun sürdü. Mesela Rose, uzun yıllar sevgiliydi ama ona hiç aşık olmadı. Ben de onlar sevgiliyken oldum. Hayatları benden sonra çok değişti. Sonra bir gün Camille geldi atölyeye. Rodin'in hem yeni modeli hem de sevgilisi oldu. Çok acayipti. Rodin'in

birlikte heykeller yaptı. Yaşadığı dönemde ait olmayan kadınlardandı. Sonra zamanla anlayamadığımız paranoyalar yaşamaya başladı. Camille paranoyalar yaşadıkça Rodin keyif almaya başladı. Rodin'in birini kışkırttığını ilk kez Camille'e baktığında hissettim. Camille'in güzelliğine, zekasına, yaratıcılığına, her şeyine sahip olmak istiyordu. Aklını kaçırması sanki Rodin'in hoşuna gidiyordu... Camille de bunları bile bile her defasında Rodin'e geri geldi... Bence aşk denilen şey olsa olsa bu olabilir.

Duyduğum bu hikâyeyi. Rodin'i hırslılıkla da suçlamış...
Evet, sürekli aynı şeyleri söylüyordu. Ben o sıralar olanlarla çok yakından ilgilenemedim. Camille yaptığı heykelleri parçalamaya başlamıştı. Rodin'e yaşadığı ilişki yüzünden ailesi onu akıl hastanesine yatırmak istedi. Parçaladığı heykelleri de delil olarak gösterdiler. 1913 yılında akıl hastanesine yatırıldı.

Ne oldu sonra?
Camille akıl hastanesine yatırıldıktan 4 yıl sonra Rodin, ilk aşkı Rose Beuret ile evlendi. Rose, benim annem gibidir. 53 yıl sonra tekrar bir araya gelmelerine çok sevinmiştim ama bu evlilik sadece 15 gün sürdü. 14 Şubat'ta Rose vefat etti. Aynı yıl 17 Kasım'da da Rodin öldü.

Ona veda etmek zor oldu mu?
Ölümlle ilk kez Rose'un aramızdan ayrılması ile yakın oldum. O günü çok iyi hatırlıyorum ama nedense hiç üzülmemiştim. Rodin öldüğünde de üzülmedim...

Camille daha sonra seni ziyarete geldi mi?
Hayır gelmedi. Zaten gelemezdi de. Hayatının son 30 senesini akıl hastanesinde geçirdi ve 1943'te orada öldü. Doğruyu söylemem gerekirse, Camille öldüğü

çin sevdim. Daha fazla o dört duvarda kalmaması iyi oldu. 30 yıl yeterince uzun zaten. Rodin'in ve Camille'in yarattığı her şey burada benimle birlikte.

İnsanlar dünyanın her yerinden seni görmek için bu müzeye geliyor. Ne hissediyorsun?
İlgi hoşuma gidiyor ama bu durum aslında çok komik. Zaten her yer de bana benzenler varmış. Beni görünce niye çok şaşırıyorlar anlayamıyorum. Mesela sen daha önce beni görmüş müydün?

Evet, gördüm. Türkiye'de, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nin bahçesinde. Orda olman bile çok konuşuldu çünkü genelde üniversitelerde ya da sanatla ilgili önemli yerlerde boy gösteriyorsun.
İlginçmiş gerçekten. Belki de beni Camille'in yaptığına inanmıştı sizin ülkede insanlar... Beni akıl hastanesine koyan, Camille'e yakın olmam için koymuştur belki.

Hiç böyle düşünmemiştim. Gerçek olabilir mi böyle bir şey?
Bilmem, biraz da sen düşün...

Bu söyleşi Rodin'in biyografisinden derlenen bilgilerle hazırlanmıştır.

ORHAN AYDIN

Âsaf Çiğiltepe'ye mektup

Değerli Âsaf Çiğiltepe,
Kıymetli büyüğüm. Size bu mektubu 2018 yılının Mayıs ayının ikinci haftasında yazıyorum.
Sizlerin İstanbul'dan gelip Ankara'da AST adıyla bir topluluk oluşturmanızın üstünden tam 55 yıl geçti.
Ülkem gericiliğin ve ırkçılığın kuşatmasında esir edilirken, halklar boğazlaşmaya, hiç edilmeye, ötekileştirmeye sürüklenirken, yobazlık savaşçı çığırkanlığı yaparken, sanat alanlarımız ve tek tek sanatçılarımız düşman ilan edilirken, bize bıraktığınız AST için sizi yeniden ve inatla alkışlayarak selamlamak istiyorum.
Çok değil beş yıl önce, "Bitti bu iş, buraya kadarmış, seyirci yok, salon kirası bile verilemiyor, binlerce lira borç var, olacağına bak perde kapanıyor, yazık oldu yazık, koca bir tarih yok oluyor" sözleri ortalarda doluşmaya başlamışken; 'Hüzün' adlı yazımda şöyle yazmıştım: "Sindiremiyorum. Öfkem paramparça!
Bu ülkenin alnı ak namuslu yurttaşları, o salonda sevince, hüzne, öfkeye yatmış binlerce seyirci, ey onurlu çoğunluk, neredesiniz?
AST deyince saygıyla ayağa kalkınlar, yan yana gelip saf oluntar ve de sahneden birer yıldız gibi yaşama kayan a dostlar, neredesiniz?
Neredesiniz AST'nin kapısında; Âsaf Çiğiltepe, Gorki, Brecht, Ibsen, Gogol, Nâzım Hikmet, Aziz Nesin, Kerim Korcan, Güner Sümer, Oktay Arayıcı, Oktay Rifat, Uğur Mumcu gibi onlarca yaratıcıyla birlikte, yaşama dair selam duran insanlık? Emekçiler, gençler, yurtseverler, gerçeğin iz sürücüleri neredesiniz?
Alkışlarınızın hapsedilmesine, üstüne dozerler sürülmesine, ezilip yok edilmesine, şarkılarınıza kelepçe vurulmasına, umutlarınıza küll atılmasına nasıl seyirci kalırsınız?

Bu imdat çağırısı, seslendiği alandan yanıt bulamamıştı.
Eski AST emekçilerinden birkaçının katkısı dışında, Çankaya Belediyesi kira giderlerini üstlenmiş, biraz olsun tiyatronun nefes alması sağlanmıştı.
Ancak olacak gibi değildi!
Sahne üstü can yitirmiş, estetik ve politik düzey düşmüş, vergi ve sigorta borçları dağ gibi büyümüş daha da önemli seyirci AST'a karşı ilgisini yitirmişti.
Tiyatronun yönetimini zorunlu olarak devralmış genç arkadaşlar hayatın her alanına yöneliyor, bir geleneği yaşatmak için didinip duruyorlardı.
Her Ankara yolculuğunda yanlarına uğrayıp dertlerini dinliyor, umarsız geri dönüyordum.
Onurlu ve erdemli bir tiyatro tarihinin, dahası ülkemiz için öne taşıması seyirci kalmak can acıtıcıydı.
Ancak rüya gerçek oldu ve AST emekçileri tiyatroyu küllerinden yeniden yarattılar. Görüyor olsanız, gözleriniz ışıldar. Daha dış kapıdan girer girmez yenilik adeta haykırıyor. Yıllardır binanın bulunduğu apartmanın kömür deposu olarak bildiğimiz izbelik yıkılmış ve yerine bir dinlenmelik yapılmış, hem de yurtdışı turnelerinde konuk olduğumuz tiyatroların dinlenmeliklerini aratmayacak kadar başarılı, duvarlardan düne ve bugüne saygı taşıyor üstünöze.
Salon pırıl pırıl bir kızzılık, operanın deri koltukları incin gibi dizilmiş, teknik malzeme alabilecek en üst sınırdan, onlarca spot adeta yüzünüze gülümsüyor.
En önemli işe oyunların hepsi dolu ve o alkışlı günlerdeki şenlik yine sokağa taşıyor. AST'ın o erdemli kimliğine kavuşması

için, gecesini gündüzüne katan tüm AST emekçilerini sizin adınıza selamlamak istiyorum.
AKP'nin okul salonlarını bile yüzümüze kapadığı, tüm sanat alanlarını iç etmeye çalıştığı sanatı-sanatçıyı düşman ilan ettiği bir süreçte bu hiç de azımsanmayacak bir durumdur.
Bülent Akkurt, Güner Sümer, Ayberk Çölok, Tuncer Necmioğlu, Tunca Yönder, Şevket Altuğ, Gündüz Kılıç, Işık Toprak, Togan Tigin, Yurdan Köklü ve Aysan Sümercan ile yola çıkışın olan 1963 tarihinden bugüne onlarca usta yaratıcıya ev sahipliği ve okul görevi yapan AST, bugün tam 55 yaşında. Fotoğraflarınız, anılarınız, yarattığınız oyunların replikleri salonun bedenine işlenmiş, ışıldayarak yazıyor. Sevgili ağabeyim, iyi ki ışık saçan belleğinizin izini sürerek yaşayan bir kuşak inatla yaşama, üretme ve tiyatroyu toplumsal mücadelenin içine katma mücadelesi veriyor. İyi ki tiyatromuz sizin gibi devrimci bir değere tanıklık etti. İyi ki ürettiklerinizle insanlığın mutlu geleceğini selamladınız ve bizlere faşizmin pis oyunlarına karşı diz çökmeme, boyun eğmemeyi öğrettiniz. Dostlarımız Ankara'da sizleri selamlarken, bizler İstanbul'ın ücra köşelerindeki salonlarda seslerimizi çoğaltıp sesinize katmaya çalışıyoruz. Biliyoruz, perdelerimiz insanlık yaşadıkça açık kalacak ve elbet bir gün bu zulüm, bu kahr bitecek ve erdemli onurlu insanlık mutlak kazanacak. Saygıyla arz ederim değerli usta.

Dünyanın en çılgın şehri: Mexico City

Dünya çok fazla iyi insanın olduğu bir yer. Sadece, bunları görebilmemiz için ufak bir adım atmamız gerekiyor. Yola çıkın!

Merhaba biz Tuğçe ve Fatih. 22 aydır motosikletlerimizle yollardayız. Bizim için bir ülke, insanları, kültürü ve coğrafyasıyla güzeldir her zaman. Bu yüzden de gideceğimiz ülkeyi

seçerken kısıtlı zamanda farklı doğa koşullarını deneyimleyebileceğimiz, kendi müziklerini, danslarını ve yemeklerini tadabileceğimiz ülkelere öncelik veriyoruz böyle ülkelerde daha uzun zaman geçiririz. Biz motorlarımızı kara sınırlarından ülkeden ülkeye sürdüğümüz için pek ülke seçme şansımız olmuyor. Fakat sınırdan içeri adım attıktan sonra halkla olan iletişimimizden hissettiklerimize göre o bölgede ne kadar zaman geçireceğimize karar veriyoruz.

Fedakârlık şart

Ülkeye girmeden önce ortalama konaklama, yeme-içme ve yakıt/ulaşım fiyatlarını araştırıp, hesap yapıyoruz. Ülke ne kadar pahalı da olsa, ekonomik bir şekilde gezmenin yöntemleri bulunuyor. Bunu kışın Alaska'ya çıkmış ve aralık ayında karda kamp yapmış, Kuzey Amerika'da 6 ay geçirip 0 konaklama parası harcamış 2 kişi olarak söylüyoruz. İstedikleriniz için fedakârlık şart.

Bütçeli gezmek konfordan ödün vermek demektir. Biz motosikletle gezdiğimizden yanimızda çadırımız var. Tabii herkese de çadır taşıyın diyemiyoruz. Hosteller hem uygun fiyatlı konaklama hem de diğer gezginlerle tanışma imkânı sağlıyor. Yemek için ise turistik restoranlar yerine yerel halkı takip ediyoruz.

Şehirlerarası ulaşımında gece otobüslerini tercih etmek hem zaman kazandıracak hem de konaklama masrafını düşürecektir. Bunun dışında gittiğiniz şehirde motosiklet kiralamak da hesaplı bir ulaşım seçeneği olabilir.

Ve Meksika...

Meksika, kültürü ve doğal güzellikleri ile çok zengin bir ülke. Aynı zamanda komşusu ABD'nin de etkisinde kaldığı için her şeyi bir arada bulmak mümkün. Eğer ABD vizeniz varsa Meksika için vize almanız gerek yok, yoksa online başvuruda bulunup alabiliyorsunuz. Dünyanın en çılgın şehirlerinden birisi olan Mexico City'de toplu

ulaşım sayesinde sırt çantasıyla gezmek mümkün.

Mexico City'den güneye giderken yolunuz üstünde birbirinden renkli şehirlerle karşılaşacaksınız. San Cristobal de las Casas ve Oaxaca bunlardan ikisi ve kolonyal mimarinin izlerini taşıyorlar. Rengarenk sokakları ve meydanları, birbirinden güzel tasarlanmış hostelleri sayesinde çok keyifli vakit geçireceğinizden şüphemiz yok. Avrupai kafelerden, yerel halkın alışveriş yaptığı "mercado"lara kadar her bütçeye göre yeme-içme alternatifleri mevcut.

Sahilleriyle ünlü olan Cancun yarımadasına vardığınızda, burada sizi bembeyaz kumsallar, tropik meyveler ve turkuaz okyanus karşılayacak. Bu güzelliklerin keyfini çıkartırken, yine bu bölgede yoğunlaşmış olan Aztek ve Maya kalıntıları ve tapınakların ziyaret edebilirsiniz. Bütçe olarak Cancun biraz zorlasa da azimli gezginler için hâlâ hesaplı imkânlar mevcut.

Ve Meksika yemekleri... 2-3 kilo alıp eve öyle döneceğinizden hiç şüpheniz olmasın. Çeşit çeşit takolar, yine çeşit çeşit soslar ile servis ediliyor. Takoların yanında nacho, Meksika fasulyesi, fajitalar ve diğer Meksika yemeklerini de eminzen daha ilk öğünde tadacaksınız. Doğal meyve suları harika ve takoların yanında çok iyi gidiyor.

Meksika'nın bir diğer güzelliği ise Cenoteleri

(yer altı su havuzları). Sıcak havada cenotelerin serin sularına girmek hem ferahlatıcı hem de mistik ortamları sayesinde huzurlu bir ortam sağlıyor. Bazılarında ise dalış yapmak bile mümkün. Bu doğal güzellikleri ziyaret etmek ise hiç pahalı değil. Pişman olmayacaksınız.

Yola çıkanken yanimızda olmazsa olmazlarımız: Islak Mendil, çakı, çabuk, kuruyan giysiler, ilk yardım seti, yağmurluk, pasaport gibi değerli evrakları taşımak için su geçirmez poşet/çanta. Bugüne kadar hiç valizle gezmedik. Sırt çantası hep daha pratik hatta koşullara göre hayat kurtarıcı oldu. Özellikle de kısa sürede farklı yerler görmek için yola çıkıyorsanız konforlu bir sırt çantasını mutlaka öneririz.

Aman dikkat!

-Değerli evrak ve eşyalarınızı zor ulaşılabilir yerlerde taşıyın.

-Gittığınız yerlerde zengin görünmeyin. -Gittikten önce mutlaka gezeceğiniz bölgeyi araştırın. Gece her sokağa girmeyin. -İhtiyacınızdan fazlasını teklif edenlere şüphelenin yaklaşın.

Ama esas önerimiz önyargıları bir kenara bırakmak olacak. Ne kadar farklı görünsek de gezerken anlıyoruz ki hepimiz aynıyız. Aynı dili konuşmamak bile beden dili ve güler yüzle aşılamayacak hiçbir engel yok. Aslında dünya çok fazla iyi insanın olduğu bir yer. Sadece, bunları görebilmemiz için ufak bir adım atmamız gerekiyor. Yola çıkın!

“Çelişki’yi okudum ve bitirdim bu sabah. İçimde Cemal Süreya’nın kuşları. Havalı, esrik, fırlama ve canımı yakan bir dille yazmış Barış. “Kafamdan atamadığım soruları yüzüme vurmaya ne kadar da” meraklıymışsın be kardeşim... Çelişki’yi okuyup bitirdim bu sabah, içimde bitmeyen bir şeylerin olduğunu bilerek.”

ERCAN KESAL

“Barış İnce’nin Çelişki romanı samimiyetiyle sevinç veren bir anlatı diline sahip. Yani öykünme, esinlenme & böbürlenme modasına uygun değil.”

BUKET UZUNER

“Barış İnce’nin Çelişki’sinde kayıp zamanı buldum. Yaşamda yitirdiğini yazıda bulmak. Yazının gücüne, büyümesine ve şaşırtıcılığına bir kez daha inandım. Sağol Barış.”

HAYDAR ERGÜLEN

“İzmir yöresinde yazlıkçılığın özlenen ve imrenilen günleri. Yaşanılmışlıktan gelen kişisel tanıklıkla beslenmekte. Bunlarla ilgili hep bir yorum yapmayı ve -kendine- açıklamayı dert edinmiş bir anlatıcı kahraman, zeki oluşuyla da arkadaşı Savaş ile çelişik durumda. Serüven renklendikçe, kitabı okuma zevki de çoğalmakta. Roman bitiyor ama çelişki sürmekte.”

NECATİ TOSUNER

“Yazı yazmak başka bir şey edebiyat bambaşka... Barış İnce çoktan edebiyat tarafında. ÇELİŞKİ, tıpkı gazeteciliği gibi ŞAŞIRTICI. Ne zaman ülkemdeki çöküşün içine girsem Barış bir şey söyler ve ben ayağa fırlarım, umudum yenilenir. Özetle bu değerli adamı okuyun.”

UMAY UMAV

Barış İnce

Çelişki

6.BASKI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SAADET ZİNCİRİ

Üniversite yıllarımda eğer biraz param olsaydı yanıştım. Saadet "zinciricisi" bir arkadaşım vardı üniversitede. Öyleymiş yani. Fakülteye çok pahalı bir arabayla geliyordu. Kuşe kağıtlı dergilerde Ford'cu Selahattin diye haberleri çıkıyordu, fotoğrafları yayımlanıyordu. Selahattin zaten o habere de çok kızmıştı. Açtım davamı dediydi. Dedi idiymi. Didiydi.

Bir gün zannedersem mukavemet dersinden sonra tam böyle dağılıyoruz artık, emfiden çıkıyoruz, evlerimiz gitmek istiyoruz, durun dedi. Durun dediği de, ben varım işte, Melike var, Ümit orada, Davut var. Dört kişiyiz, evet isimler hep bu şekilde.

Selahattin dedi ki, size dedi çok acayip bir şey anlatacağım. Davut, kusura bakma hacim ben kaçırım dedi, kaçtı. Selahattin Davut'un ardından senin ben babanın düşmanını eyleyeyim dedi. Hep beraber güldük, en tırt ben olduğum için en çok ben güldüm. Üniversite yıllarımda tam bir tırtım. Denyonun önde gideniydim. Davut gitti. Kaldık mı ben, Melike ve Ümit. Bak ya, yemin ediyorum. Selahattin bir katalog çıkardı çantasından. Bir araba fotoğrafı gösterdi, işte benim hayalimdeki araba bu dedi. E dedik, var ya zaten senin araban. Bu daha güzel ama dedi. Ee dedik. Ben dedi bu arabaya çok yakınım. Eğer dedi sizi saadet zincirine üye yaparsam ben bu arabayı alıyorum. Melike ayağa kalktı, güle güle kullan dedi gitti. Selahattin Melike'nin arkasından seni de bileylemedim ya dedi. Yalnız Selahattin'in bu gerekisi gerginliği. Sonra Selahattin benle Ümit'e başladı abanmaya. Yok eğer biz de birilerini üye yaparsak biz de zengin olurmuşuz. Yapmamız gereken tek şey, bir çanta temizlik malzemesi satın alarak, saadet zincirine üye olmaktır. Hem kapı kapı dolaş bu temizlik malzemesini satacağız, oradan para kazanacağız, hem de bizim üye yaptığımız kişilerin kazandığının yarısını bizim hesaba aktarılacak.

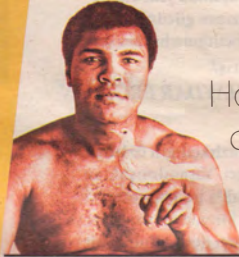
Üye yaptığımız insanın üye yaptığı insanın üzerinden bile para kazanacağız. Hatta üye yaptığımız insanın üye yaptığı insanın üye yaptığı insanın üzerinden bile. Bir süresonrakendimiz satış yapmayı bırakıp yattığımız yerden, üyelerimizin, üyelerimizin üye yaptıklarının sırtından dev zengin olacağız. Hayatımda duyduğum en mantıklı şey.

Ne kadar ki bu çanta dedim. Selahattin tipik bir dolandırıcı olduğu için orta halli bir para söyledi. Bu arada Ümit, hacı benim kafama yatmadı dedi gitti. Mal bunlar dedi Selahattin. Malın önde gidenleri dedim. Ben dedim sana bu parayı bir hafta içinde getiriyorum. Hazırla çantamı dedim. Selahattin'in gözleri parladı. Ben o bir hafta geçti, o parayı bulamadım. Olmadı yani o iş. Bu muhabbetten birkaç ay sonra da saadet zinciri sahtekârlığı patladı. Hatırlayanlar vardır, Tarkan'ın Şımarık şarkısı eşliğinde büyük dans eden ilginç takım elbiseliyi. Hatta Yılmaz Erdoğan, Neşeli Hayat diye bunun filmini bile yaptı. Selahattin olaylar patlayınca uzun bir süre ortallıklarda görünmedi. Patronlarının hepsi hapse atıldı. Resmen param olmadığı için olaylardan kurtulmuş diyebilirdim. Selahattin bu olaydan sonra hiçbir zaman enkleme arabasından da oldu. Fakir oldu. Resmen belki de hayatımı kurtardın lan parasızlık. Teşekkür ediyorum lan sana parasızlık.

Hatıralar benim için elbiselerden daha değerli.

Anne Frank

Hayal gücü olmayanın kanatları yoktur.

Muhammed Ali

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Saluk Özbek
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Barış İnce
- Editörler: Burak Abatay, Mustafa Kömür
- Editörler: Burak Abatay, Mustafa Kömür
- Sokak Ekibi: Can Binal Aydın, Onur Tunçay, Selin Kalkan, Merve Başra, Gizem Çitak, Meral Çinar
- Reklam ve İletişim: reklam@birgunjans.com
- Kapak İllustrasyonu: Ethem Onur Biliç
- Grafik Tasarım: Erdal Bektaş
- İletişim: 0212 250 5878 - iletisim@bavuldergi.com - reklam@birgunjans.com
- www.bavuldukkani.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dillig Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Baskı: İMPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömeri Mah. Hadimköy - İstanbul Cad. No:159 Hadimköy Arnavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063 - www.apa.com.tr
- Genel Dağıtım: DFP (0212) 622 2110
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

sizden
gelen

Ben buradayım

Karanlık çöktüğünde atıyorum kendini sokağa. İnsanlar günlük telaşlarının son demlerinde. Köşede bir kız grubu içtikleri kahvelerin fotoğrafını çekiyor. Adımlar hızlanırken, bazıları temposunu düşürüyor. Gece yaklaştı, şimdi ne olacak?

Hangi hayatın akışına bıraksam kendimi? Sağda hayatından memnun, haletiruhiyesi herkesi şaşırtacak derecede muazzam bir topluluk; ellerinde biralar bağıra çağıra dans ediyorlar.

Ne müziği anlıyorum ne de neden bu kadar mutlu olduklarını. Solda Müslüm Cürses duyuyorum. Çat patyayan bir lamba altında rakılarını tokuşturuyor gençler.

"Nasıl hayat bu? Hiç mi gülmez yüzümüz?" haykırırları eşlik ediyor Müslüm Baba'ya. Orası da sarmıyor, bu sefer karamsarlığı kaldırmıyor bünyem, ne aradığımı bilmeden ilerliyorum dümdüz. Ne çok mutluyum halimden, ne kahrediyorum hayatıma. Ne hissettiğimi bilmeden yürüyorum. İnsanları izliyorum.

Herkes diyor, herkes emin mi nasıl hissettiğinden? Bende mi sorun var? Ben mi kaldırıyorum bu hayatı? Ben mi cevaplarına sorular soruyorum sadece.

Telefonumu çıkartıyorum, belki birisi, herhangi birisi yardımcı olur bilinmezliğime. Rehberi altı kere tarıyorum. Sonuç sıfır.

Beynimde öyle bir savaş var ki, taraflar ne pes ediyor ne de köşelerine çekilip ara veriyorlar. Durmak bilmeyen bir taarruz. Ne hasar tespiti yapabiliyorum, ne de kazanan tarafı görebiliyorum.

Sadece yürüyorum, tercih etmediğim iki yolu arkamda bırakarak yürüyorum.

Otobüs durağının önünde kesiliyor nefesim, tutunamıyorum, bırak tutunmayı gönyede duramıyorum çöküyorum olduğum yere. O sıra gözüm yolun sonuna takılıyor.

Bir adam, küçük sarışın bir kız çocuğunu almış omuzlarına bana doğru geliyor. Kız çocuğu sürekli konuşuyor, durmadan sorular soruyor. Adam bıkmadan cevap veriyor.

Aralarında geçen konuşma içimi yumuşatıyor, umut aşılıyor.

"Baba, kediler nerelerdedir şimdi?"

"Evlerindedir kızım."

"Yumaşık yatıyorlardır değil mi baba"

Yumaşık... Sen ne güzel bir kelimesin öyle. Nasıl masum, nasıl hayat dolu. Nasıl gelecek vaat eden.

Sarıyorum telefona. "Baba," diyorum, "kediler nerededir?"

"Evlerindedir kızım" diyor, "yumaşık yatıyorlardır."

"Hâlâ vazgeçemedin kedileri düşünmekten" diyor, "21 yıldır aynı soruyu soruyorsun."

O zaman iyi geliyor gece, o zaman kaldırıyorum kafamı gökyüzüne.

Hadi diyorum hayata, ben buradayım.

Ayşe Simay Maşacıoğlu

Bu yazı geçen sayıda girişli Önder Abay'ın yazdığı 'Gerisi Sendeki Kişine' gönderiler arasından seçilmiştir.

Yolladığınız öyküleri bundan böyle her ay bir yazarımız seçiyor. Önümüzdeki sayı Şermin Yaşar'ın seçeceği öykü yayımlanacaktır. Değerlendirilmesini istediğiniz 3000 vuruş civarı öykülerinizi sizinburayiniz@gmail.com adresine yollayın, yazarımız seçsin.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rarntey.org>

sizin
burayınız

